

Nunatsinni perorsaasut sulinerminni atugaat

Nalunaarusiaq Maj 2023

Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat

Aallaqqaasiut

Nuna tamakkerlugu ataatsimeersuarnermi NPK Nunatsinni Perorsasut Kattuffianni 2019-mi siuler-suisuunerit tamarmiullutik aaliangerpaat perorsasut sulinermi atugaat misissuiffigineqassasut, maannalu atuagassianngorlugu piviusungortinneqarpoq. Perorsasut atugaannik misissuisitsineq misissuinerullu nalunaarusiorneqarnera ukioq ataaseq missiliorlugu ingerlanneqarpoq, nuna tamakkerlugu misissiuineq ingerlanneqarluni, kommunini perorsasut atorfefqarfigisaat siammaseqisut sapinngisamik anguniarneqarlutik. Siunnersuisarfik K. Bruun misissuinissamut nalunaarusiornissamullu toqqarneqarsimavoq, missuisussap nunaqavissuunissa, nunatsinni pissutsinik aammalu isumaginninnermut tunngasuni suliassaqarfimmik ilisimasaqareersuunissa NPK-mit pingartinne-qarmat.

Ukiut ingerlanerini meeqqat inuuusuttullu atugaannut tunngasuni immikkut quleqatalinnik immikoortunik ataasiakkaanik sammisaqarluni misissuisarnerit ingerlasarsimapput, misissuinerillu tamakku inernerigajuppaat perorsasunik ataatsimullu isigalugu sulisunik ilinniarsimasunik amigaate-qarneq. Perorsasunik amigaateqarneq uteqqiattumik tusagassiuutitigut sammineqartarpoq, annerusumik eqqartorneqartarlutik sammineqarfiata nalaani perorsasut qassit amigaataanersut. Misissuinermi uani perorsasut sulinermanni atugaat ersarinnerusumik paasisaqarfigissallugit NPK-mit pingarnerutinneqarpoq. Saniatigut suliffeqarfinni perorsasunit suliffiqeqartuni perorsasutut atorfefqartussat qassnik amerlassusilerneqarsimanersut, taakkunangna qassit inuttalerneqarsimanersut qassillu amigaatigineqanersut aammalu meeqqat, inuuusuttut inersimasullu qassit missaat suliffeqarfinni pineqartuni sullinneqarnersut ersarinnerusumik ataatsimoornerusumillu takussutissinnissaat anguniarneqarluni.

Misissuinerup takussutissartarivaa nunatsinni perorsasut amigaatigisagut qanoq annertutiginersut, perorsasunit sullinneqartut qassit missaaniinersut aammattaaq sulinermanni atugaat pingartumik sammineqarput taakkununngalu ilaapput akissarsiat inissisimanerat ullutsinni inuuniutiginissaannut tulluarunnaavissimasut.

Perorsasutut ilinniagaq qaffasissumik ilinniakkatut inissisimasoq ukiunilu pingasuni affarmilu ilin-niarnerusoq bacheloritut naammassinniffusoq, inuaqatigiinnilu atorfissaqartinneqarnerpaanut i-laallutik atorfimminni sulisusut, akissarsiaqarnikkut atugassaqartitaanikkullu appasinnerpaanut ilaatigut inissisimatinneqarput.

Nunatsinni perorsaanilerinikkut annertuumik kivitsiniarnermi aammalu ilinnialertartut naammassi-nerminni allatut atorfefqalertarnerannut suut pissutaaqataasut nalunaarusiamti takuneqarsinnaapput. Inulerisut perorsasut ilinniarsimasut allat assigalugit nunatta pisariaqartippai pinngitsoorsinnaana-gillu. Suliffinni siamasissuni atorfefqartuupput ilinniakkap siamasissumik ilinniagaanera pissutaalluni.

Misissuinermi suliffeqarfinni aqtsisoqarfiiit suliffeqarfinnilu pisortat, tullersortit allallu perorsasut paasissutissanik pissarsiffigineqartut tamaasa qutsavigaagut. Neriuprugut nalunaarusiamti paasissut-tissat attuumassuteqartunut soqtiginaateqarumaartut.

Arnaq Brønlund
Siulittaasoq

Imarisai

Aallaqqaasiut – Misissuinerup tunuliaqutaa siunertaalu	2
Misissuinermi periuseq	4
Nuna tamakkerlugu - Meeqqueriviit	6
Kisitsisit ataatsimoortut, Perorsaanikkut sulinermi sakkussat, Meeqquerivinni suliassat suleriutsillu, Suliffiup iluani aamma sulinermi tarnikkut atukkat, Isorliunerusuni sulisoqarniarneq, Sulisunik amigaateqartuarneq, Sulisut pikkorissarnissamut periarfissaluttut	
Nuna tamakkerlugu - Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit	17
Kisitsisit ataatsimoortut, Politikkikkut anguniakkat, Perorsaasut ilinniarsimasut ikippallaartut sulisorineqartut	
Nuna tamakkerlugu - Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit	20
Kisitsisit ataatsimoortut, Perorsaasunik sulisorineqartussanik amerlassusiliisannginneq, Innarluutilinnik sullissineq eqqumaffigineqarnerusariaqartoq	
Nuna tamakkerlugu - Sunngiffimmi ornittakkat	21
Kisitsisit ataatsimoortut, Perorsaasut sulisorineqartut naammangitsut	
Nuna tamakkerlugu - Ilaqutariinnut sullissiviit	22
Kisitsisit ataatsimoortut, Perorsaasunit allatullu ilinniarsimasunit suliffigerusunneqartartut	
Avannaata Kommunia	24
Meeqqueriviit, Meeqquerivinnut periusissiaq, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit, Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit, Sunngiffimmi ornittakkat, Ilaqutariinnut sullissiviit – Ilulissat avataani suliffeqarfait ilinniarsimasunik amigaateqarfiusut, Sulisut ineriartornissamut periarfissaqarusuttut	
Kommune Qeqertalik	31
Meeqqueriviit, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit, Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit, Sunngiffimmi ornittakkat, Ilaqutariinnut sullissiviit – Kommuni Qeqertalingormat qitiusumik aqutsineq atorunnaarmat illoqarfiani pisinnaatitaaffit akisussaaffiillu annertunerulerput	
Qeqqata Kommunia	36
Meeqqueriviit, Meeqqanut periusissiaq, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit, Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit, Sunngiffimmi ornittakkat, Ilaqutariinnut sullissiviit – Perorsaasunik amerlasunik amigaateqarneq, Suliffiup iluani aamma sulinermi tarnikkut atukkat, Pikkorissarnissamik pisariaqartitsineq	
Kommuneqarfik Sermersooq	43
Meeqqueriviit, Meeqquerivinnut pilersaarut, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit, Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit, Sunngiffimmi ornittakkat, Ilaqutariinnut sullissiviit – Meeqqueriviit ingerlalluartut allat pitsaanerusinnaasut, Sulisut amigartuarnerat, Perorsaasut amerlasuut amigaatigineqartut, Suleqatigiinneq pitsaanerusinnaasoq	
Kommune Kujalleq	50
Meeqqueriviit, Meeqquerivinnut anguniakkat, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit, Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit, Sunngiffimmi ornittakkat, Ilaqutariinnut sullissiviit – Ilinniarsimasunik annertuumik amigaateqarneq	
Meeqqueriviit pillugit Inatsit	55
Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit pillugit Nalunaarut	57
Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffit pillugit Inatsit aamma Nalunaarut	58
Sunngiffimmi ornittakkat pillugit Inatsist	60
Naggasiut	61
Oqallisissaqqissut	63

Misissuinermi periusaq

NPK, Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiannit aalajangerneqarsimavoq misissuinermi Kommunini illoqarfiiq aqutsisoqarfiusut aammalu isorliunerusuni illoqarfik ataaseq ornillugit misissuiffigineqassasut. Taamaattumik Avannaata Kommuniani Ilulissat, Kommune Qeqertalimmi Aasiaat, Qeqqata Kommuniani Sisimiut, Kommuneqarfik Sermersumi Nuuk tikillugit misissuiffigineqarput. Uggornaraluartumik Kommune Kujallermi Qaqortoq pilersaarutit malillugit orninnejartussaagalaq angallannermi pissutsit peqqutigalugit tикинneqarsinnaasimangilaq. Isorliunerusuni Uumman-naq tикинneqarpoq. Illoqarfinni tikitani suliffeqarfiiq pulaarlugit pisortaat oqaloqatigineqartarpuit.

Kommunit pineqartut aqutsisoqarfiiq qullersaasut sapinngisamik naapillugit oqaloqatigineqaq-qaartarpuit, taakkunangalu Meeqgerivinnut periusissiat paasissutissallu allat pingaaruteqarsorinartut tunniunneqartarpuit. Naapinnissaq periarfissalutsillugu qullersaasut oqarasuaatikkut aamma/iml. email-ikkut allaqatigiinnikkut paasissutissanik pissarsiffigineqartarpuit. Illoqarfinni tикинneqartuni suliffeqarfiiq ataasiakkaannguit pulaarlugit oqaloqatigineqarnissaat periarfissaqanngikkaangat oqarasuaatikkut attavigineqartarpuit. Kommunini illoqarfinni suliffeqarfiiq ornillugit misissuiffigineqarsinnaanngitsut pisortaat oqarasuaatikkut email-ikkullu attavigineqartarpuit, tamarmillu periarfissaqartarpuit apuukkusutaminnik ilanngussinissaminnut. Misissuinermi toqqaannartumik perorsaasunik oqaloqateqarneq atorneqarpoq, nutserisunik atuisoqarani. Apeqqutit aap-naagga-millu akisassat iml. immersugassat x-ilersugassat atorneqanngillat, sulisut oqaloqatigineqartussat suliffigisaat tikillugit oqarasuaatikkulluunniit attavigalugit toqqaannartumik oqaloqatigineqarnissaat pingartinneqarmat.

Suliffeqarfiiq sorliit pineqarpat

Misissuinermi suliffeqarfiiq perorsaasunit ilinniarsimasunit amerlanerpaanit suliffigineqartut, tassa *Meeqgeriviit* kiisalu *Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit* misissuiffigisassatut *pingaarnertut* inisisimapput, suliffeqarfiiq taakku illoqarfinni tикинneqartuni tamani pulaarneqarput pisortaat tullersortaallu perorsaasut amerlanertigut oqaloqatigineqartarlutik, pingaaartutullu suliffeqarfinni ataasiakkaani perorsaasut ilinniarsimasut sulisorineqartussat qassiunersut qassillu sulisorineqarnersut atorfinititsiniartarnermilu aporfiusinnaasartut pillugit paasiniaavagineqartarlutik. Suliffeqarfinni perorsaasut misissuinermi oqaloqatigineqartut perorsaasut sulinerminni atugaannut tunngasunik apuukkusutaminnik oqariartutigerusutaminnilluunniit ilanngussinissaminnut periarfissinneqartarpuit.

Paasissutissat suut misissuinermi pingaaruteqarpat

Misissuinermi pingaaruteqarpoq paasissallugu misissuinerup nalaani suliffeqarfinni pineqartuni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfinni amerlassusilerneqarsimasut qassiunersut, taakkunangna qassit perorsaasunik inuttaqarnersut aamma perorsaasut qassit amigaatigineqarnersut. Taakku saniatigut pingaaartinneqarpoq ersersissallugu meeqqat qassit suliffeqarfinni ataasiakkaani sullinneqarnersut, naammanngimmat perorsaasutut sulisut qassiuneri qassillu amigarneri kisiisa takussutississallugit. Perorsaasut Meeqgerivinni aamma Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni taamaallaat sulinngimmata ilanngullugit Innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit, Atuareernerup kingorna ornittakkat aamma Ilaquatriinnut sullissiviit attavigalugit paasiniaavagineqarput – perorsaasut ilinniarsimasut suliffigisarta-gaannit paasissutissat pissarsiarisinnaasat ataatsimoornerusut takussutissaqartikkumallugit.

Misissuinermi Isumaqtigiiissutini akissaatinut tunngasut ataasiakkaat NPK-mut ingerlateqqinnejarput nalunaarusiamut ilanngunneqaratik. Kommunit ilaannit oqaaseqaatit nuna tamakkerlugu pissutsinut attuumassuteqaraangata Nuna tamakkerlugu oqaaseqaatinut quppernerni siullerniit-tunut ilanngunneqartarpuit.

Misissuinermi paasissutissat suminngaaneerfii:

Inatsisinut tunngasut: www.naalakkersuisut.gl

Kisitsisit - perorsaasunik amerlassusiliinerit: Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik (Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigneqartut), Kommunit aamma suliffeqarfitt ataasiakkaat

Meeqgerivinnut periusissiat: Kommunit aqutsisoqarfii

Oqaloqatigineqartut: Kommunini aqutsisoqarfii, perorsaasut suliffeqarfinni pisorttaasut, tullersortit aamma sulisut allat

Assit: Kisea Bruun

Misissuisoq nalunaarusiortorlu: Siunnersuisarfik K. Bruun

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu meeqqat inersimasullu Perorsaasunit sullinneqartut

Nuna tamakkerlugu Meeqgerivinnit kisitsisit ataatsimoortut:

Kommune	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Avannaata	19 (Meeraaqqe-rivik, Meeqgerivik, Akulerit)	786	67	42	25
Qeqertalik	9 (Meeraaqgeri-vik, Meeqgerivik, Akulerit)	440	33	13	20
Qeqqata	19 (Meeraaqqe-vik, Meeqgerivik, Akulerit)	844	74	37	37
Sermersooq	29 (Meeraaqgeri-vik, Meeqgerivik, Akulerit)	1.581	139	81	58
Kujalleq	11 (Meeraaqgeri-vik, Meeqgerivik, Akulerit)	469	68	39	29
Katillugit	87	4.120	381	212	169

Meeraaqgeriviit: 0-3-nut ukiullit, Meeqgeriviit: 3-6-nut ukiullit, Akulerit: 0-6-nut ukiullit.

Kommunit illoqarfíini nunaqarfíinilu ulluunerani meeqqanik angerlarsimaffimminni paarsisartunut tunngasut kisitsisini ilaanggillat. Kommunikkaarlugit kisitsisit ersarinnerusut kommunit ataasiakkaat ataanni takune-qarsinnaapput.

Meeqgerivinni perorsaanikkut sulinermi tunaartassat sulinermilu sakkussat

Kommunit tamarmik Inatsisartut inatsisaat atuuttut naapertorlugit immikkut Meeqgerivinnut periusissianik peqartarput sulisut meeqgerivinni sulinerminni anguniagassaannik, taakkulu iluiniippuit atortussat, ilitsersuutit immersugassallu suliarineqartussat. Taakku saniatigut meeqgeriviit ulluin-narni suliassarpasuaqartarput naammassineqartussatut naatsorsuutigineqartunik. Periusissiat sak-kussallu ataasiakkaat siunertaat imminni ajoquteqanngillat, meeqerivinnulli tunniussorneqaannar-tarput ataqtigii-sartariaallutik aammalu pingaarnersiugassaallutik – tamarmimmi immikkut sulia-rineqassagunik sulisunik ilinniarsimasunik amigaateqarneq sulisullu amigartuarneri pissutigalugit assasaqarfigineqaratillu piffissaqarfigineqanngillat. *"Uagut perorsaasutut suliassagut uninnganeq ajorput – pappialaannginnamik – meeraappulli assannik kissalaartunik pisariaqartitsisut"*.

Suliassat suuneri takutinniarlugit naalisarlugit assersuutit tamakkiisuunngitsut ataani takuneqarsin-naapput:

Meeqqap Mappia: Pilersinneqarpoq Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersumi, § 5, imm. 3, 5 najoqqutaralugu (Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik)

Siunertaavoq meeqqap malinnaavginissaa aammalu immikkut pisariaqartitsilerluni iliuuseqarfigi-neqartariaqalissappat pilertortumik suliniuteqarnissaq tunngavissikkumallugu, soorlu meeqqap ilik-kariartorneranut, inerikkiartorneranut imaluunniit inooqatigiissutsikkut ajornartorsiuteqarneranut tunngasunik suliaqartoqarnissaa qulakkeerumallugu. Meeqgerivinnit isumagisassatut piumasaqaatit ilaat:

- Meeqqap Mappia meeqgerisunit angajoqqaat imaluunniit meeqqamut pilersuisut peqatiga-lugit immersorneqassaaq.
- Angajoqqaat meeqgerisullu ukiumut marloriarlutik – meeqqap inuuissiornerata qitequnne-ratalu nalaami, meeqqap inerikkiartorneranik killifissiuilluni oqaloqatigiinnermi aallaavissatut atorneqassaaq.
- Meeqqap Mappia soorlu, meeraaqgerivimmuit meeqgerivimmuit, meeqgerivimmuit atuarfim-mut ikaarsaariarfínni tunniunneqarnerani oqaloqatigiinnermi imai aallaaviussapput.

Meeqqap Mappiani meeqgeriviup immersugassai allaaserisassaalu makkuupput:

- 1) Meeqqamut paasissutissat tunngaviusut
- 2) Meeqqap peqqissusaa paasissutissallu pingaarutilit
- 3) Meeqqap ilaqtutai
- 4) Meeqqap inuunermini aqquaagai
- 5) Angajoqqaat meeqgerisullu suliniutissatut isumaqatigiissutaat
- 6) Iliusissatut pilersaarutit

Tunngaviit arfineq marluk: (Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik)

Ilikkartitsiniarnermi inerikkiartortsiniarnermilu tunngavigineqartut ilikkartitsiniarnermut teoriinit socio-kulturel-liusunit (inuit kulturillu sunneeqatigiinnerannit) inerikkiartitaapput, ukuninnga pi-nngaartitsiviusut:

- Sammisqaqatigiinnermi ikioqatigiinneq
- Oqaatsinik ineriartortitsineq
- Meeqqap inuunerata ataqatigiinnera, aamma
- Meeqqap ineriartornissaminut qaninnerpaasai

Tunngaviit arfineq marluk aallaavigalugit, perorsaanilerinermik suliallit meeqqap ineriartornermini pisariaqartitai aammalu meeqqap ineriartorneranut ikorfartuutitut sammisassanik aaqqissuisinnaapput. Tunngaviit arfineq marluk tassaapput:

1. Sammisqaqatigiilluni pilersitsineq
2. Oqaatsinik, allassinnaalernissamut, atuarsinnaalernissamullu inerisaaneq
3. Ilisimasanut misilitakkanneruunniit ataqatigiilersitsineq
4. Apeqqutit atorlugit eqqarsalersitsineq
5. Oqaloqatigiinnikkut ilitsersuineq
6. Issuagassiineq, ilaagassiineq maligassiinerlu
7. Meeqqat isumassarsiaat kissaataalluunniit aallaavigalugit sammisaqartitsineq

MIIM 3 aamma MIIM 5: (Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik)

Meeqqap Ineriartornermini Inissisimaffianut Misissuut 3-nik aamma 5-nik ukiulimmut perorsaanikkut atortussiaavoq, nunatsinni meeqqat 3-nik aamma 5-nik ukiullit ineriartornerminni inissisimaffiinut misissuutinut immersugassat. **Anguniagaq:** Meeqqap ineriartornerani ernumanaataasinnaasut sapinngisamik siusissukkut paasinissaat aamma meeqqanut tamanut nalinginnaasumik ineriartortunut kaammattutaasussanik perorsaanikkut iliuusissanik isumassarsiornissaq. **Akissutit atorneqassapput:** Meeqqap ineriartornermini inissisimaffianik paasissutissiissapput aamma Meeqqap perorsaanikkut kaammattornissaanut periusissionermut tunngaviussapput.

Immersugassat makkununnga tunngapput:

1. Peqqissuseq aamma atugassaritat
2. Inooqataasinnaaneq sunniivigeqatigiinnerlu
3. Attaveqaqatigiinnikkut oqaatsitigullu ineriartorneq
4. Malugissutsit aalanerlu
5. Ataatsimoornerit aamma meeqqat aquaannik sammisat
6. Pinngortitaq aamma kulturi

Nalunaarut 1. Oktober pillugu: (Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik)

Meeqteriviit tamarmik ukiut tamaasa Nalunaarummik 1. Oktober nassiussisassapput.

Paasissutissat suut pineqarpat:

Aqutsineq – katiterneqarneq pisortatullu atorfiiit

Meeqqat amerlassusaat – Ukioqqortussutsinut agguarneqarsimasut

Sulisut – ilinniagaqarneq, katiterneqarneq, agguarneqarneq aamma oqaatsitigut piginnaasaqarneq

Amerlassusilersuineq – sulisut agguarneqarnerat meeqqallu inini amerlassusissaat, amerlassusilersuinerminik sulisunillu ataatsimut takusassiaq

Siunertaa:

Paasissutissanik tutsuiginartunik tunngavissaqarnerup ineriartortinneqarnissaa aammalu Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat peqatigiillutik sinaakkutissanik pitsaasunik meeqqallu suli

atualinngitsut aamma meeqqanut suli atualinngitsunut immikkoortortaqarfimmi sulisut atugaannik pitsasunik aalajangiisarnissaat qulakkiissallugu.

Meeraq ikiorniarlugu susassaqartut ataatsimiittarnerat: (Kanukoka + Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik)

Angajoqqaat suliffeqarfiallu meeqqanik inuusuttunillu sullisisut akornanni ataatsimut isiginninerusumik pisussaaffiliisumillu suleqatigiinnissaq siunertaavoq. Meeqqap ajornartorsiutai aaqqivigineqassappata angajoqqaat/ilaqtariit suleqatiginissaat avaqqunneqarsinnaanngimmat. Malitas-satut siunnersuutit atortussallu pisariillisakkat pisunut assigiinngitsunut naleqqussakkat atorneqar-sinnaasut sananeqarsimapput.

Kammagiitta + Meeqcat pisinnaatitaaffii: (MIO)

Atortussat sulinermilu sakkussat – Nakkarsaanata 0-6-nut ukiulinnut, Meeqqueriviit anguniagaqr-lutik suliaqarnerminni atorsinnaasaat.

Perorsaanikkut atortussat allat:

TRAS = Meeqqap oqaatsitigut ineriertornerata siusissukkut nalunaarsornissaa

SPU = Meeqqap atualernissaminut piareersimaneranik misissuineq

RABU = Meeqqap ineriertorneranik nalunaarsuineq

Meeqqueriviit Nuna tamakkerlugu:

Meeqquerivinni perorsaasutut sulisut ataatsimut isigalugit

Misisuinermi kisitsisit malillugit Meeqquerivinni 86-ni meeqqat sullinneqartut 4.092-iupput, peror-saasut ilinniarsimasut 381-sit atorfekartussatut amerlassusiligaallutik, taakkunannga 212-it atorf-arlutik, tassa perorsaasut **169-it amigaatigineqarlutik**.

Maluginiagassaq siulleq tassaavoq meeqquerivinni perorsaasut aammalumi sulisut nalinginnaasut tamarluinnangajammik arnaammata, qaqtiguinnarlu angutit naammattuugassaasarlutik. Sineriak tamakkerlugu Meeqquerivinni pisortat, tullersortit ilaqtigullu inini aqtsisut misissuinermi oqaloqatigineqartut siullertut oqaatigisarpaat meeqqanik sullissineq nuannarigamikku perorsaasutut ilinni-arnissaq toqqarsimallugu ammalu ulluinnarni sulinermanni meeqqat pingarnerpaajuaannartut.

Pingaartumik perorsaasut ukiuni amerlasuuni meeqquerivinni sulisimasut misilittagaqluartullu oqaatigisarpaat ukiut ingerlanerini Meeqquerivinni sulinermi piumasaqaatit annertusigaluttuinnarsimasut. Sulisitsisunit piumasaqaatit saniatigut avataanit meeqqanik sullissinermut attuumassuteqart-unit immikkut suliassanik amerliartuinnartunik aamma tuniorarneqartalersimallutik (*takuuk qulaani sakkussatut allattukkut*). Avataanit suliassiissutit sananeqarnerisa nalaanni Meeqqueriviit akuutinnejarn-eq ajorput, suliassiissutillu inerrikkat meeqquerivinni sulisunut tunniutiinnarneqarsinnaanngillat – meeqquerivinni pisortat perorsaasullu allat suliassanut allanut naleqqussarlugillu nalilersoqqaartaria-qartarmatigik aammalu periusissiat perorsaanelmilu ineriertortsinermut tunngasut perorsaasutut ilinniarsimasunit suliassaasarmata – ***perorsaasullu taakkorpiaapput meeqquerivinni amigaatigine-qartuartut***. Isumaqarput pissutsit piviusut aallaavigalugit sulisunut suliassatut piumasaqaatit taama amerlatigisut angujuminaallutillu assasaqartinneqanngitsut ilaqtigullu suliassiissutit allannguku-lammata ilaanni nalunarsisartoq sumut sammiveqarnersut.

Perorsaasut suliffinni sorlerni sulusarpat

Perorsaasutut ilinniarsimasut amerlanerpaat nalinginnaanerusumik Meeqquerivinni aamma Ulloqunnuarlu angerlarsimaffinni sulisorineqarajupput. Suliffeqarfinnili perorsaasutut suliffigineqartuntamani perorsaasutut ilinniarsimasut amigaatigineqarput aammalu misissuinermi oqaloqatigisatilaatigut oqaatigisarpat paasisinnaallugu perorsaasut amerlasuut allani sulerusunnerusarmata, soorluKommunit Namminersorluttillu Oqartussat suliffeqarfiini allaaffissornikkut sulisoqarfiusuni aamma Ilaqutariinnut sullissivinni – taakku suliffiit uiverfiuvallaaratik nipiliorfiuvallaaratillu suliffiummataaammalu sulinermi atukkat, aningaasarsiat ineriartornissamullu periarfissat pitsaanerusarmata.

Meeqquerivinni sulusut suliassaat suuppat

Inatsisit malillugit Meeqqueriviup meeqqat ataasiakkaat inerikkiartornerat pillugu ataatsimoortumik naliliinikkut naliliinerit uppermarsaasersuinerillu ingerlaavartumik suliariissavai, meeqqallu inerikkiartornera minnerpaamik ukiumut marloriarluni allaaserissallugu (allaaserisat imarissavaat meeqqamut paassisutissat pingarnerit, peqqissusaanut, ilaquaanut, inuunermini atugaanut tunngasut aammalu angajoqqaat peqatigalugit meeqqamut pineqartumut iliuusissatut pilersaarutit sanassallugit). *"Meeqquerivinni anguniakkat assigiinngiaangaarmata suna anguniarsarineripput nalunarisarpoq – ikaartarfik talligaluttuinnarpoq"*. Sulinermi piumasaqaatit naammassinissaannut Meeqqueriviup pisortaa pingaarutilimmik inissisimasarpoq, taassuma qulakeertussaammagu suliassat suliariqearnissaat. Minnerpaamik ukiumut marloriarluni meeqqat angajoqqaavi oqaloqatigineqartassapput, meeqqap inerikkiartoqqinnerani suleqatigiinnissaq siunertaralugu.

Meeqquerivinni pisortat perorsaasutut ilinniarsimasut ilinniarnerminni allaaffisornermut tunngasut ilinniarneq ajorpaat, tamanna aamma atuuppoq allatut ilinniagalinnut soorlu isumaginninnermut ikiortinut. Meeqquerivinni allaaffissornikkut suliassat ukiut kingulliit annertusigaluttuinnarsimapput – Meeqqueriviilli allaaffimmioqanngillat allaaffissornikkut suliassanik oqilisaassisinnaasunik. Meeqqueriviit kissaatigaat sulusitsisuminnit allaaffissornikkut suliassat isumaginissaannut ikiorneqassallutik. Perorsaasutut ilinniagallit naatsorsuutigineqartarput meeqquerivinni perorsaanikkut ineriartortitsi-nermik pingarnertut suliaqartussaasut aammalu taakkuusut meeqqat toqqissillutik ineriartornissaannik qulakeerinnittussat. *"Inuaqatigiit meeqquerivinnut isiginmittaasiat equngavoq, meeqqueriviimmi taakkuupput meeqqat ineriartornissaannut tunngavileeqataasut, sulinerallu naleqarnerusu-tut isigineqartariaqarpoq"*.

Meeqquerivinni suleriutsit assigiinngiiaartut

Meeqquerivinni sullissinissamut inatsit toqqammaviusoq Meeqyanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. December 2012-meersoq malillugu Kommunini tamani sulisoqaraluartoq, taamaattoq Kommunini tamani Meeqquerivinni sullissineq assigiinngiiaarpoq – aamma Kommunerujussuup ataatsip iluani illoqarfimmiit illoqarfimmut assigiinngissinnaasarluni. Qulaani perorsaanikkut sulinermi tunaartassat sulinermilu sakkussat ilaat qanoq amerlatingersut takuneqarsinnaapput.

"Meeqquerivinni assigikannersumik suleriuseqarnissarput, sammisassaqartitsinermut periarfissat pitsaanerusut aamma sulinermi malittarisassat ersarissut pisariaqartippagut. Suleriutsit nutarsa-gassat uagutsinnut tunniutiinnarnagit qullersat peqataaffigisaannik meeqqueriviillu tamarmik ator-sinnaasaannik aaqqissuullugit peqatigiilluni suliariqeartariaqarput".

Sakkussat assigiinngitsut meeqgerivinnit tamanit atorneqassasut naatsorsutigineqassappat, taava takorloorneqarsinnaavoq sorpiaat qaqugukkut atussallugit tullunnersut ersarissarlugillu ataqtigiissarnissaat pisariaqassasoq. Meeqgerivinni ulluinnarni sulineq qanoq ulapaarfiutigisoq sulisunnilu ilinniarsimasunik amigaateqarfijuartoq pitsaasumik ingerlasinnaassappat, Meeqgeriviit qu-lersaqarfii peqatigalugit sullissinermi sakkunik pisariillisaanissaq ataqtigiissaarinissarlu pisariaqapoq. Meeqgeriviit ullumikkut tamarmik immikkut ulapillutik sullippuit, meeqgeriviit akornanni suleqatigiinneq annikilluni. Meeqgerivinni assigiikannersumik suleriuseqarnissaq anguneqarsin-naappat qularnanngilaq ulluinnarni sulinermi tamanna oqinnerulersitsisinnaasut ilagissagaat.

Sulisut amerlillugit imaluunniit meeqqat inini ikilillugit

Ukiorpaauit matuma siorna Meeqgerivinni annerusumik meeqqat paarinissaat, pinnguaqatiginissaat aammalu inunnut allanut attaveqarsinnaanerinik ilinniartinnissaat pingarnerutinneqarsimavvoq. Ullumikkut pissutsit allarluinnaapput. Meeqqat ineriartornissaat annertuumik ukkatarineqarpoq aammalu inatsisitigut suliassatut piumasaqaatit annertusisimapput, sulisitsut naammassisassatut piumasqaataat annertusisimapput aammalu avataanit qullersaqarfii suleriutsinik nutaanik suliassunnilu nutaanik meeqgeriviit atugassaannik tunniussuiuarput (*takukit qulaani allassimasut sulinermi tunaartassat sakkussallu*).

Meeqgerivinni sulinermi piumasaqaatit annertuumik allangguuteqarsimagaluartut suli qangaaniilli Meeqgerivinni inini ataasiakkaani sulisut meeqqallu amerlassusissaat allangortinneqarsimanngillat: Meeraaqgerivinni inini 12-nik meeratalinni imaluunniit meeqgerivinni 20-nik meeratalinni inini ataasiakkaani sulissapput (*takuuk §§ 11+20, qupp. 55*) 1 perorsaasoq, 1 perorsaanermik ilinniarsimasoq aamma 1 ikiorti. *"Meeqqat perorsaanikkut mikinerannit toqqammavilerluarneqas-sappata meeqgerivinni inimi sulisut minnerpaamik 1-mik ilasariaqarput"*.

Meeqgerivinni pisortat perorsaasutut ilinniagaqarsimasuussapput, soorluttaaq inini ataasiakkaani aqtsusuusut perorsaasutut ilinniagaqarsimasuussasut. Soorlu qulaani kisitsini takuneqarsinnaasuni nuna tamakkerlugu Meeqgerivinni 86-iusuni meeqqat 4.092-it sullinneqarput. Nuna tamakkerlugu meeqgerivinni pineqartuni perorsaasutut ilinniarsimasut sulisorisassat amerlassusilerneqarsimapput 381-inut, ullumikkulli meeqgerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut **169**-nik **amigarlutik**, tassa sulisorisassat affai inulaarlugit amigaatigineqarput. Meeqgerivinni perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqarneq nuna tamakkerlugu atuuppoq, naak Kommunini illoqarfii aqtsiveqarfiusut pitsanerumaamik inissisimagaluartut.

Meeqgerivinni perorsaasut misissuinermi oqaloqatigineqartut paasiniaavigineqartullu tamangajammik kissaatigaat meeqgerivinni sulisut amerlassusissaat imaluunniit meeqqat amerlassusissaat allangortinneqassasut. Pingarnertut tunngavilersuutigaat: Sulinermi piumasaqaaterpassuit inatisini allassimasut ammalu sulisitsisunit allanillu avataanit piumasaqaatit naammaginartumik naamassineqarsinnaanngillat. Sulisut artorsarlutik soraartut amerlavallaarput. Perorsaasutut atorfhit inuttassarsiukkat pingaartumik illoqarfii annerit avataaniittut imaluunniit isorliunerusuniittut qaqu-tiguinnaq qinnuteqaatigineqartarput, avataaniimmagi aggerlutik sulilissagunik inissaqartinnejartuaannangillat.

Sulisunik amigaateqartuarneq

Nalinginnaasuuvooq Meeqgerivinni sulisunik amigaateqarneq, pingaartumillu perorsaasutut ilinniarsimasutut atorfhit amigaatigineqartillugit pissarsinissap tungaanut sulissarsiorneq piffis-

samik annertuumik tigusisarpoq. Piumasaqaatit naammassiniagassallu saniatigut angajoqqaat naatsorsuutigisarpaat meerartik namminnerlu pitsasumik sullinneqassallutik, tamannalu mee-gerivinni tamaginni pingaartinneqartarpoq naammasserusunneqartarlunilu. Sulisut akornanni napparsimasoqartillugu, pingaartumik piffissaq sivisujaaq napparsimasoqartillugu, inini sulisut 3-suusut 2-innaajuaannaleraangata ullut tamangajaasa suliassat piumasaqaatillu angummaffiginissaat ajornarsisarpoq, piffissaq amigalertarmat.

Eqqaamasariaqarpoq meeraaqeqat nammineersinnaanngitsut kivillugit suliassaasarmata, iperaannar-neqarsinnaanatik qimatassaanatillu – ulapiffiutillugu sulisullu amigartillugit oqimaarsarnartarluni. *"Sulisut amigartuaannarput allatullu ajornartumik init ilaat matugallartariaqartarput – ullut arlaanni sulisut 9-upput 20-vit sinneqartussaagaluarlutik – qasuvugut"*. Sulisunik amigaateqar-nerup nalaani sulisunut sinneruttunut aammalu meeqqanut tamanna tuttarpoq, sulisummi amigar-tillugit meeqqat amerlasuut assigiimmik sammineqarnissaat periarfissaluttarmat.

Meeqqueriviit ilaanni pissutsit ima naammaginannigsigaat angajoqqaat amerlasuut meeqqamik Meeqquerivimmut allamut nuunnissaannik qinnuteqartarlutik – ilaasalu meeqqatik aggiuteqqik-kusunneq ajorpaat, tunniussinissartik toqqisisimaraninagu. Puigorneqassanngilaq Meeqqueriviit ullormut 10 tiimit ammasussaasarmata sulisullu ullormut 8 tiimit sulisussaasarlutik, taamaalillutik sulisut inini pingasuuusut ataatsikkut 10 tiimit sulineq ajorput, sulisut taakku arlaat isiaassaaq ani-aarlunilu, assinganillu arlaat isiaaranilu anijaassanngilaq – tassa meeqqueriviup ammanera naallugu sulisut pingasuusinnaasangillat. *Takuuk* ataani Andreas-ip takussutissatut assersuusiaa:

	tiimeqartut					pausertut					
	07:00	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
sulisoq 1											
sulisoq 2											
sulisoq 3											

Meeqqueriviup ammasarfia ullormut katillugu: 10 timer

Sulisut pingasuullutik meeraqatigiikkutaani sulinerat, ullormut katillugu: 3 timer

Sulisut marluullutik meeraqatigiikkutaani sulinerat, ullormut katillugu: 5 timer

Sulisoq ataaseq meeraqatigiikkutaani sulinera, ullormut katillugu: 2 timer

	07:00	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00
sulisoq 1											
sulisoq 2											
sulisoq 3											

Sulisoq ataaseq napparsimappat:

Sulisut pingasuullutik meeraqatigiikkutaani sulinerat, ullormut katillugu: 0 timer

Sulisut marluullutik meeraqatigiikkutaani sulinerat, ullormut katillugu: 4 timer

Sulisoq ataaseq meeraqatigiikkutaani sulinera, ullormut katillugu: 6 timer

Sulinermi isumassuiuarneq

Meeqquerivinni nalinginnaajartorpoq perorsaasut sulisullu allat isumassuinerminni qasusarnerat. Tamanna pisarpoq sulisut inulerisut suliffimminni isumassuiuaraluarlulik qasuersaarnissaminnut periarfissaqanngikkaangata – misigisimalersarput qasullutik suliaminnullu nukissaalatsilersarlutik. Meeqerivinni sulineq eqqarsaatigalugu peqquaasut nalinginnaanerit makkupput: Sulisut amigar-tuarnerat, suliassat qaleriaatiinnartut sulinermilu angumersiniaajuarneq. Sulisut taamatut misigi-simalerfiini oqaloqatigiinnerit imaluunniit supervision/coaching-iliunniit atorlugu oqlisaanne-qarsinnaagaluartut, taamaaliornissaq periarfissaagajunngilaq – pisortat eqqaassanngikkaanni suli-sitsisunit tamanna neqeroorutigineqanngimmat. Pissutsit tamakku napparsimakulanermik kingu-neqarsinnaasarput, suleqatillu artorsareersut suli isumagisassaqarnerulersarlutik.

Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut amerliartorput

Meeqquerivinnit maluginiarneqarpoq meeqqat immikkut pisariaqartitsisut ukiuni kingulliunerusuni amerliartortut. Pitsaanerpaagaluarpoq meeqqat immikkut pisariaqartitsisut meeqqat ikittunnguit akornanniinnissaat, tamannali meeqquerivinni periarfissaanngilaq. Meeqqat pineqartut tassaasarput ineriartornerminni ikorfartugassat aamma meeqqat innarluuteqartut. Taakku immikkut taperser-sorteqarnissaannik Isumaginnittoqarfinnut qinnuteqarnermi akissutisinissaq ilaatigut ukioq ilivit-sungajak sivisussuseqarsinnaasarpooq. *"Ilaannikkut misigisimasarpugut inortuilerluta, piffissa-gallartillugumi meeqqap pisariaqartitai allaavigalugit sullissinissaq pisariaqaraluarmat"*. Meeqqat immikkut ikorfartugassat tapersersortilernissaasa piaernerusumik aaqqiivigineqartarnis-saat pisariaqartinneqarpoq aammalu tamanna meeqqueriviit ataasiakkaat qassiiliutigisariaqanngik-kaat, allaffissornikkulli aqutsisoqarfinnit aaqqiivigineqartariaqartutut isumaqarfigineqarluni.

Pinngortitaq atorluarlugu perorsaaneq

Nunatsinni pinngortitaq asseqanngitsoq silatitsinniippoq. Meeqquerivinni perorsaanermut tunngasut illup iluani taamaallaat ingerlanneqarneq ajorput (*takuuk assersuut qupp. 45*). Meeqquerivinnit tamanit angorusunneqartarput sammisassaqartitsinerit meeqqanit ilikkagaqarfiusinnaasut. Kalaallit ilisarnaatigaarput pinngortitamik pingaartitsinerput. Meeqqat mikinerminniit pinngortitap pitsaasumik atornissaa misilittagaqarfigileraangamikku timikkut tarnikkullu ilikkagaqarfisarpaat, ilaatigut meeqqat peqqinnerulersarput, nukittunerulerlutik, ukkassisinnaanerat pitsaanerulerluni il.il. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffit meeqqanik inuuusuttunillu immikkut sullissasanik suliaqartillutik pinngortitaq atorluarlugu sullissineq misilittagaqarfigilluareerpaat, qularutissaanngilarlu pinngortitami periarfissat atorluarlugit perorsaaneq Nunatsinnut tulluartuusoq, annertunerusumillu atorneqarnissaa kaammattutiginartoq. Meeqqat minnerit ineriartornerminni ilikkagassatigut pinngortitaq asimiin-nerlu sungiusarfigilluarsinnaavaat, pitsaliunermillu suliani pinngortitaq atorluassallugu aamma naleqqutuuvoq. Nunatsinni pinngortitatta atorluarneratigut Meeqqueriviit meeqqanik peqqissunik nuannaartunillu pilersitseqataanissaminut sammisaqartitsillutik ineriartortitsisinnaapput; *tassa-niipporlu sulisutigut periarfissaarnerunissaq, sulisummi naammattut pigineqartillugit pinngortitami periarfissat atorluarnissaat ajornannginnerussammat*.

Suliffiup iluani aamma sulinermi tarnikkut atukkat

Ukiut kingulliunerusut Meeqqueriviit 0-6-nut ukiulinnut akuleriinnik meeraatillit amerliartulers-mapput, ilaatigut meeqqanut 120-nut, 100-nut, 80-nut naatsorsuussat ataatsimillu pisortallit imaluunniit Meeraaqqueriviit Meeqqueriviillu meeraatikinnerusut ilaatigut ataatsimoortinneqarta-lersimallutik, illutai immikkooraluartut ataatsimik pisortalerlrugit – aningasartuutinik ikilisaaneq

pissutigalugu? Meeqgeriviit illutamikkut pitsaassutsimikkullu assigiinngitsorujussuupput, ilaat 1960-kunni sananeqarsimallutik allat nutaarluinnaat aammalu ilaqparyt allamik illumik naleqqun-nerusumik peqannginneq imaluunniit nutaamik sananissamut akissaqannginneq pissutigalugu "utaqqiisaa" ukiorpassuarni Meeqgerivittut atorneqartunik, init Meeqgerivittut atussallugit naleq-qukkunnaarsimasut, aserfallassimasut aammalu meeqlanut sulisunullu peqinnangitsut suli atorneqarlutik.

Meeqgerivinni allaffissornikkut suliassat annertupput (ingerlatsinermut, aningasaqarnermut, sulisut suliassaannut, ataatsimiinnerit, meeqlat Meeqgerivinniittut ataasiakkaarlugit angajoqqaavi peqati-galugit ukiumut marloriarluni killiffisiuinerit tassungalu atasumik immersugassanik immersuinerit il.il.). Suliffiup iluani atukkat pitsaanngippata suleqatigiittut peqatigiilluni tamakku eqqartorneqar-sinnaasariaqarput aammalu aqtsisoqarfiup peqataaffigisaanik peqatigiilluni pitsaasumik ingerlanis-saq siunertaralugu suliniutinik ingerlatsisoqartariaqarnera pisariaqarsorineqarpoq. Sulinermi atukkat pitsaasut sulisunut sullitanullu pingaaruteqartuupput.

Perorsaasunik ilinniarsimasunik Meeqgerivinni amigaateqartoqartuartillugu ilinniagaq malillugu faglig-imik ingerlatsinissaq ineriaortitsinissarlu piumasarineqartutut naammassineqarsinnaaju-aannanngilaq aammalu suliassanut angumersiniaajuarneq takornartaanani. Meeqgerivinni isuma-gisassatut piumasaqaaterpassuit, suliffik uippakajaarnartoq toqqisisimanngitsorlu, napparsima-kulaarfiusoq, sulisunut ajunngitsorsiassaqtitsiuitsoq suliffagalugu amerlasuunut oqimaatsuovoq, kingunerisarpaalu sulisut qasullutik soraaginnartarnerat. **"Perorsaasunik ilinniarsimasunik ami-gaateqarnermi akissaatit annikippallaarneri, sulanut piumasaqaatinnullu taama annertutigisu-nut naapertuutinngitsut kisimik peqqutaanngillat – sulinermi atugassarititat tamatumunga peqqutaaqataapput".**

Sulisut pikkorissarnissamut qaffassarnissamullu periafissaluppallaarput

Ataatsimut isigalugu Meeqgerivinni sulisut pikkorissarnissamut periafissaat annikippallaarput. Meeqgerivinni pisortat misilitakkatigut assigiinngeqaat, nutaartaat qaammataluit allat ukiut 20-it sinnerlugit pisortatut sulisimasut. Perorsaasunik ilinniarsimasunik pissaaleqinerup ilaatigut kingu-nerisinaasarpaa perorsaasutut sulinermi misilittagakitsunik pisortanngortitsisarneq, taakkulu allallumi pisortatut misilittagaqanngitsut pisortaalluarnissamut aqqutissanik ilinniarnissaq/ilitser-suunneqarnissaq pisariaqartittarpaat aammalu qanoq iliorlutik imminnut artukkerpallaaratik ingerlasinnaanissartik angorusuttarlugu. Pisortanngortussat sulisitsisumit pisortamut ilinniarnis-samut pikkorissaqqaarnissamulluunniit neqeroorfingineqarneq ajorput, namminneerlutik immikkut qinnuteqanngippata. Perorsaasut kissaatiginartippa Perorsaanermik Ilinniarfik PI/SPS pisortan-ngortussanut pisortatut ilinniarnernik neqerooruteqartassasoq.

Sulisut nalinginnaasut pikkorissarnissamut suli periafissalunnerupput, naak najugarisaq qimannagu ataatsimut aaqqissuussanik pikkorissarnernut peqataasinnaasaraluartut. Illoqarfitt isorliunerut pikkorissaanerni tunulliunneqartutut misigisimasarput. Meeqgerivinni meeqlanik sullissinermi pikkorissarnissamut pisariaqartitat amerlagaluqaat, ataatsimulli isigalugu meeqlap ineriaortnerani eqqumaffissat ilisimasassallu, angajoqqaanik suleqatinillu suleqatiginnilluarnissamut tunngasut ilaatigut sammineqarnissaat pisariaqartinneqarluni.

Aningaasarsiat nikingassutaat

Amerlanernut paasiuminaatsuuvoq, sooq ilinniakkanut imminut qanittunut aningaasarsiat annertussusaat taama assigiinngitsigisinnammat, soorlu assersuutigalugu isumaginninnermut siunnersortitut ilinniarnerup aamma perorsaasutut ilinniarnerup sivisussusaat assigimmata, tassa **ukiut 3½.** Isumaginninnermut siunnersortitut naammasserlaat akissarsiaasa aallartiffiat: 1. April 2022: kr. 27.800,17 suli ullumikkut atuuppoq. Perorsaasutut naammasserlaat akissarsiaasa aallartiffiat: 1. April 2023: kr. 23.771,17. Nikingassut: kr. 4.029,00. Ilinniartitsisutut naammasserlaat akissarsiaasa aallartiffiat: 1. April 2022: kr. 24.410,53. Nikingassut: kr. 639,36. Perorsaasutut ilinniassagaanni piumasaqaatit: Socialassistent-itut ilinniarsimaneq imaluunniit ilinniarnertuutut naammassisimanisaq. Perorsaasutut sammivilimmik bachelor-itut ilinniarneq qaffasinnerusumik ilinniartitaanertut isigineqarpoq.

Assersuutit allat: Socialassistent-itut naammasserlaat akissarsiaasa aallartiffiat: 1. April 2023: kr. 20.290,29. Barnehjælper/Socialmedhjælper, 2021-mi: kr. 19.595,91, Perorsaanermut ikiorti, 2021-mi: kr. 19.221,91. Socialassistent-itut ilinniassagaanni piumasaqaatit: Isumaginninnermi ikiortitut ilinniarsimaneq imaluunniit isumaginninnermi ikiortitut allatut ilinniarsimanissaq. Socialassistent-itut ilinniarneq isumaginninnermut tunngavoq, ilinniaqqinnissamut tunngaviliisuulluni. Naak ukiuni 3½-ni perorsaasutut ilinniarneq aamma socialassistent-itut qaammatini 9-ni ilinniarneq assigiinngik-kaluaqisut, aningaasarsiat nikingassutaat kr. 3.480,88-iuvoq. Perorsaasut isumaqarput aningaasarsiatik ilinniakkaminnut aammalu ulluinnarni suliassarpasvuarnut akisussaaffinnullu naapertuutinngitsut. Perorsaasut oqaloqatigineqartut amerlanerit perorsaasut socialassistent-illu aningaasarsiat taama annikitsigisumik nikinganerat pissusissamisoorsorinngilaat aammalu isumaqarlutik taa-mattoqarnera ilinniaqqinnissamut kajumigunnaarsitsisartoq. Sumiluunniit perorsaasutut ilinniarsimasut annertuumik amigaatigineqarput, nalinginnaalerataluttuinnarporlu socialassistent-it perorsaasutut atorfinnut ivertinneqartarnerat aammalumi taakku ilaat isumaqarput aningaasarsiat annertussusaasa taama annikitsigisumik nikinganerat pissutigalugu perorsaasutut ilinniaqqinnissaq imminut akilersinnaanngitsoq.

Perorsaasutut akissaatit suliffimmut taama ulapinnartigisumut ilungersunartigisumullu naleqqutingitsut perorsaasunit isigineqarput, perorsaasullu ilaat suliffimmik saniatigut suliffimmi allami sulisariaqartarput akiligassatik akilersinnaajumallugit.

Perorsaasut nuttartruupput

Nunarput tamakkerlugu suliffeqarfiiit perorsaasunit suliffigineqartut tamarmik perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqarput. Naluneqanngitsutut pingartumik illoqarfiiit annerit avataaniittut perorsaasunik amigaateqarput. Suliffeqarfiiit amerlasuut kipiluttunartutut isigaat perorsaasunik ilaatigut tikisitsillutik sulisortaaraangamik, piffissaq sivisunngitsoq qaangiuttorlu atorfinititsitartik allamut suliffimmut nuuttarmat. Suliffinni amerlanerni perorsaasunik sulisoqartussani perorsaasut amigaatigineqarmata illoqarfiiup iluani imaluunniit illoqarfinnut allanut perorsaasut suliffinnut nuttarnerat nalinginnaavallaartutut misissuinermi oqaloqatigineqartunit isumaqarfigineqarpoq.

Suliffiit pineqartut Meeqqueriviuppata, Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiuppata allaappataluunniit tamarmik pisariaqartippaat suliffiup patajaatsumik ingerlanissaa aammalu kissaatigalugu sulisorisat ilinniarsimasut atorfinitinsinneqarneranni assersuutigalugu ukiuni 3-suni ataannartumik sulisarnissaat atorfinititsinermi qulakkeerneqartalissasoq. Nuna tamakkerlugu Meeqquerivinni allanilu perorsaasutut ilinniarsimasut suliffigisartagaanni sulisut aalaajaatsut tamanit pisariaqartinneqarput, suliffinnili misissuiffigineqartuni tamani qularutissaanngilaq sulisut ilinniarsimasut amerlassusaat nikerartu-

artuummata, annertuumik suliassaqarfip iluani pitsanngorsaanissamik pisariaqartitsisoqarneranik ilaatigut takussutissiisut. *"Illuliussagutta naqqa suliareeqqaassavarput, illu isumannaatsumik napsinnaassappat – Meeqqat aamma taamaapput, mikisuunerminniit ineriertuutaasunik sullinneqarnissaat pisariaqarpoq, tamanna pingaartinneqarpat sulisullu naammattut pigineqarpata tamanna pisinnaavoq".*

Isorliunerusuni sulisoqarniarneq

Ilisimaneqareerpoq Nunarput tamakkerlugu perorsaasunik amigaateqarneq atuuttoq. Immikkulli taasariaqarpoq isorliunerusuni ilinniarsimasunik – uani perorsaasutut ilinniarsimasunik – pingaartumik Meeqqueriviit, Ulloq unnuarlul Angerlarsimaffiit kiisalu innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit ilinniarsimasunik sulisoqarniarnikkut ilungersunartumik inissisimanerat. Misissuinermi oqaloqatigineqartut isorliunerusuneersut assigiimmik apuussaat makkupput:

Isorliunerusuni – annermik Pilersuisumit pilersorneqartuni - atorfinittuulluni inuuniarnikkut atugasaritat allaaneroqaat *"inuuniarnikkut nioqquutissat pisiassat pingaartumillu peqqinnartut killeqarput akisullutillu, nerisassat pisariaqartitat niuertarfinni pigineqartuaannangillat pingaartumik ukiukkut sikusartumiilluni, umiarsuit aasaanerani taamaallaat nioqquutissanik tikiussisarmata inuuniarneq oqimaappoq aammalu angalaniarneq akisoqaluni".* Inissat pitsaassusaat pitsaajuaannangillat. Sunngiffimmi illoqarfiit iluini periarfissat annikippu. Ilaatigut tamakku pissutigalugit atorfinnut inuttassarsiukkanut qinnuteqartut killeqartaqaat ilaanni qinnuteqartoqanngivittarluni. Ilinniarsimasunik sulisussanik amigaateqarnermi sulisussarsissagaanni isiginiarneqartariaqarput pissutsit qulaani taakkartukkat, piviusorsiortumillu aaqqiiviginiraanni suliffiillu pilerinartungortinniaraanni aningaasarsiat malunnaatilimmik qaffaavignerisa saniatigut immikkut ittumik sumiiffinni tapeqartitsineq (Nunani allani illoqarfinni avinngarusimasuniittuni sulinissaq pilerinarsarniarlugu immikkut tapeqartitsisarneq takornartaanngilaq), ukiut tamaasa akiliunneqarluni feriarsinnaaneq allatullu immikkut ajunngitsorsiaqartitsinissaq pisariaqartinneqartoq oqariartutigineqarpoq.

Suleqatigiinneq pitsaanerusinnaavoq

Meeqqueriviit amerlasuut Kommunimi qullersaqarfimminnik qaninnerusumik suleqateqarnissaq attaveqarnissarlu kissaatigaat, misigisimasarput atorfissaqartitsileraangamik piffissaqarfigineqarpallaartaratik. Meeqqueriviit qullersaqarfiillu akornanni aamma Meeqqueriviit akornanni suleqatigiinneq pitsaanerusinnaasoq oqariartutigineqarpoq. Illoqarfiit annertusiartortillugit Meeqqueriviillu amerliartortillugit qanimut suleqatigiinneq ungasinnerusutut isikkoqarpasippoq, naak Meeqqueriviit eqqaamiorisat ataasiakkaat akornanni suleqatigiiffeqartoqartalaruertoq – aaqqissuussaasumik suleqatigiinneq amigarpoq. Suleqatigiittussat tamarmik immikkut artorsarlutik angumersiniaallutillu sullippu. Meeqqueriviit akornanni suleqatigiikkusuttoqaraluarpoq, piviusunngussagunilu suleqatigiittussat akornanni piumassuseqarnissaq iliuuseqarnissarlu amigataalluni. *"Meeqqueriviit akunnitsinni suleqatigiinnissarput aammalu perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik sammisaqluta naapeqatigiittarnissarput pisariaqartipparput".*

Misissuinermi oqaloqatigisat amerlasuut Meeqqueriviit Atuarfeqarnermut aqtsisoqarfimmut ilaa-tinneqalernerat tulluussorinngilaat immikkoortariaqarsoralugillu. Pisariaqarsoraat Meeqqueriviit immikkut aqtsisoqarfefqassasut Meeqquerivinnut tunngasunik suliaqarnermik misilittagalinnik sulisoqarlutik aammalu perorsaanermut siunnersortit perorsaanikkut ilinniagaq malillugu inerartortitsinissamut periusissiallu piviusunngortinnissaannut ilusilersueqataallutik ikuuttassasut.

Meeqquerivinni teknik-imut tunnganerusut

Meeqqueriviit qanoq pisoqaatigineri, qanoq Meeqquerivittut atussallugit naleqqutsigineri assigiinniaarput meeqqueriviillu illutamikkut iluarsisassartallit Meeqqueriviup pisortaanut sulisunullu piffissaajaataasarput. Teknik-imut tunngasunik ajutoortoqartillugu: Meeqquerivik imeeruppat imaluunniit kiassaatit ajoquteqalerpata kissassinnaajunnaarlutik, meeqqat oqorsarlugit sullillu-gillu nerisinneqartarput. Atuarfimmi taama pisoqarpal atuartut angerlartinneqassapput imaluunniit ornittakkanukartinneqarlutik – meeqqat Meeqquerivimmittut angerlartinneqarneq ajorput.

Perorsaasut Meeqquerivinni pisortaaasut Meeqqueriviit illutaasa aserfallatsaalineqarnissaannik taakkuluunniit pillugit maleruagassanik ilinniagaqanngillat – ulluinnarnili tamakkununnga tunngasunut aamma akisussaasuusarlutik, iluarsisassaqartoqartillugulu tunngavilersuutissat taakkununnga nalunartarput, immikkut maleruagassaqanngimmat. Suliat nalornivallaarani eqannerusumik ingerlassappata teknik-imut tunngasunik suliassaqaleraangat Kommunimi aqutsisoqarfip teknik-imullu tunngasunik suliallit qanoq iliornissamat ilitsersuusiornissaat pisariaqarsorineqarpoq.

Nuna tamakkerlugu Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffinit kisitsisit ataatsimoortut:

Kommune	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Avannaata	4 (Meeqyanut, inuuusuttunut, innarluutilinnut)	69	69	27	42
Qeqertalik	2 (AL Atuarfia + Meeqyanut, inuuusuttunut)	24	6	5	1
Qeqqata	9 (Meeqyanut, inuuusuttunut, innarluutilinnut)	115	85	28	57
Sermersooq	16 (Meeqyanut, inuuusuttunut, innarluutilinnut)	275	233	62	171
Kujalleq	4 (Meeqyanut, inuuusuttunut, innarluutilinnut)	58	43	13	30
Katillugit	35	541	436	135	301

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit suliffeqarfinit sorlernit ingerlanneqartut kisitsisitai imaapput:

Meeqyanut inuuusuttunullu Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit + Innarluutilinnut Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut 21-vit, taakkununnga 1-seq Ado Lyngip Atuarfia inuuusuttunut eqqarsartaatsimikkut kinguarsimasunut najugaqarfijitigalugu atuarfiulluni. Namminersorlutik Oqartussat ingerlataanni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfekartussat amerlassusilerneqarnerinut paassisutissat Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit tunniussaapput. Meeqyanut inuuusuttunullu Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit Namminersortunit pigineqartut 10-upput. Meeqyanut inuuusuttunullu Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit Kommuninit pigineqartut 3-suupput. *Kommunikkaarlugit kisitsisit ersarinnerusut kommunit ataasiakkaat ataanni takuneqarsinnaapput.*

Nunatsinni meeqlanut, inuuusuttunut innarluutilinnullu Ulloq Unnularlu Angerlarsimaffinnut Kommunit aalajangiinerisigut innersuussisoqartarpooq/inissiisoqartarpooq. Meeqlanut inuuusuttunullu Angerlarsimaffinnut innersuunneqartut tassaanerusarput ilaqtariinnut paarsisartunut innersuunneqarsinnaanngitsut aammalu immikkut katsorsarniqarnissamik immikkullu sullinneqarnissamik/ ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut.

Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit Nuna tamakkerlugu:

Politikerit anguniagaat ajunngitsut angujuminaatsulli

Isumaginninnikkut ajornartorsiutit ukiorpassuarni nunatta iliuuseqarfigerusutai sammineqaraluartut, suli suliassarpasuaqarpoq. Tamakku tusagassiuutini oqallinnernilu initoqaat, pissutsillu qanorpiaq innersut paasiniarlugit piffissaq annertooq misissuinernut, nalunaarusiorernut, isumalioqatigiis-sitanik immikkullu suliaqartussanik pilersitsinernut aningaasarpassuit atorneqarsimalereerput. Inui-aqatigiinni meeqlat inuuusuttullu atugaat pitsangorsarniarlugit qinikkat inatsisit aqqutigalugit piu-masaqaatinik aamma nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarutinik sanasarput. Pitsaavoq qinikkat ajornartorsiutaasut qaangerniarlugit periusissiortarmata, piviusorsiortumilli qanorpiaq iliorluni ajornartorsiutaasut qaangerniarnissaannik tikkuussinngippata sulisullu ilinniarsimasut sulianik ingerlat-sisussat taama amigartiguartillugit, anguniakkat angunissaat ajornartorujussuusinnaasarpoq.

Perorsaasut isumaqarput, qinikkat aamma isigniartariaqaraat Nunatsinni perorsaasut aningaasarsiatigut sulinermilu atukkatigut qanoq inissisimanersut, taakkummatami amerlanertigut ajornartorsiutnik imaannaanngitsunik suliaqarttuusut – pingaartumik meeqlerivinni pitsaaliunermik suliaqartut aamma ulloq unnularlu Angerlarsimaffinni ilaqtariinnullu sullissivinni katsorsaanermik suliaqartut pineqartillugit. *“Qinikkat nunatsinni perorsaasutut ilinniarsimasunik sulisoqarnissaa kissaatigiguniku, perorsaasutut sulinissap pilerinarsarnissaa aamma pissutsit atuuttut akuersaarlugit iliuuse-qarlutik perorsaasut aningaasarsiatigut kiisalu isumaqatigiissutit aqqutigalugit sulinermi atugaasa pitsangorsarnissaannut aqqutissiueqataasariaqarput”*.

Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit pisortanit Namminersortunillu pigineqartut

Ulloq unnularlu Angerlarsimaffinnut Kommunit Isumaginnittoqarfii taakkupput innersuussisartut, innersuunneqartullu tassaasarput meeqlat inersimasullu immikkut sullinneqarnissamik pisariaqartitsisuuusut. Meeqlat inuuusuttullu aamma meeqlat inersimasullu innarluutillit pineqarput, sapinngisamik innersuunneqartut ikiorneqarnissamik pisariaqartitaat aallaavigalugit Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit Ulloq unnularlu Angerlarsimaffimmut tulluartumut inissinniarneqartarlutik. Tamanna assigiimmik atuuppoq Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit Namminersorlutik Oqartussanit, Kommunit imaluunniit Namminersortunit pigineqartut pineqartillugit.

Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit ingerlannissaannut inatsisit malillugit piumasaqaatit annertuut atuuttarput. Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit Namminersortunit pigineqartut maluginiarsimavaat namminersortutut ingerlatsivinnut piumasaqaatit Namminersorlutik Oqartussat angerlarsimaffiu-taannut piumasaqaatinit annertunerujussuusut aammalu pisarissersuutinik annertuunik nassata-qartartut. Assersuutigalugu Ulloq unnularlu Angerlarsimaffiit Namminersortunit pigineqartut inger-lanneqarnerinut illutaasigullu piumasaqaatit akuerisaareersut aammaarlugit akuersissutigineeqaq-qinnissaat siunertalarugu immersugassarpassuit nutaamillu akuerisassat Namminersorlutik Oqar-tussanit piffissaq sivisooq atorlugu ingerlanneqartarput. Angerlarsimaffinnit Namminersortunit ingerlanneqartunit oqaatigineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat Nakkutilliisoqarfiat ingerlaa-vartumik nakkutilliinermik suliaqareersoq.

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulinermi atukkat

Misisuinermi kisitsisit malillugit meeqlanut inuuusuttunullu aamma inunnut innarluutilinnut Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni 34-iusuni 541-ut najugaqarput, perorsaasutut ilinniarsimasut 436-it atorfeqartussatut amerlassusilerneqarsimallutik, taakkunanngali pingajorarterutai inorlugit 135-it atorfeqarlutik, tassa perorsaasut **301-it amigaatigineqarput**. Soorlu Meeqgerivinnisulli Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit illutamikkut assigiinngiiaarpot, ilaat nutaanngitsuupput allallu nutaa-nerullutik, allaffeqartariaqarput aammalu unnuarsiortunut inissaqartariaqarlutik. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni meeqlat, inuuusuttut innarluutilillu immikkut sullittariallit taakkunaniittarput, annertuumillu pingaaruteqartuuvoq ilinniarsimasunit sullinneqarnissaat.

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinnit oqariartuutigineqartarpoq meeqlat inissinneqartartut immikkut annertuumik sullittariaqakkat ukiukilliartortut, assersuutitullu ilaatigut taaneqarpoq meeqlat 10-lit missaanni ukiullit ikiaroornartumik misiliisalereersimasut naammattugassasaartut. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulisut tamarmik pitsaanerpaaamik sullissiniarsarippuit, tamarmilli oqariartuuti-gaard perorsaasutut ilinniarsimasut ikippallaarnerat faglig-imik suliniutinut kalluaasartoq perorsaa- sunummi ilinniarsimasunut ikeqisunut artukkiisinhaasarmat. Eqqaamasariaqarpoq meeqlat inissinneqarsimasut perorsaanikkut, tarnit pissusaanik tunngasunut, tarnip nappaataanik tunngasunut ima- luunniit ilaqtariinnut peqqissaanermik pisariaqartitsisuusarmata. Inunniq allanik sullississagaanni tamanna nukissaqarfigisariaqarpoq, tamannali ajornaatsuinnaaneq ajorpoq perorsaasut ikippallaar- nertik pissutigalugu ulluinnarni sulinermanni akisussaaffit isumaginerini artorsartarmata. Peror- saasut sulinermanni atugaasa pitsangorsarnissaannut aningaasarsiat qaffanneqarnissaat kisimi pineqanngilaq, qaffanneqarpatali perorsaasutut ilinnialernissaq pilerinarnerulissaaq suliassanillu kivitsisussat taamaalillutik amerlanerulissapput sulisullu artorsarnerat annikinnerulissalluni.

Sillimasumik pigaartoqartarneq

Perorsaasunut isumaqatigiissut kingullermik nutarterneqarmat allannguuteqarpoq, kinguneralugu Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiup pisortaa tullersortaalu sillimasutut pigaartuusarnerni peqataaqqu- saajunnaarmata. Kingunerisaanik Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit amerlanerit unammilligassaaqa- lerput, tassami qulaani takuneqarsinnaasutut perorsaasunik amigaateqarneq annertulluinnarpoq perorsaasutut atorfiit inuttaligassat amerlanerpaat ilinniarsimasunit inuttalerneqarsinnaasiman- ngimmata.

Pingaaruteqartuuusarpoq Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffimmi sillimasutut pigaartuusup pisoq ataatsimut isigalugu qanoq iliorfigineqassanersoq nalilersorsinnaasariaqarmagu, Ulloq unnuarlu Anger- larsimaffik ilisimaalarugu sulinermi misilittagaqrfigissavaa, sulisut ataasiakkaat ilisimassallugit kiisalu meeqlat inuuusuttullu aamma innarluutillit najugaqartuusut ilisimasaqarfigissallugit. Silli- masutut pigaartuusoq aalajangiisinhaanermik piginnaasaqartariaqarpoq aamma akisussaaffimmik suliassanillu ingerlatitseqqiisinhaasariaqarluni – pisinnaasassat tamakku tunngaviatigut pisorta- niittarput, tassanilu ilaapput immikkoortuni aqutsisut aamma perorsaasut misilittagartuut. Pisin- naasat taakku pisortamit tullersortimillu pigineqareerput, taakkulu sulinermanni piffissat nikerartin- nissaanut periafissagissaarnerupput suliffiup iluani unnuarsiortutut sulineq ajoramik.

Perorsaasut sulinerat amerlanertigut ualikkut, unnukkut sap.akunnerisalu naanerini pigajuttarpoq, taamaalilluni piffissami pigaartuuffissami perorsaasut sulisarlutik. Perorsaasut saniatigut sulisut allat (isumaginninnikkut ikiortit, ikiortit ilinniarmannngitsut taartillu) perorsaanermut tunngasuni aamma suliaqartuuusut, perorsaasutulli skemaqartarput pigaartuusarlutik aamma unnuakkut, immik- kut suliniutini peqataasarlutik aamma asimiititsinerni, taamaattumik taakku nalinginnaasumik

50 t miss/sap.akunneranut sulisarput. Sulisut taakku pigaartuussagunik toqqissisaanissamut pigin-naasaqarfisariaqakkat, ilisimasassat misilitakkallu nalinginnaasumik pigereerneq ajorpaat. Misissuinermi pisortat oqaloqatigineqartut amerlanerit oqaatigaat pigaartuusumit attavigineqartarnertik akulerutsinneqartarnertillu nalinginnaasoq, ikiortissaasuanerni aamma aalajangiisariaqaler-nerni. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni amerlanerni sulisoqarnikkut pissutsit taama isikkoqartil-lugit Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulisut isumaqarput pisortasut pigaartuusariaqarnerat avaqqukkuminaatsoq, toqqisisimaneq pisariaqarfisigullu ikorsiisariaqarneq pisariaqartinneqa-lersillugit.

Nuna tamakkerlugu Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigiffiit kisitsisit ataatsimoortut:

Kommune	Neqeroorut	Najugaqtut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Avannaata	7 Najugaq. illersugaasoq	24	0	0	0
Qeqertalik	10 Najugaq. illersugaasoq	35	3	3	0
Qeqqata	11 Najugaq. illersugaasoq 2 Najugaq.	32	0	0	0
Sermersooq	9 Najugaq. illersugaasoq 5 Najugaq.	86	6	6	0
Kujalleq	5 Najugaq. illersugaasoq 2 Najugaq.	34	4	4	0
Katillugit	42 Najugaq. Illersugaasut 9 Najugaq.	211	13	13	0

Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigiffiit nalinginnaasut (ulluunerani sulisoqartartut) aamma Najugaqtigiffiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) kiisalu Ornittakkat Sannaviillu ulluunerani inunnut innarluutilinnit sukisaarsaarfittut sullivittullu atorneqartartut Kommuninit ingerlanneqarput. Qulaani kisitsisi-ni ilaanggillat Ornittakkanit kisitsit, taakkunani aggertartut amerlassusaat assiginngiaartarput – *kisitsisit ersarinnerusut Kommunit ataasiakkaat ataanni takuneqarsinnaapput.*

Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigiffiit Nuna tamakkerlugu:

Maluginiarneqarnerusariaqarput

Kommunit Najugaqtigiffiini illersugaasuni najugaqtut amerlanerpaat tassaapput tarnikkut innar-luuteqartut/tarnikkut nappaateqartuuusut. Inunnut innarluutilinnut najugaqarfissatut neqeroorutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 19-mi, 4. November 2019-meersumi § 13-mi ilaatigut allassimavoq: Sulisut ataatsimut isigalugit naleqquttumik ilinniarsimasuussapput, sul-linniakkat pillugit nutaanerpaanik ilisimasaqassapput aammalu sullinniakkat pillugit misilittagaqr-tuussapput.

Kommunit tamarmik inuit innarluutillit Najugaqtigiiffii ilinniarsimasunik sulisoqartikkusuppaat. Misissuinermi Kommunini sulisut oqaloqatigineqartut tamarmik oqariartutigaat, perorsaasunik allatullu ilinniagalinnik sulisoqarnissaq pisariaqaraluaqisoq, ilinniarsimasunilli aammalu suliffimmi ulloq unnuarlu suliffiusumi sulerusuttunik pissarsinissaq ajornakusooqisoq. Kommunini perorsaasutut atorfinnik allatullu ilinniagalinnik inuttassarsiusoqartaruartoq, atorfiit inuttassarsiorneqartut qaqutiguinnaq qinnutigineqartarput.

Taamaattumik Kommunini inunnut innarluutilinnut Najugaqtigiiffinnut atorfinnik amerlassusi-liisoqarsimannginnera isumaqanngilaq perorsaasut atorfissaqartinneqanngitsut – tamannali peqquteqartoq ilinniarsimasunik sulisussarsiortarneq qaqutiguinnaq iluatsissinnaasarmat aammalu qanoluunniit ilinniagallit inulerisinnaappata imaluunniit inunnik innarluutilinnik sullissinermik misilitagaqarpata atorfinitssinnejqarsinnaasartut. Sulisut amerlanerpaat ilinniagaqarsimasuunngillat aammalu taakku qaqutiguinnaq pikkorissartinneqartarmata, sulisut ataatsimut isigalugit inunnik innarluutilinnik sullissinermut tunngasunik pikkorissarnejqarnissaq annertuumik pisariaqartippaat. Paasinartarpoq inunnut innarluutilinnut qanigisaasut allallu isumaaluttarmata, inunnik innarluutilinnik sullissinermi akisussaafik ulluinnarni sulisunit ilinniarsimanngitsunit naammattumillu ilisimasaqanngitsunit ingerlanneqartariaqartarmat.

Pissassarfiup imaluunniit Peqqinnissaqarfiup tarnikkut nappaatit assigiinnngitsut pillugit ilisimasmennik tunniussisarnissaat aammalu qanoq iliorluni najugaqtartut pitsaanerpaamik sullinneqarnissaannik sulisut sulinermanni ilitersuunneqartarnissartik pisaqartillugu oqariartutigisarpaat. Najugaqtigiiffinni inunnik innarluutilinnik sullissineq annerusumik eqqumaffigineqarnerusariaqarpasippoq, najugaqtartut ikiorneqarnissamik pisariaqartitaat naapertorlugit sullinneqarnersut qulakkeerneqassappat.

Perorsaasunik allatullu ilinniarsimasunik Kommunini Najugaqtigiiffinni illersugaasuni, Najugaqtigiiffinni nalinginnaasuni, Sannavinni Ornittakkani lu atorfefeqartussanik amerlassusiliisoqartannginersoq pillugu ilisimasat killeqarput, immikkut Najugaqtigiiffinnut neqeroorutinut tunngasut misissuiffigineqarnikuunngimmata. Ilinniarsimasunik sulisussanik amerlassusiliisarneq suliat pitsaas-susaannut pingaaruteqartarpoq.

Nuna tamakkerlugu Sunngiffimmi ornittakkanit kisitsisit ataatsimoortut:

Kommune	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfefeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Avannaata *)	6 Atuareerne-rup kingorna	377	3	3	0
Qeqortalik	6 Atuareerne-rup kingorna	392	4	3	1
Qeqqata *)	4 Atuareerne-rup kingorna	243	3	2	1
Sermersooq *)	9 Atuareerne-rup kingorna	880	26	17	9
Kujalleq	6 Atuareerne-rup kingorna	530	0	0	0
Katillugit	31	2.422	36	25	11

Meeqqanut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommuninit ingerlanneqartut perorsaasutut ilinniarsimasunit ikittuinnarnit suliffigineqarput, saniatigut isumaginninnermut ikiortinit ataasiakkaanit. Sulisut amerlanerit ilinniarsimasuunngitsut ikiorttitut sulisorineqarput. *Kommunikkaarlugit kisitsisit ersarinnerusut kommunit ataasiakkaat ataanni takuneqarsinnaapput.* *) Kisitsisit tamakkiisuunngillat.

Atuareernerup kingorna ornittakkat Nuna tamakkerlugu:

Sulisoqarnermut tunngasut

Maluginiagassaavoq Nuna tamakkerlugu atuareernerup kingorna ornittakkani perorsaasutut atorfekartussat naammattunik kommunini amerlassusiliisoqarsimannginnera, naak Inatsisartut inatsisaanni § 20-mi (*Takuuk qupp. 60*) allassimagaluartoq, sulisut perorsaanikkut ilinniagallit perorsaankut siunertaqartumik atuarnerup avataatigut meeqqat inuusuttullu atugaannik, peqqissusaannik, ineriktornerannik ilinniarnerannillu siuarsaallutik suliaqassasut; soorluttaaq meeqqat ataasiakkaat inerikkiartornerat pillugu ataatsimoortumik naliliinikkut naliliinerit uppernarsaasersuinerillu ingerlaavartumik isumagissagaat minnerpaamik ukiumut marloriarluni allaaserinerisigut. Atuareernerup kingorna ornittakkani meeqqat amerlasuut sullinneqartarput, taakkunanittaq perorsaasutut ilinniarsimasut sulisorineqartut naammangillat, eqqarsarnarporlu ilinniarsimasunik amigaateqarfiusuni ilinniarsimasut suliassaat allaaserisassaallu ilinniarsimanngitsunit isumagineqartariaqartassappata.

Perorsaasutut atorfennik aalajangersimasunik inuttaligassanik amerlassuliisoqartannginnera pillugu Kommuninit apuunneqarpoq, perorsaasutut atorfitt inuttaleruminaatsorujussuusut aammalu sapinngisaminnik perorsaanikkut allatut ilinniagalinnik (socialassistant, barnehjælper, isumaginninnermut ikiort) atorfinititsiniartarlutik. Kommunini tamaginni amerlajaanik sulisoqarpoq ilinniagaqr-simanngikkaluarlutik meeqqanik inuusuttunillu sullissinermik misilittagaqlualersimasunik. *Najugaq qimannagu pikkorissaanerit amigaataanerat kissaatigineqarnerallu sulisunit oqariartuu-tigineqarpoq.*

Nuna tamakkerlugu Ilaqtariinnut Sullissivinnit kisitsisit ataatsimoortut:

Kommune	Neqeroorut	Atuisut	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Avannaata	4 Ilaqtariinnut sullissivik	Ilaqtariit meerartallit	13	8	5
Qeqertalik	4 Ilaqtariinnut sullissivik	Ilaqtariit meerartallit	4	3	1
Qeqqata	2 Ilaqtariinnut sullissivik	Ilaqtariit meerartallit	4	3	1
Sermersooq	3 Ilaqtariinnut sullissivik	Ilaqtariit meerartallit	23	22	1
Kujalleq	3 Ilaqtariinnut sullissivik	Ilaqtariit, angajoqqaan-ngortussat	3	3	0
Katillugit	16		47	39	8

Ilaqutariinnut Sullissiviit Ilaqutariillu illui Kommuninit neqeroorutaapput siusissukkut iliuuseqarluni, pingaartumik angajoqqaanut inuusuttunut immikkut ikorfartortarialinnut sullissineq, ilaqtariinnik katsorsaa-neq, siunnersuineq pisariaqarfisigullu nukingersumik immikkut ikorsiineq ingerlanneqartarlutik.

Suliniuit ingerlanneqartut ilaatigut meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartariaqalernissaat kil-lilersimaarsinnaavaat. Ilaqutariinnut Sullissivinni sulisuuusut ilinniagaat sumiiffinni ataasiakkaani assigiinnissinnaasarput, nalinginnaanerillu makkupput: Perorsaasut, isumaginninnermi siunnersortit, isumaginninnermut ikiortit, tarnit pissusiinik ilisimasallit, peqqissaasut allatulluunniit immikkut ilinniagallit pisariaqartineqartut.

Ilaqutariinnut sullissiviit Nuna tamakkerlugu:

Ilaqutariinnik sullisineq

Kommunini Ilaqutariinnut sullissiviit Ilaqutariillu illui taakkuupput perorsaasunit allatullu ilinniagaqartunit suliffigissallugit pilerigineqartartut. Ilaqutariit sullissiviini suliat pingarnersaasa ilagaat ilaqtariinnut meeratalinnut ajornartorsiutasut alliartunnginnissaat qulakeerniarlugu pitsaliu-nermik suliaqarneq. Illoqarfiit annerit avataaniittuni perorsaasut suli amigaataapput, pingarnertut atorfininnermi inissaqartitsisoqartannginnaa pissutigalugu – illoqarfinni annerni persorsaasutut atorfiit tamakkingajavillutik inuttalerneqareersimapput.

Ilaqutariit immikkut ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisut Isumaginnittoqarfimmit innersuneqartarput, ilaqtariinnullu iliuusissatut pilersaarut tiguneqareeraangat suliassat ingerlanneqarnissaat timalerneqarnissaallu tamakkiisumik Ilaqutariinnut suliassarilersarpaat. Illoqarfiit tamarmik tarnit pissusiinik ilisimasalimmik imaluunniit psykoterapeut-imik atorfeqartitsisanngillat, taakkunanilu perorsaasutut ilinniarsimasut isumaqarput suliat imaannaangitsut annertussusaannut aningaasarsiatik naleqqutinngitsut aammalu ilutigisaanik isumaqarlutik, suliassat isumaginninnermut siunnersortit suliaasa assigimmatigik taakkunatut aningaasarsiaqartariaqarlutik. (*Takuuk akissaatit annertussusaat qupp. 14*).

AVANNAATA KOMMUNIA

Ulluunerani neqeroorutit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Ilulissat	3 Meeraaqqe-riviit	132	15	12	3
	3 Meeqgeriviit	160	11	12	+ 1
	3 Akuleriit	120	9	8	1
	2 MAKO 5-6 ukiullit	80	6	5	1
Uummannaq	4 Akuleriit	150	13	4	9
Upernivik	1 Meeraaqqe-riviit	32	4	0	4
	2 Meeqgeriviit	80	6	1	5
Qaanaaq	1 Akuleriit	32	3	0	3
Katillugit	19	786	67	42	25

Meeraaqgeriviit: 0-3-nut ukiullit, Meeqgeriviit: 3-6-nut ukiullit, Akuleriit: 0-6-nut ukiullit, MAKO: Atualer-sussat 5-6-nut ukiullit

Kommunimi Ulluunerani neqeroorutinut periusissiaq:

Ulluunerani neqeroorutit Avannaata Kommuniani meeqqanut tamanut ineriaortitsissapput, kaju-missaarillutik, ingerlalluartuullutik atuisunullu tamanut toqqissisimasumik paaqqutarinnilluarfiu-sumillu avatangiiseqartitsinissaq takorluugaavoq. Taamattaaq inini tamani perorsaanikkut ilinni-arssimasunik pisortanillu ataavartunik sulisoqarnissaq sulissutigineqassaaq.

Kommunip Ulluunerani neqeroorutinut periussisaa 4-manik pingaartitaqarpoq ataatsimoorussanillu anguniagaqarluni:

1.Sulisunik piginnaangorsaaneq

Meeqquerivinni arlalinni sulisunik perorsaasutut ilinniagalinnik amigaateqartoqarpoq tassungalu atatillugu aqutsisutut sulisut ingerlaavartumik taarserartuupput, taamaattumik aqutsisunik piginnaangorsaanissaq annertuumik pisariaqartinneqarpoq, taamaalluni allaffissornikkut perorsaasutullu akisussaaffinni suliaqarnissaq piginnaasaqarfingineqarnerulissammat. Sulisut pisariaqartitsineq naapertorlugu ilinniaqqinnissamik pisariaqartitsippu, taamaalillutik ulluinnarni perorsaasutut suliassat piginnaasaqarfinginerulernissammatigit. Taamaattaaq sulisunik ilinniarsimasunik kajumissaarinissamut attassiinnarnissamullu periarfissanik ineriertuutaasunik neqerooruteqarnissaq ukkatarineqassaaq. Taamaaliornikkut ilinniarsimasut tamarmik piginnaasatigut pitsaassusilimmik qaffassarneqassammata.

Sulisunik piginnaangorsaaneq ilinniartitseqqinnerlu pilersaarutit malillugit ukiuni 2023-2026 ingerlanneqassaaq.

2.Perorsaanikkut pitsaassutsimik ineriertortitsineq

Ulluunerani neqeroorutini tamani ingerlaavartumik sulisunik taarseraattoqarnera pissutigalugu tunngaviusumik meeqqanik perorsaanikkut ineriertortitsinermik aamma Tunngaviit 7-it naaper-torlugit perorsaanikkut suleriuseqarnerup atornissaanut pikkorissartoqartassaaq. Avannaata Kom-muniata Meeqanut politikiata anguniagaa naapertorlugu meeqqanut suli atualinngitsunut timimik aalatitsinermut peqqinnartumillu inuuneqarnissamut pikkorissaasoqartassaaq.

Pitsaassutsimik ineriertortitsineq ilinniartitseqqinnerlu 2022-mi aallartinneqarpoq ingerlanneqassallnilu ukiuni 2023-2026, ilaatigut PI/SPS pikkorissaanermut immikkoortoqarfia suleqatigalugu.

3.Meeqcanut pilersuisunik suleqateqarneq

Meeqqat ulluunerani neqeroorutinut assigiinngitsunik tunuliaquteqarlutik inooriaaseqarlutillu tak-kuttarput. Taamaattumik ulluunerani neqeroorutini ulluinnaat meeqqallu angerlarsimaffimmi inuu-nerannik ataqatigiinnissaq pisariaqarpoq. Taamattaaq meeqqanut pitsaangorsaanissamut ulluinnarni periarfissat atorluarneqassapput, taakku inuunermut nikerartitsillutillu ineriertortitsiviusunik avata-nqiiseqartitsissammata.

Anguniagaasoq tassaavoq meeqqanut pilersuisut illuatungeriit ingerlalluartut – meeqqallu ulluunerani paaqqinnittarfinni inuulluataarnissaanut, ilikkarnissaanut pitsaanerpaamik ilikkariartornissaanut pilersitsinissaq, meeqqammi taanna ineriertorfittut tullerimmagu.

Meeqcanut pilersuisunik suleqateqarneq siunnersuinerlu 2023-mi aallartinneqassaaq.

4.Susassaqarfuit arlallit suleqatigiinnerat

Meeqqamut toqqisisimanartumik ulluunerani neqeroorutit, meeqqat atuarfiat sunngiffillu ataatsimut ikaarsaartitsisarnermut akisussaaffeqalernissaat inerisarneqassaaq. Meeqqamut ulluunerani neqeroorutiniit atuarfimmut sunngiffimilu neqeroorutinut ikaarsaarneq qitiussammat.

Meeqqat atualernissaminnut piareersimanissaat pillugu, meeqquerivinni meeqqat angajullit atua-lertussangortunut ulluunerani neqeroorutini sulisut minnerillu atuarfianni ilinniartitsisut ikaarsaarneq toqqisisimanartumik misigissagaat ikaarsaariarfinnilu naatsorsuutigineqartartunut ilisar-siffeqartarnissaat.

Susassaqarfuit akornanni suleqatigiinneq 2021-ip ukiuunerani aallarnisarneqarpoq siunissamilu ingerlaqqissalluni.

Allattoqarfimmi pisortaasunit paasissutissat

Ilinniarnermut ingerlatsivimmi perorsaanermut siunnersortip meeqlerivinni pisortat nutaat sulias-saannut tunngasunik ilitserstarpai. Meeqlerivinni pisortat illoqarfinni tamaginni qaammammut ataasiarlutik ataatsimiittarput. Meeqlerivinni pisortat ukiumut ataasiarlutik ulluni 4-mani assigiin-gitsunik qulequtaqartunik sammisaqlutik isumasioqatigiissinneqartarput. Meeqqat atualernis-saannut sungiusartinnerannut atasumik meeqlerivik atuarfimmilu siunnersorti qaammammut ataasiarlutik naapittarput. Meeqlerivinni pisortat maj-ip qaammataani ukiumut tullermut aningaasar-tutissanut kissaatiminnik nassiusisarput, aningaasartutissatut siunnersuutit allattoqarfimmit kater-sorneqartarput suliarineqarlutillu, kingorna Ataatsimiitaliamit aalajangiiffigineqarlutik. Meeql-erivimmi pisortap ulluinnarni aningaasanut tunngasut akisussaaffigisarpai.

Atorfinitssinermi periuseq: Perorsaasutut atorfiit pineqartillugit tamarmik allattoqarfik aqqa-saaq-qaassavaat, atorfinitssinermi atasumik inissaq ilanggullugu neqeroorutigineqartarpoq. Meeqlerivinni pisortat qinnuteqaat allattoqarfimmut nassutissavaat, allattoqarfipiut inuttassarsiuineq isumagissa-vaa, atorfinitssinermi ataatsimiititap qinnuteqartut oqaloqatigissavai. Atorfinittussaq akuerineqar-pat Sulisoqarnermut allattoqarfipiut atorfinitssinermut allakkat isumagissavai, tassungalu atasumik atorfinittussap ineqarnissaa. Meeqqanut ataasiakkaanut paasissutissat nalunaarsorneqarneri peqati-giilluni suliarineqartarput, taamaallilluni meeqqat ataasiakkaat Meeraaqqlerivimmit-Meeqlerivim-mut-Atuarfimmut nuunneranni paasissutissat inuttaanut malinnaajuaannassammata. Allattoqarfim-mit oqariartutigineqarpoq pisortamut ilinniarnissaq aamma perorsaasutut ilinniaqqinnissaq periar-fissaluppallaartut, tamannalu Perorsaanermut Ilinniarfimmit PI/SPS-imit eqqumaffigillaquartoq.

Meeqlerivinni sulisut naapisinneqartarnerat

Meeqlerivinni pisortaasut qaammammut ataasiarlutik naapisinneqartarnertik aammalu supervision-ertarnertik iluarisimaarpaat. Pisortanut tullersortit, inini aqutsisut sulisullu sinneri assinganik periar-fissaqanngillat. Suliffik pitsaasumik ingerlassappat pisortagissaarnissaq aammalu sulisut pisortaa-sullu akornanni suleqatigiilluarnissaq oqaloqatigineqartunit pingartinneqarpoq. Suliffimmi atukkat pitsajuaannanngimmata ilaatigut pisariaqartinneqartarpoq pisut eqqartoruminaatsut eqqartuiffigi-nissaat, taamaaliorneq suleqatigiinnut peqatigiittutut misigisitsisarmat aammalu ikioqatigiilluni aaqqiniaqataanissaq qaninnerulersarmat. Suleqatigiit supervision-ertinneqartarnissartik kissaati-gaat, suliffitsik uivernartutut, napparsimakulaarfiusutut qasunartutullu ilaatigut misigisitsisarmat. Suleqatigiit supervision-ertinneqarnerat suleqatigiinnermut nukitorsaataasarloq, suliamut tunngas-unik ilisimasanik avitseqatigiiffiulluni aammali suleqatigiit tatigeqatigiinnerulererannik kingune-qartarluni.

Sulisut ineriartornissamut periarfissaqarusuttut

Meeqlerivinni oqaloqatigineqartut tamarmik meeqlerivinni sullissineq nuannaralugu oqaatigaat. Oqa-loqatigineqartut amerlanersaasa sulinerterit ineriartornissaq aammalu suliffiup nuannersuunissaanut periarfissaqissaarnerunissaq kissaatigaat. Ukiut kingulliit ulluinnarni sulinerminni killilersuutit aporfiusutut isigisaat, soorlu makku: Qaangiuttoornerit aningaasanggorlugit tunniunneqarneq ajor-put amma 50% afspadsering atuutinngilaq, suliffiup nalinginnaasup avataatigut sulinerit 3 tiimiup-pata, taava 3 tiimit ulluinnarni sulinerup iluani, soorlu aniaarnikkut, nungusarneqassapput aamma afspadserigassat katersorneqassanngillat. Sulisut mobiltelefon-iminnik sulinerup nalaani atueqqua-sanngillat. Allaffimmi qarasaasiaq pisortap tullersortillu kisimik atorsinnaavaat, sulisunut allanut periarfissaanngilaq. Sulisoq feriarpat taarteqartinneqassanngilaq. Sap.akunnerisa naanerini suliso-qassanngilaq.

Oqaatigaat killilersuutit pitsaasumik kinguneqanngitsut, kinguneraluguli suleqatinut angajoqqa-annullu attavigiilluarnissaq annikillisittarmassuk. Angajoqqaanik suleqateqarluarnissamut aqqutissatut isigaat soorlu juullilernerani sap.akunnerisa naanerani qioraaqtiginnerit, immikkut peqatigiilluni aaqqissuussinerit allat aammalu aaqqissuussat nuannersunik misigisaqarnissamut periarfissiisut. Taama ittunik immikkut ulluinnarni sulinerup nalaani aammalu meeqqat angajoqqaavisa sulinerisa nalaanni aaqqissuussinissaq ajornartarmat.

Meeqgeriviit Ilulissat avataaniittut

Meeqgerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfeqartussat 67-inut amerlassusiligaapput, 42-ut sulisorineqarlutik **25**-llu **amigaataallutik**. Ilulissat illoqarfiat amerlanerpaanik perorsaasutut ilinniarsimasunik atorfeqartitsivoq, tamannalu nuannaarutissaavoq; taamaalilluni perorsaasut ami-gaatigineqartut Ilulissat avataaniipput. Kommunip illoqarfia sinnerini perorsaasunik imaluunniit ilinniarsimasunik allanik pissarsiniartarneq ajornartorujussusoq misissuinermi oqaloqatigineqartut oqaatigaat aammalu atorfinnut atatillugu inissat pissarsiarinissaat ajornartaqisoq. *“Akissaatilunneq inuuniarnikkullu periarfissaat killeqarneri pissutigalugit illoqarfimmut periarfissagissaarnerusumut nuunniaannalerpugut”*. Perorsaasutut ilinniarsimasunik qinnuteqartoqartalaruarpoq, paasigaangamikkuli inissaqartinnejqaratik taava qinnuteqaatertik tunuartiinnartarpaat. Sulisunut inissaqartitsinnginneq atorfinnut qinnuteqarusuttunut annermik aporfiusarpoq. Meeqgeriviit ilaanni ilinniarsimasut ikittuaraasarpot imaluunniit ataasiakkaaginnaallutik, taakkulu ilinniarsimasunik allanik perorsaanermut tunngasunik imaluunniit angajoqqaanik suleqateqarnermut tunngasunik isumasio-qateqartarnissartik assut amigaatigalugu oqaatigisarpaat.

Meeqgeriviit ilinniarsimasunik sulisoqarpiangitsut annertuumik amigaatignerarpaat sulisut pikkorissartinnejqartarnissaat. Suliffimmi ilinniarsimasutuaalluni kiserliornartuuvoq aammalu naammattuaannarnani oqarasuaatikkut allakkatigulluunniit Ilulissani qullersaqarfimmit attavigeqrtarneq. Pisariaqartinnejqarpoq kissaatigineqarlunilu maannakkornit akulikinnerulaartunik perorsaasutut siunnersortimit tikinnetarqarnissaq aammalu qanimut oqaloqatigineqartarnissaq.

Meeqgerivinni ilinniarsimasunik sulisoqarpiangitsunit aammalu atorfinitssagunik inissaqartitsinngitsuni assersuutigalugu inini aqtsisuisa, Meeqgeriviit allat qanoq aaqqissuussaanerat namminneq tikillugit paasisassarsiorfiginissaat, qanorlu ingerlatsinissamik ilitsersunneqarnissaq pikkorissarne-qarnissarlu siunertaralugit Ilulissiarnissamut periarfissaqartinnejqarnissaat kissaatiginartinnejqartut ilagaat.

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffit:

Iloqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Ilulissat	1 Meeqqat	20	25	8	17
	1 Inersimasut innarluutillit	22	19	9	10
Uummannaq	1 Meeqqat	21	20	7	13
	1 Inuuusuttut innarluutillit	6	5	3	2
Katillugit	4	69	69	27	42

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqarput. Angerlarsimaffinni pine-qartuni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfekartussat amerlassusilerneqarneri Isumaginninnermut Aqt-sisoqarfimmit tunniussaapput.

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit

Qulaani kisitsisini takuneqarsinnaasutut perorsaasutut atorfiiit 69-inut amerlassusilerneqarsimapput, 27-vit sulisorineqarlutik **42-nillu amigarlutik**, tassa pingajorarterutai kisimik perorsaasunik inutta-qarlutik. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit misissuinermi oqaloqatigineqartut allanisulli oqariartuu-tigaat perorsaasutut ilinniarsimasut atorfinitssinniarneri ajornartorujussuusut, taamaattumillu Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni pisortaasunut pingaaruteqartuusoq sulisorisat tamarmiusut atorluar-nissaat. Perorsaasutut ilinniarsimasut ikeqimmata piffissap ilaani suleqatit peqanngittariaqarfiini amigaatigineqartarput. *“Sungiussilluarsimasumik pitsaanerpaamillu sullissinissamut aammalu suleqatigiilluarnissamik pingaaartitsisumik Ulloq unnuarlu Angerlarsi-maffimi pisortaqarluni sulisunut meeqqanullu isumalerujussuuvooq”*.

Puigorneqartariaqanngilaq pisortaasut taakkummata perorsaasutut ilinniagaqarsimasuusut (pisortaq, pisortap tullia, inimi aqtsisoq – taakkuupput pisortat suliassaannik suliaqartussat) aammalu suliffimmi perorsaasutut ilinniagaqarsimasuutuaasut. Piviusumik perorsaasut amigaatigineqarput, suliffimmi perorsaanermut tunngasunik suliassat timitalernissaannut suliaqarniartussat aammalu tassaniippit pisortat taaneqartut perorsaasussaaleqineq pissutigalugu suliassani taakkunani sulia-qartariaqartartut, naak pisortatut suliassat sularisassarigaluarlugit.

Nunatsinni illoqarfinni annerusuni imaluunniit illoqarfinni isorliunerusuni (pingaartumik illoqarfiiit Pilersuisumit pilersorneqartut) najugaqarneq apeqqutaalluni atugassarititat periarfissallu assigii-nightsorujussuupput. (*Takuuk qupp. 16-miit*)

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit:

Illuqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Illissat	3 Najugaq. illersugaasoq	9	0	0	0
	1 Ornittaq	13 Ullormut	1	1	0
Uummannaq	2 Najugaq. illersugassoq	8	0	0	0
	1 Sannavik	15 Ullormut	0	0	0
Upernivik	2 Najugaq. illersugaasoq	7	0	0	0
Katillugit	7 Najugaqati-giiffiit / (2 Or-nittakkat)	24 (28 atuisut)	0 (1)	0 (1)	0 (0)

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit nalinginnaasut (ulluunerani sulisoqartartut) aamma Najugaqatigiiffiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) kiisalu Ornitakkat Sannaviillu ulluunerani inunnit innarluutilinnit sukisaarsaarfittut sullivittullu atorneqartartut Kommunimit ingerlanneqarput. Najugaqatigiiffinni

sulisussat sapinngisamik inunniq sullissinissamut ilinniagaqarsimanissaat imaluunniit innarluutilinnik sullissinermik misilittagartuunissaat anguniarneqartarpooq. Najugaqatigiiffinni sulisut ilinniarsimasut ilinniagaat makkugajupput: Isumaginninnermut ikiorti, peqqinnissamut ikiorti, peqqissaanermut ikiorti assigisaallu – sulisullu amerlamerpaat ilinniarsimasuunngitsut ikiortitut sulippu, ilinniarsimanngikkaluarlutik innarluutilinnik sullissinermik misilittagaqartuusut.

Inunniq sullissinissamut ilinniagaqarsimanissaat imaluunniit innarluutilinnik sullissinermik misilittagartuunissaat anguniarneqartarpooq. Najugaqatigiiffinni sulisut ilinniarsimasut ilinniagaat makkugajupput: Isumaginninnermut ikiorti, peqqinnissamut ikiorti, peqqissaanermut ikiorti assigisaallu – sulisullu amerlamerpaat ilinniarsimasuunngitsut ikiortitut sulippu, ilinniarsimanngikkaluarlutik innarluutilinnik sullissinermik misilittagaqartuusut.

Kommunip Najugaqatigiiffini ilinniarsimasunik sulisoqarniarneq ajornakusoortorujussuuvoq, pingaartumik perorsaasutut atorfiiq pineqartillugit, Najugaqatigiiffinnilu sulisut amerlanerit ilinniarsimasuunngillat. Qujanartumik Najugaqatigiiffiit ilaatsut peqqinnissamut tunngasuni ilinniagalinnik aamma isumaginninnermut ikiortinik sulisoqarput. Sulisut oqaatigaat pikkorissarnissaq pisariaqartillugu aammalujugaqartut innarluutaannut tunngasunik ilisimasaqarnerulernissaq pisariaqartillugu, sullissatik pitsaanerusumik ikiorusukkaluarlugit. Sulisut aamma ujartorpaat Sisimiuni Pissassarfiup pikkorissarnissanut neqeroorutnik Kommunini Najugaqatigiiffinnut aamma nassiussisarnissa. Najugaqatigiiffinni illersugaasuni, nalinginnaasuni, sannavinni ornittakkaniilu soq perorsaasunik allatullu ilinniarsimasunik atorfekartussanik amerlassusiliisoqartannginnersoq immikkut misissuiffigineqarnikuunngimmat paasissutissat annikitsuinnaapput.

Sunngiffimmi ornittakkat:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Ilulissat *)	2 Atuareerne-rup kingorna	110	2	2	0
Uummannaq	1 Atuareerne-rup kingorna	82	0	0	0
Upernavik	2 Atuareerne-rup kingorna	160	1	1	0
Qaanaaq	1 Atuareerne-rup kingorna	25	0	0	0
Katillugit	6	377	3	3	0

Meeqqanut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommunimit ingerlanneqartut perorsaasutut ilinniarsimasunit ikittuinnarnit suliffigineqarput saniatigullu isumaginninnermut ikiortinit ataasiakkaanit. Sulisut amerlanerit ilinniarsimasuunngitsut ikiortitut sulippu. *) Kisitsisit tamakkiisuunngillat.

Sunngiffimmi atuareernerullu kingorna ornittakkat

Sulisut amerlanerit ilinniarsimasuunngillat, sulisulli ilaatsut ukiuni amerlasuuni atorfekarsimapput piffissallu ingerlanerani ilisimasaqarlualersimallutik aammalujugaqartillugu suleqatigiilluarnertik nukittoqutigalug. Sulisut akornanni napparsimasoqartillugu sungiusimavaat suliassat agguataarnissaat. Misissuinermi oqaloqatigineqartut Ilulissat avataani sulisuuusut misigisimancerarput qullersaminnit piffis-saqarfigineqarpallaaratik aammalujugaqartillugu tusarniaavigineqajuillutik. Sunngiffimmi atuareernerullu kingorna ornittakkani ilinniarsimasunik sulisoqarniarneq ajornakusoqaaq aammalujugaqartillugu nalaani taartaasussanik soqtiginnittooqajuilluni. Inuuusuttut 14-nit 21-nut ukiullit

unnukkut klub-imiittarput, sulisullu ilaasa kissaatiginerugaluarpaat 18-it tungaannut ukioqartuussasut, taakku qaangerlugit ukiullit ilaat aappaqalereerlutilu meeraqalereersimasinnaasarmata inuusuttuaqqanik peqateqarnissaminnut tulluarpallaaratik. Aamma kingunerisarpaa inuusuttuaqqat klub-iliarusukkunnaartarmata. Sulisut pikkorissarnissamut qaffassarnissamullu pisariaqartitsillutilu periarfissaqarusupput.

Ilaqutariinnut Sullissiviit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Atuisut	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Iluissat	Ilaqutariinnut sullissivik	Ilaqutariit meerartallit	4	4	0
Uummannaq	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	3	2	1
Upernivik	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	4	2	2
Qaanaaq	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	2	0	2
Katillugit	4		13	8	5

Ilaqutariinnut sullissivik Ilaqutariillu illui Kommunimit neqeroorutaapput siusissukkut iliuuseqarluni pingaaartumik angajoqqaanut inuusuttunut immikkut ikorfartortarialinnut sullissineq, ilaqtariinnik katsorsaaneq, siunnnersuineq pisariaqarfisiqullu nukingersumik immikkut ikorsiineq ingerlanneqartarlutik. Sullissineq ataatsimut isiginnittaaseqarluni ingerlanneqartarpoq ilaqtariit ataatsimut peqataatillugit, pingaarnertut ilaqtariit nukissat pigisaat aammalu ilaqtariit iluanni avataanilu periarfissaasut aallaavigalugit.

Ilaqutariinnut sullisiviit

Ilaqtariit immikkut ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisut Isumaginnittoqarfimmit innersuneqartarput, ilaqtariinnullu iliuusissatut pilersaarut tiguneqareeraangat suliassat ingerlanneqarnissaat timalerneqarnissaallu tamakkiisumik Ilaqutariinnut sullissiviit suliassarilersarpaat. Illoqarfii tamarmik tarnit pissusiinik ilisimasalimmik imaluunniit psykoterapeut-imik atorfeqartitsisanngillat, taakkunanilu perorsasutut ilinniarsimasut isumaqarput suliassat imaannaangitsut annertussusaannut aningaasarsiatik naleqqutinngitsut aammalu ilutigisaanik isumaqarlutik, suliassat isumaginninnermut siunnersortit suliaasa assigimmatigik taakkunatut aningaasarsiaqartariaqarlutik. (*Takuuk akissaatit annertussusaat qupp. 14*).

KOMMUNE QEQTALIK

Ulluunerani neqeroorutit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Aasiaat	2 Meeraaqqe-riviit	84	4	3	1
	2 Meeqqueriviit	128	9	6	3
	1 Akuleriit	44	4	0	4
Kangaatsiaq	1 Akuleriit	44	4	0	4
Qasigiannguit	1 Meeraaqqe-rivik	36	4	2	2
	1 Meeqquerivik	52	4	1	3
Qeqertarsuaq	1 Akuleriit	52	4	1	3
Katillugit	9	440	33	13	20

Meeraaqqueriviit: 0-3-nut ukiullit, Meeqqueriviit: 3-6-nut ukiullit, Akuleriit: 0-6-nut ukiullit

Meeqqanut politikkimi quelequttat ilaat:

Meeqqap piginnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa Kommune Qeqertalimmi tunngavittut atorneqarpoq. Meerartatta kulturikkut naleqartitagut: Pinnguarneq, erinarsorneq, timersorneq, qimusserneq, isiginnaartitsineq, atuagarsorneq, filmiliorneq aamma assassorneq aqqutigalugit ineriatortissavaat. Meerartagut akaareqatigiinneq, ataqqinninneq, ataatsimoorneq, kammagiinneq alapernaatsuunerlu aqqutigalugit ineriatortissavagut. Meeqqat tusaaneqarnissaat, paasineqarnissaat aamma inuunerminnut ukiuminnullu naleqqutumik, timikkut, tarnikkut, misigissutsikkut inooqataanermikkullu inerikkiartornissaat qulakkiissavarput.

Ilisimatuussutsikkut paasisat uppermarsaasersukkat tunngavigalugit timikkut tarnikkullu meerartagut nukittuunngortissavagut. Meeraanermiit inuuusuttuaranngornermut inerikkiartornermi ilaquattat peqa-

tigalugit, toqqammaveqartumik nalilersuutit, meeqqap pisinnaasaanut aamma piginnaasaanut aallaavigalugit, ilinniaqqiffinnut inuussutissarsiuteqarluni inuuneqarnissamut aqutissiuussineq ingerlanneqassaaq.

Allattoqarfimmit paasissutissat

Allattoqarfik INUIT-mit paasissutissat tunniunneqartut naapertorlugit Kommune Qeqertalik 2018-mi pinngortinneqarmat politikkikkut aalajangerneqarpoq qitiusumik aqutsineq unissasoq, taamaat-tumillu pisinnaatitaaffit suliassaqarfinnut/immikkoortortanut siamarneqarlutik. Akisussaaffit siamarneqarnerini atorfinititsinerit - aamma perorsaasunik - aqutsisunit akisussaaffigineqarput – illoqarfitt tamarmik immikkut – ilaqtigut makku akisussaaffigineqarlutik:

- Perorsaasunik atorfinititsinermi qanoq piumasaqaateqarnissaq
- Atorfimmut atasumik inissaqartitsinissaq
- Perorsaasunik sulisoqarnermi perorsaasunik qaffassaanissamut periarfissiinissaq

Taamaattumik meeqqerivinni pisortat sulisut sulinermanni tapii namminneq eqqumaffigisarpaat ilannguttarlugillu. Pisortat sulisullu qaffassarnissamut pisariaqartitsisut namminneq qinnuteqartarput aammalu ukiumut missingersuusiornermi namminneq ilanngussisarlutik.

Meeqqueriviit akornanni suleqatigiinneq

Meeqquerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfekartussat 33-nut amerlassusiligaapput, 13-it sulisorineqarlutik **20**-llu **amigaataallutik**, tassa affaat sinnerlugit. Kommune Qeqertalinnngormat meeqqerivinni akisussaaffik annertunerulerpoq, akerlianik pisariaqartitat tusaaneqarnerulerput akuersaardeqarnerulerlutilu. Ullut 14-kaarlugit meeqqeriviit pisortaat tullersortaallu ataatsimeeqatigiittarput. Meeqqerivik Atuarfillu meeqqat meeqqerivinniitut atualernissamut ikaarsaarnissaannut piareersaatnik suliaqarput iluatsilluartumik, meeqqat immikkut pisariaqartitsippata meeqqanik tigusisussat aallaqqammulli ilisimariissavaat meeraq sutigut ikorfartortariaanersoq. Suleqatigiinnermi meeqqerivinni sulisut meeqqallu atuarfianni minnerni suleqatigiillutik suliaminnik paasinninnerunissaat piartulissaaq taamaalillutilu meeqqat ataasiakkaat ineriarneri ilinniarnerilu pitsaunerusumik suleqatigiissutigisinnalissavaat.

Maanna tullinguuppoq Meeraaqquerivik Meeqqerivillu, tassani meeraaqqat meeqqerivinnut ikaarsaarnissaannut piareersaatit suliarineqarlutik, meeqqap nuunnerani pisariaqarfisigut eqqumaffissat sillimaffigineqarniassammata. Suleqatigiittut/Team-itut sulineq atuuppoq iluarismaarneqarluni. Meeqqerivinnit suleqatigilluarneqartarput MISI, Qaammaavik, Inulerisut, meeraq qitiutillugu suleqatigiiffik aamma Ikuigasuartartut. Perorsaariaatsit allallu nalornisoorfiit pineqartillugit meeqqerivinni pisortaqatit ikioqatigilluarneqartarput.

Meeqqueriviit allattoqarfiallu akornanni suleqatigiinneq

Meeqqerivimmi pisortatut/tullersortitut nutaatut piffissami aalajangersimasumi suliamut isertikki-artuaarneqarnissaq pisariaqartutut isigineqarpoq. Perorsaanikkut ataatsimoorussamik sinaakkutissat pineqartillugit allattoqarfik peqatigalugu ataqtigissaarilluarnissaq pisariaqartinneqarpoq. Ulluin-narni meeqqerivimmi pisortatut akisussaaffit amerlammata, nalornisoorfinni allattoqarfik saaffigiuminarnerusariaqarpoq. *“Perorsaariaatsit allallu pillugit nalornisoorfiit pineqartillugit misigismasarpunga kommunimi aperisassaqarnanga, aperiguma oqarfingineqassaanga illit pisortaagavit nalunngittariaqarpatit – qujanartumik meeqqeriveqatit allat paasiniaavigineqarsinnaasarput”*.

Paasissutissat saaffiginnissutillu meeqgeriviit illutaannut, sulisunut aammalu suulluunniit Meeqqe-rivinnut tunngasut pineqartillugit Kommunip allaffiani qullersaq aalajangersimasoq saaffigineqar-sinnaasuuppat tamanut oqinnerulissagaluarpoq – maannakkutut qullersaq sorleq suliassani suni saaffigissallugu ersarlummat aammalu ilaanni qullersat marluk tulleriillutik assigiinnik Meeqgeri-viit pisortaannut suliassiinnaasarmata. Tamanna iluarsineqarpat nalornineq, piffissaajarneq marlo-quisamillu sulineq atorunnaassagaluarpoq.

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit:

Illuqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Aasiaat	AL Atuarfia inuusuttut ineriartern. kinguarsimasut	16	3	3	0
Qasigiannguit	Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik Kommunip	8	3	2	1
Katillugit	2	24	6	5	1

Angerlarsimaffinni pineqartuni sulisut perorsaasutut ilinniagallit kisimik sulisorineqanngillat allatulli ilinniagallit, soorlu ilinniartitsisut, socialassistant aamma isumaginninnikkut ikiortit, sinnerilu ilinniagaqarsimanngitsut ikiortitut sulisut.

Ado Lyngip Atuarfia

Ado Lyngip Atuarfia Atuarfeqarnermut tunngasuuvooq, uanili ilanngunneqarpoq iniusuttuaqqat ineriarternermikkut kinguarsimasut najugaqarfigiitigalugu atuarfigimmassuk. Atuartut 14-20-llu akornanni ukioqarput, angerlarsimaffitsillu qimallugu immikkut atuartinneqarnissaminnik pisariaqartitsiullutik. Atuarfiup siunertaraa atuartut atuaqqinnissaminut periarfissaat annertusassallugit aammalu ulluinnarni nammineersinnaanerullutik inuiaqatigiinni akuunissartik sungiusassagaat. Atuarfimmi pingartumik ilinniartitsisut perorsaasullu qanittumik suleqatigiittarpit.

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit:

Illuqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Aasiaat	5 Najugaq. illersugaasoq	18	0	0	0
	1 Sannavik	10 Ullormut	1	1	0
Qasigiannguit	1 Najugaq. illersugaasoq	6	3	3	0
	1 Sannavik	10 Ullormut	0	0	0
Qeqertarsuaq	3 Najugaq. illersugaasoq	9	0	0	0

	1 Sannavik	10 Ullormut	1	1	0
Kangaatsiaq	1 Najugaq. illersugaasoq	2	0	0	0
Katillugit	10 Najug. 3 Sannaviit	35 Najug. 30 Ullormut atuisut	3 2	3 2	0 0

Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigifiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) kiisalu Sannaviit ulluunerani inunnit innarluutilinnit sullivittut sukisaarsartarfittullu atorneqartartut Kommunimit ingerlanneqarput. Najugaqtigifiinni sulisut ilinniarsimasut ikittuinnaapput, perorsaasutullu ilinniarsimasut pingasut saniatigut ataasiakkaat isumaginninnermut ikiorttitut ilinniarsimallutik sinnerilu ilinniagaqanngitsut ikiorttitut sulillutik. Inunnut innarluutilinnut Sannaviit pingasuusut akornanni marluk perorsaasutut ilinniarsimasunik aqutsisoqarput, pingajuat isumaginninnermut ikiorttitut ilinniagaqluni.

Najugaqtigifiinni sulisoqarneq

Qasigannguani perorsaasunik ilinniarsimasunik arlariinnik sulisoqarneq eqqaassanngikkaanni Najugaqtigifiinni sulisut amerlanerpaat ilinniarsimasuunngitsut ikiorttitut sulippot. Inuit innarluutillit Najugaqtigifiinnaattu amerlanerit tarnikkut innarluuteqartuupput. Inuit innarluutaat assigiinngittarmata suliassat assigiinngiiaartarput, sulisullu inuit innarluutaannut tunngasunik ilisimaat killeqartillugit sullissinissamut ilitsersuunneqarnissaq pisariaqartinneqartarpooq. Illoqarfinni allanisulli sulisut ilaat ilinniarsimasuunngikaluarlutik misilittagaqarluartuusarput.

Najugaqtigifiit illersugaasut ulloq unnuarlu suliffiummata sulisut aalajaatsut sulisorissallugit pingaaruteqartuupput, sulisullu sullissinissamut ilisimasaat killeqartillugit aammalu suliassanut ilitsersuineq killeqarsimappat sulisut soraartarnerat takornartaaneq ajorpoq. Inunnik innarluutilinnik sullissinermi tapersersortinik ataqtigiiressaarisup, inunnik sullisisup, Peqqinnissaqarfiup Najugaqtigifiinnullu pisortaasup akornanni suleqatigilliarnissaq anguniarneqartarpooq. Kommunini allani-sulli Najugaqtigifiinni sulisut pikkorissarneqarnissartik pisariaqartippaat, Kommunillu illoqarfinni arlariinni Najugaqtigifiinni sulisunik pikkorissaaneq 2022-mi ingerlanneqarsimavoq.

Sunngiffimmi ornittakkat:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasutut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Aasiaat	2 Atuareerne-rup kingorna	208	2	2	0
Kangaatsiaq	1 Atuareerne-rup kingorna	60	1	0	1
Qasigannguit	1 Atuareerne-rup kingorna	60	0	0	0
Qeqertarsuaq	2 Atuareerne-rup kingorna	64	1	1	0
Katillugit	6	392	4	3	1

Meeqcanut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommunimit ingerlanneqartut perorsaasutut ilinniarsimasunit ikittuinnarnit suliffigineqarput saniatigullu isumaginninnermut ikiorttinit ataasiakkaanit. Sulisut amerlanerit ilinniarsimasuunngitsut ikiorttitut sulippot.

Ilaqutariinnut Sullissiviit:

Iloqarfik	Neqeroorut	Atuisut	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Aasiaat	Ilaqutariinnut sullissivik	Ilaqutariit meerartallit	1	1	0
Qasigiannguit	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	1	1	0
Qeqertarsuaq	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	1	1	0
Kangaatsiaq	Ilaqutariit Illuat	Ilaqutariit meerartallit	1	0	0
Katillugit	4		4	3	1

Ilaqutariinnut sullissivinni sulisut perorsaasutut ilinniagallit kisimik sulisorineqanngillat allatulli ilinnagallit, soorlu isumaginninnermut siunnersortit, socialassistent aamma isumaginninnikkut ikiortit sulisorineqarlutik.

Sulilerlaatut pisariaqartitat

Aasianni Ilaqutariinnut sullillisivik Qaammaavik ukiuni amerlasuuni ingerlasimavoq, tassanilu pingaartutut meeqqat kinguaassiuititigut atornerlunneqarsimasut sullinneqartarput, taamaattumillu taakku pineqartillugit Peqqinnissaqarfiup Politeeqarfiullu qanumut suleqatigisarnerat sungiusimavaat. Pingartumik Aasiaat avataanni Ilaqutariit illuanni sulilerlaajulluni ilitsersuunneqarnissaq suliassanullu sunut akuutinnejarnissaq amigaatiginartinnejarpooq, sulilerlaajulluni iluamik ilitser-suunneqarani kiserliornarlunilu pitsaanngimmat. Isumaqarput ilitsersorneqarnissaq pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq. Qaammammut ataasiarluni skype-kkut kommunimi illoqarfiiit tamarmik Ilaqutariinnut sullissivii ataatsimeeqatigiittarput, tassanilu qanoq ingerlariuseqassanerlutik ilitsersuun-neqarlutillu siunnersorneqartarnertik siuarsaatigalugulu sinaakkusersuinerminni iluaqutigilliarsi-mavaat, suleriusissartillu nassaariartuaarsimallugu.

QEQQATA KOMMUNIA

Ulluunerani neqeroorutit:

Iloqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsasut atorfekartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Sisimiut	1 Meeqgerivik	52	4	3	1
	11 Akuleriit	514	43	24	19
Maniitsoq	6 Akuleriit	238	23	8	15
	1 Atualersus-salerivik	40	4	2	2
Katillugit	19	844	74	37	37

Meeqgeriviit: 3-6-nut ukiullit, Akuleriit: 0-6-nut ukiullit, Atuartussalerivik: 5-6-nik ukiullit

Meeqqanut periusissiaq tigulaariffagalugu:

Meeqqat ineriertornissaanni pitsaasumik sinaakkuteqarneq

Meeqqat atugaat immikkut sammineqarpoq. Paarsinissamik neqerooruteqarnitsinni meeqqat toqqisisimanermik tapersorsorneqarnermillu misigitinnissaannut ineriertortinnissaannullu, meeqqanut pitsaasumik sinaakkusiinissaq anguniagaavoq. Ilaqutariinneq inuiaqatigiinni aallaaviuvoq. Angajooqqaat akisussaaffimmik tigusissapput, qanilaartuuussapput killiliisinnaassuseqassallutillu, taamaammanuna angajoqqaanik qanimut suleqateqartartugut.

Kikkut tamat qitornaminik paarsisitsisinnaaniassammata, ukiorpassuanngortuni meeqgerivinnut akigitiani qaammammut annerpaamik akigititaq 1.000 kruuniuvoq. Peqqinneq immikkut sammi-varput. Meeqgerivinni nerisat peqqinnartuuussapput, sapaatillu akunneranut minnerpaamik marlo-

riarluni kalaaliminertortassallutik. Tamatuma saniatigut timimik aalatitsineq, silamilu pinnguarneq immikkut sammineqartarput. Meeqqueriviit meeqlallu atuarfiata akornanni ataqtigiiitsigaanni atuilluartuuneruvoq. Meeqqueriviit tamarmik iPad-eqarput, meeqlallu atualertinnatik iPad-imik atuineq ilinniartarlugu. Meeqgeriveqarfinni sulisut annertuumik sulinngitsuukulasarnerat unam-millernartitatta ilagaat. Tamatuma saniatigut sulisut perorsaanermik ilisimasaat annertusarneqas-sapput.

- Meeqqat tamarmik atugarissaarnissamut, ineriertornissamut peqqinnartumillu meeraanissaminnut assigiimmik periarfissaqarnissaat qulakkeerusupparput
- Angajoqqaat akisussaaffimmik tigusiniassammata, killiliisinnaasarniassammatalu ilaqtariit tapersorsorusuppagut
- Meeqquerivinni init meeqlallut tamanut pitsaasumik atugassaqartitsisut qulakkeerusuppagut
- Meeqquerivinni akigititat qaammammut 1.000 kruunik annerpaaffeqarnissaat attatiinnarusupparput
- Meeqquerivinni nerisaqartitsinerup pitsaanerpaffimiitinnissaa qulakkeerusupparput
- Meeqquerivimmii meeqlallut atuarfiannut ikaarsaariarnerup pitsangorsarneqarnissaat qulakkeerusupparput
- Meeqquerivinni sulisut paarlatsaqartarnissaat qulakkeerusupparput

Meeqqueriviit:

Allattoqarfimmi pisortaasunit paasissutissat

Ilinniartitaanermut immikkoortortaqarfimmi perorsaasunut siunnersortip meeqquerivinni pisortat tullersortillu ataatsimeeqatigisarpai, suliassaqarfillu ulluinnarni ulapaarfiuvoq avigasuarnarlunilu. Kommunip sulisunut aqutsiveqarfiaata Meeqquerivinni pisortat supervision-ertarnissaannik neqeroorfigisimavai, tamannalu pisinnaavoq pisortat qinnuteqarnerisigut. Meeqqueriviit ataasiakkaat meeqquerivimmik allamik aalajangersimasumik suleqateqartarput, suliassanut tunngasuni assigiinngitsunik pisariaqartitsigaangamik attavigiittarlutik – aaqqissuussineq taama ittoq meeqqueriviit pisortaannit atorluarneqarpoq pitsaasuullunilu, pisariaqarttsilerfimmi attaveqatigiinnikkut oqaloqatigiinnissaq aaqqissunneqartarmat.

Allattoqarfimmit eqqumaffigineqarpoq Meeqquerivinnit allaffissornikkut suliassat angummaffigu-minaatsinneqartartut, allanilli suliarineqartalissappata immikkut suleriutsinik aaqqissuussinissaq pisariaqalissalluni. Meeqquerivinni sulisut perorsaanikkut sakkussanik peqaraluartoq ingerlatsinismut ilaqtigut inorsartarput, angajoqqaammi amerlaqisut Meeqquerivimmii sulisunit oqaloqatigineqarnissamik siunnersorneqarnissamillu naatsorsuuteqartarput.

Perorsaasunik ilinniarsimasunik sulisoqarniarneq ajornakusoortorujussuuvoq. Perorsaasunik avaataanit atorfinititsinermut atasumik inissaqartitsisoqartarpoq. Assersuutitut taaneqarpoq Kangerlussuarmi Meeqqueriviup pisortassaanik perorsaasumik arlaleriarluni inuttassarsiusarneq iluatsingimmat, perorsaasunillu qinnuteqartoqarneq ajormat, taarsiullugu isumaginninnermut ikiorti immikkut akuersissuteqarnikkut atorfinitinsneqarpoq. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atorfiiit perorsaasunik inuttaligassat inuttalernissaat taama ajornartiguaannassappat, allatut ilinniagallit immikkut akuersissuteqarnikkut atorfinitittalernissaat kommunimit eqqarsartutigineqarpoq.

Meeqqat atualersussat

Kommunit tamarmik meeqqat atualersussat Meeqquerivinniit Atuarfimmut ikaarsaarnissaannut pia-reersaasiortarput, Kommunimillu assersuut Maniitsumeersoq uani ilanngunneqarpoq: Qeqqata Kommunianit pingaartinneqarpoq meeqqat eqqortumik sullinnejarnissaat. Meeqqat atualersussat pillugit Meeqqueriviup atuarfiullu akornanni Suleqatigiisitaliaqarpoq. Meeqquerivik atuartussalerivik pingaartinneqarluni pilersinnejarsimavoq. Meeqquerivinni sulisut piginnaaneqartut katiterneqarsi-mapput “Kivitseqatigiit”-nik taaneqartunik. Taakuupput meeraaqqaniinnavik, assinganik aamma meeqquerivinni sulisunik katerisitsisartut. “Kivitseqatigiit” qulakeertarpaat inatsisit malillugit, meeqqanut ataasiakkaanut tamanut naleqquttumik sullissinissaq. Atualersussanuinnaq pilersaarut malinneqartuaannartoq, ukiut tamaasa nutarterneqartarpaq, nunaqarfiliartoqartillugu ilanngullugu suliarineqartarluni.

Aggustusimi immikkoortukkaartumik angajoqqaat, meeqqueriviup, atuarfimmi siunnersortip, MISIp aamma perorsaanikkut ataqtigiiisaarisup peqataaffigisaannik pilersaarusrorneq aallartittarpoq. Qaammatip tulliani meeqqat atualeriaannaanersut killiffissiorlugit uuttuineq siulleq pisarpoq. Qaammatit tamaasa suut ingerlannejassanersut tamarmik pilersaarusrorneqartarput, suliffeqarfin-nillu peqataasussat inissinneqareertarlutik. Pilersarutit juni ilanngullugu sananeqartartut, meeqqat atuartussalerivinniittut atualinnginnerini naggataartillugit ataatsimut sammisaqartinneqartarput, soorlu nunami arpatsinneqarlutik. Atuartunut ataasiakkaanut 1. klassertunut ikiortaasartumik pe-qarput, taassumalu suliassaraa meeqqap immikkut pisariaqartitsup atuarnerata nalaanni atuarti-sinermut malinnaalernissaanut sungiusartillugu, pisariaqarpallu annillugu timaata aalanissaa isu-magisarlugu.

Meeqquerivinni ilinniarsimasunik sulisussaaleqineq

Meeqquerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfekartussat 74-inut amerlassusiligaapput, 37-vit sulisorineqarlutik **37-illu amigaataallutik**, tassa perorsaasutut atorfiiit affaat perorsaasunik inutta-qarput. Perorsaasut kisimik amigaatigineqanngillat, aammali perorsaanderup iluani allatut ilinnia-gallit (isumaginninnermut ikiortit assigisaallu) amigaatigineqarlutik. Misissuinermi oqaloqatigine-qartut tamarmik oqaatigaat meeqquerivimmii taama sulisunik ilinniarsimasunik amigaateqartigisumi sulineq imaanngitsusuusoq. Meeqquerivimmii pisortamut inatsisit aqqutigalugit piumasaqaater-passuit, sulisitsisunit, sulisunit angajoqqaanillu piumasaqaatit pissutsit piviusut aallaavigalugit piviusunngortinnissaat naammassiarnissaallu ajornakusoortarpaq. Angajoqqaat naatsorsuutigi-sarpaat meerartik Meeqquerivimmii siuarsarneqassasoq, sapinngisartillu tamaat tamanna naammassiartarpaat. Angajoqqaat ilaat atukkamikkut ajornartorsiortillugit siunnersorlugillu ilitsersuunne-qartarput, taakkulu kissaatigisarpaat allaganngorlugit assilianngorlugilluunniit Meeqquerivimmmit tunniunneqarnissaat, tamannali piviusunngortikkuminaattarpaq.

Perorsaasunik allatullu ilinniagalinnik atorfinitisiniartarneq ilungersunartuuvoq. Assersuutigalugu illoqarfiup iluani perorsaasumik qinnuteqartoqaraangat meeqqueriviit pilernguttarpaat. Perorsaasutut ilinniagaqartut soraartartut aningaasarsiat annikippallaarneri pissutigalugit soraartarput, suliassanut taama annertutigisunut naleqqutinngimmata. Ilinniarsimasut kisimik pineqanngillat, aamma ikiortit ilinniarsimannngitsut pissarsiariniarneri ajornakusoortarput – taakku sulileraluarlutik suliffiup nipili-orfiunera ulapinnarneralu paasigaangamikku soraaginnartarput, pisiniarfimmii sulerusunnerullutik. Meeqquerivinni suliani angummanniarniq annertuumik atorneqarpoq. Ulluinnarni suliassat amerla-ngaartarmata ilaatigut pingaarnersiuisaqariaqartarput. Ulloq naagaangat ilaanni eqqarsartarnerarput: “*Qujanaqaaq ulloq naammat perlasisoqarani*”.

Meeqquerivinni perorsaanikkut faglig-imik sammisaqaqtigiinnissaq piffissaasuaffigineqartarpoq. Meeqqueriviit ataasiakkaat Meeqquerivimmik allamik suleqateqartarnertik iluaqtiginerpaat, tassani attaveqaqtigiinneq avitseqatigiinnerlu sulinermi artorsarnerup nalaani oqilisaataasarmata. Meeqquerivinni sulisunik amigaateqarnerup nalaani ullut qanoq ingerlasinnaanerat misissuinermi maluginiarnartarpoq, assersuut: Meeqqueriviup pisortaa oqaloqatiginiarlugu meeqqueriviup isaariaa nas-saarineq ajulerlugu igaffimmiu (nerisassalerisutut nasalik, aaqqatilik, saaliaqutilik) igalaakkut kasuttorfigalugu pisortaq sumiinnersoq apeqqutigineqarpoq, igaffimmiu imminut tikkuarpoq pisortaanelarluni. Taanna oqaluttuarpoq sulisut amigarmata allamik pisussaqanngimmat ullup aappassaa igaffimmiittariaqarluni, meeqqat nerisinnissaat allaffimmiinnissamit pingaernerummat, aatsaallu taamaaliulerani.

Pisortat ilaannit oqaatigineqartarpoq sulisut aalajaatsut aammalu uummateqarfigalugu sulisut ikiliartortut aammalu sulinermi naammagittaannarnissaq killeqaleriartortoq – suliassat amerlavallaartut aammalu aningaasarsiat annikippallaartut sorianullu annertuunut naapertuutinngitsut tunngaviler-suutigineqarlutik. *“Killissara tikkiartorpara. Suliinnassaguma sulisut amerlisariaqarput imluunniit sulinermi atugassarititat pitsaanerulerteriaqarput sulisullu pisariaqartitsisut pikkorissaneqarlutik”*.

Aqutsisoqarneq

Ukiut kingullit Meeqqueriviit Atuarfiillu aqutsisoqarnerat ataatsimoortinnejalersimapput, atuarfim-mullu tunngasunik ilinniagalinnik aqutsisoqartarlutik. Perorsaasut misissuinermi oqaloqatigineqartut isumaqarput Meeqqueriviit Atuarfiillu oqimaqaqtigiimmik sammineqanngitsut. Pisariaqarsoraat Meeqqueriviit Atuarfiillu immikkut aqutsisoqassasut, Meeqqueriviit meeqquerivinnut tamakkiisumik ilisimasariaqakkanik ilisimasaqartunit aqutsisoqarlutik. Malunnarpoq eqqarsaatit tamakku nutaa-junngitsut. Sulisoqarnikkut ajornartorsiutit, periusissiat kusanartut piviusunngortinniarnissaannut, Meeqqueriviit akornanni iliuusissanik allanillu perorsaanikkut suleriutsinik pingaarutilinnik ataqtigiissaarillutik Aqutsisoqarfimmit piffissaqaarfingineqarlutik peqataasartussanik amigaateqarnerik perorsaasut oqariartutigaat. Perorsaasunik aammalu ilinniarsimasunik allanik amigaateqarnerup, sulisullu amigartuarnerisa kingunerisaanik suliassat persorsaanermut tunngasut pingaarutillit pif-fissaqaarfinginernerat killeqartarpoq, tassani ilaatinneqarput qanoq illorluni ukiut kingullit Meeqquerivinni allaffissornermut attuumassuteqartut suliassarpassuit naammassiniarnissaannut aaqqiissuteqarnissaq. *“Pisortaqtigiittut atukkagut pillugit immikkut naapinnitsigut annissueqatigiittarnissarput, ikioqatigiittarnissarput perorsaanermullu tunngasunik eqqartueqatigiittarnissarput pisariaqartipparput – naapinnerni allaffimmit aqunneqanngikkaluarluta”*.

Sulisut ineriartornissaannut periarfissat

Misissuinermi oqaloqatigineqartut oqaatigaat sulisitsisut pikkorissarnissamik neqeroorneq ajortut, namminnerli pisariaqartitsinertik aallaavigalugu ujartuillutik qinnuteqartarlutik. Meeqquerivinni pisortat ilaasa ilinniaqqinnissamut imaluunniit qaffassarnissamut aamma pisariaqartitsinertik oqariartutigaat. Meeqquerivinni sulisut pikkorissarnissamik pisariaqartitsillutik nalunaarutigisarpaat aammali namminneq eqqumaffigalugu sulisut amigartuartillugit taamaaliornissaq ajornakusoortartoq. Oqaatigaat pikkorissaanerit ingerlanneqassappata illoqarfik qimannagu, sapinngisamik sulisut amerlasuut peqataaffigisinjaasaannik pikkorissaasoqartarpatsitsaanerusoq. Pisortat ilaasa sulisut ilinniarsimanngitsut aalajaatsut ilinnialernissaannik kaamaattortarsimavaat, amerlasuullilaqtaqalereersimasut tamanna merserisarpaat, pingaartumik allamut nuukkallartariaqassagunik.

Assersuut alla:

Isumaginninnermut ikiorti suliitigaluni ilinniaqqikkusukkaluarpoq perorsaasumut ikiortitut (nunagisaq qimannagu perorsaasutut ilinniarnissamut taarsiullugu), periarfissat marluupput:

1. Ilulissani PI/SPS-mi ukiut 2-luk ilinniarluni, ilinniarnermusiaqarluni atuarfiup tunniuttaaganik, ukiut 2-luk qaangiuppata allagartartaarluni
2. Isumaginninnermi ikiortitut akisussaaffiit pigiinnarlugit atorfegaatigaluni ilinniartuuneq. Atorfegarnermi aningaasarsiat pigiinnarlugit (ilinniartunut ilinniarnermusiaqarnissamut periarfissaqanngitsunut atuuttarpoq) – tamanna aatsaat pisinnaavoq Kommuni najugarisaq akuersippat. Ukiut 6-leriarluni SPS-mut brancheskole-riarluni atuagarsoriartarnissaq pisassaaq, ullut 10-it missaanni sivisutigissalluni:
  - Billet siumut utimullu Kommunip akilissavaa
  - Hotel najugaqarfissaq Kommunip akilissavaa
  - Suliffimmiit aallaqqanerani paarlatseparneq Kommunip akilissavaa
  - Ukiut 2-luk qaangiuppata allagartartaassaaq

Kommunit Meeqgerivinni sulisutigut ajornartorsioreersut, ilinniarsimasunik amigaateqaraluaqalutik ilinniarnermut atasumik angalasariaqartarnernut il.il. aningaasartuuterpassuarnut akissaqanngillat.

PI/SPS-mit paasissutissat naapertorlugit sulisitsisup sulisorisami aalajangersimasut ilinniarnissaasa aningaasaliiffiginerisigut, sulisorisat ataasiakkaat ilinniarnerisa qanoq ingerlanissaat pillugu PI/SPS immikkut isumaqatigiissusiorfigisinnaavaa.

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffiit:

Illuqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfekartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Sisimiut	4 Meeqqat inuusuttullu	47	33	13	20
	1 Meeqqat +inuusuttut innarluutillit	31	38	12	26
Maniitsoq	2 Meeqqat inuusuttullu	16	2	1	1
	1 Inersimasut innarluutillit	21	12	2	10
Katillugit	9	115	85	28	57

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut 5-maapput, 4-mat Namminersortunit pigineqartut. Namminersorlutik Oqartussat angerlarsimaffiutaanni perorsaasutut ilinniarsimasut atorfekartussatut amerlassusilerneqarneri Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfimmit tunniussaapput.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisoqarneq

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni qulaani pineqartuni sinerissami Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit allat assigalugit perorsaasut ilinniarsimasut annertuumik amigaatigineqarput. Perorsaasutut atorfiiit 85-inut amerlassusilerneqarsimapput, 28-vit perorsaasunit inuttaqarlutik **57-lu amigaatigine-qarlutik**, tassa atorfiiit pingajorarterutai kisimik perorsaasunit atorfegineqarput. Sulisussaleqineq

atuuppoq, sulilertalaruartut aningaasarsiat annikigalugit soraartarpuit. Perorsaasunut isumaqatigiissut kingulleq killigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni pisortat sillimasutut pigaartuussaarpuit. Erseqqisaatigineqarpoq pissusissamisoortoq inini aqtsisut perorsaasullu sillimasutut pigaartuusalernertik aningaasarsissutigisarmassuk. Pisortaasut pigaartuusunit taakkunangna pigaartuuffiup nalaani attavigineqartarnerat annikilligaluartoq taamaattoq suliani pisortap akuuffigisariaqagaanik aalajangiisariaqalernernilu pisortaq suliamiakuutinnejanganngitsoorneq ajorpoq, nalunaaqutaq qassinngorluarpalluuniit pisortatut akisussaasuuneq pissutigalugu suliassani pisariaqavissuni aalajangiiffigisassanilu sulisariaqartarlutik, pisortallu sulineri taakku immikkut aningaasarsissutaaneq ajorput. (*Takuuk pigaartoqarnermut tunngasoq qupp. 19*).

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit:

Illuqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Sisimiut	8 Najugaq. illersugaasoq 2 Najugaqatigiiffik	23	0	0	0
Maniitsoq	3 Najugaq. illersugaasoq	9	0	0	0
Katillugit	11 Najugaq, Illersugaasoq 2 Najugaq.	32	0	0	0

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit nalinginnaasut (ulluunerani sulisoqartartut) aamma Najugaqatigiiffiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) Kommunimit ingerlanneqarput. Najugaqatigiiffinni sulisut sapinngisamik ilinniagaqarsimanissaat imaluunniit inunnik innarluutilinnik sullissinermik misilittagaqartuunissaat anguniarneqartarpoq.

Najugaqatigiiffinni sulisoqarneq

Sinerissami Najugaqatigiiffinni allani sulisoqarnikkut pissutsit assigalugit ilinniarsimasunik sulisoqarniarneq ajornartorujussuuvoq. Qujanartumik allatut ilinniagallit soorlu isumaginninnermut ikitortit sulisullu ilinniarsimanngikkaluarlutik inunnik innarluutilinnik sullissinermik misilittagaqartuunliersimasut sulisorineqartarput. Ataatsimut isigalugu Najugaqatigiiffinni sulisut pikkorissarneqtarnissaat amigaataavoq. (*Takuuk qupp. 20*).

Sunngiffimmi ornittakkat:

Illuqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Sisimiut *)	2 Atuareerne-rup kingorna	143	3	2	1

Maniitsoq	2 Atuareerne-rup kingorna	100	0	0	0
Katillugit	4	243	3	2	1

Meeqananut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommunimit ingerlanneqarput. *) Kisitsisit tamakkiisuunngillat.

Ilaqutariinnut Sullissiviit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Atuisut	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Sisimiut	Ilaqutariinnut sullissivik	Ilaqutariit meerartallit	3	2	1
Maniitsoq	Ilaqutariinnut sullissivik	Ilaqutariit meerartallit	1	1	0
Katillugit	2		4	3	1

Kommunip ilaqtariinnut sullissiviini pingaarnertut suliarineqartussatut siunertat makkupput: Meeqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut ikilisarnissaat imaluunniit pinngitsoortinnissaat, meeqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut angajoqqaaminnut angerlarnissaat siunertaralugu ilaqtariinnik ikuineq nukittorsaanerlu, angajoqqaanngortussat pisariaqartitsippata siusissukkut katsorsartinnissaat imaluunniit angajoqqaatut højskolertinnissaat. Ilaqutariit iluminni ajornartorsiuteqartut nukittorsarnissaat – meeqqanik perorsaanermik siunnersuineq ilitsersuinerlu, ilaqtariit imminut pilersorsinnaanisaannik ikiornissaat, ilaqtariit imaannaanngitsunik nalaataqarsimappata ingerlaqqinnissaannik ikiornissaat, angajoqqaarsiat piginnaasaasa qaffassarnissaat aamma iniusuttut pinerlunniarnernut pitsaliornissaat. Ilaqtariinnut sullissivinni angajoqqaat meeqqallu oqaloqatigineqartarpot – ilaqtariittut ineriertornissaq pilersaarusrorne-qartarpot – angerlarsimaffiit orninneqartarpot – pikkorissarnissaat neqeroorutigineqartarpot aammalu susas-saqartsineq anguniarneqartarluni.

Ilaqutariinnut sullissivimmi sulisoqarneq

Perorsasutut meeqqerivinni sulisimasut Ilaqtariinnut sullisivimmi suliersimasut suliffik Meeqqerivinni sulilermit allaanerunerarpaat: Suliffik inuttut peroriartornartoq aammali unammillernartoq. Suliffik eqqisisimanerusumik ingerlavooq, ilaqtariinnut sullissineq ikioqatigiilluni ulluinnarni aallunneqartarluni. Aammali ulluinnarni suliassamik saniatigut suliassinneqartarnertik nalingin-naasoq oqaatigaat, soorlu: Namminersorlutik Oqartussat workshop-ertitsineranni peqataatinneqararlutik suliamic saniatigut suliassanik assigiinngitsunik nangitsisussatut naatsorsuutigineqartersarput. Ikuigasuartartut/Kriseberedskab-it pikkorissarneranni peqataatinneqararlutik suleqataa-sussatut isumallutigineqalersarput. Paarisa/Inuunerittamit MANU naartusunut angajoqqaanngortussanut piareersarneq pillugu peqataatinneqararlutik sulianik nangitsisussatut naatsorsuutigineqalersarput il.il.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Ulluunerani neqeroorutit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Nuuk	4 Meeraaqqeriviit	143	16	12	4
	3 Meeqgeriviit	80	7	5	2
	15 Akuleriit	1.066	85	56	29
Paamiut	1 Meeraaqqerivik	15	5	2	3
	1 Meeqgerivik	51	5	0	5
Tasiilaq	1 Meeraaqqerivik	24	3	1	2
	1 Meeqgerivik	40	3	1	2
	2 Akuleriit	132	12	3	9
Ittoqqortoormiut	1 Akuleriit	30	3	1	2
Katillugit	29	1.581	139	81	58

Meeraaqqeriviit: 0-3-nut ukiullit, Meeqgeriviit: 3-6-nut ukiullit, Akuleriit: 0-6-nut ukiullit.

Ulluunerani neqeroorutinut pilersaarut tigulaariffagalugu:

Ulluunerani neqeroorutinut suliassaqarfimmut takorluukkat anguniakkallu

Ulluunerani neqeroorutini meeqqat 6-nik qaammatilinniit 6-nik ukioqalernissaat tikillugit inissaqartinneqarput. Meeqqat pineqartut taamaattumik tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsisut, unammilligassaat allarpassuillu assiginngisitaartorujussuupput. Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut

innarlutillillu aamma pineqarput. Pingaartinneqassaaq Kommunip ulluunerani neqeroorutaani meeqqat tamarmik inissaqartinneqarnerat ineriertornissaannullu atukkamikkut pitsasumik atugaqartinneqarnerannullu sinaakkutissat pitsaanerpaat pilersinneqarnissaat. Kommuneqarfik Sermersuumi ulluunerani neqeroorutini sulisut tamarmik ullut tamaasa meeqqat atukkamikkut pitsasumik atugaqartinneqarneranni, ineriertornerat aammalu ilikkagaqarsinnaassusaat pillugit suliamik ingerlatsippu “meeraq qitiutillugu” aalajangiinerit ingerlanneqartassapput. Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. December 2012-meersoq aallaavigalugu.

Perorsaanermi periuseq

Kommuneqarfik Sermersuumi ulluunerani neqeroorutini *akuersaartumik* perorsaarriaaseq aammalu *Tunngaviit 7* periuserineqarput. Inuaqatigiit kulturiat aallaavigalugu ilinniarneq ineriertornerlu tunngavigneqarput, makku qitiutinneqarlutik: *Atatsimoorussanik sammisaqarnermi suleqati-giinneq *Oqaatsinik ineriertortitsineq *Meeqqap inuuneranut ataqtigiiissitsineq *Meeqqap inerartornissaanut killiffik tullinnguuttoq.

Tunngaviit 7 aallaavigalugit perorsaasut sammisaqartitsinernik aaqqissuussisinnaapput, meeqqat ineriertornerminni pisariaqartitaannik ukkassineq meeqqallu ataasiakkaat ineriertornerminni inissismaffiat. **Tunngaviit 7-it** tassaapput: **1)** Sammisaqaqatigiilluni pilersitsineq **2)** Oqaatsinik, allassinnaalernissamut atuarsinnaalernissamullu inerisaaneq **3)** Ilisimasanut misilittakkanulluunniit ataqtigiiissilertsineq **4)** Apeqqutit atorlugit eqqarsalersitsineq **5)** Oqaloqatigiinnikkut ilitsersuineq **6)** Issuagassiineq, ilaagassiineq maligassiuerlu **7)** Meeqqat isumassarsiaat kissaataalluunniit aallaavigalugit sammisaqartitsineq.

Ingerlatsivimmit anguniakkat

Ulluunerani neqeroorutini ataasiakkaani pisortat akisussaaffigaat erseqqissunik najoqquṭassanik ilusilersuinissaq ukiumoortumillu pilersaarummik suliaqarnermi sulisunik peqataatitsineq. Tassani perorsaanermik suliami ulluunerani neqeroorutini anguniagai takorluugaalu takuneqarsinnaassapput pisortarlu ingerlatsiviup anguniagai aallaavigalugit sulissaaq.

Kommuneqarfik Sermersuumi Meeqqanut Atuarfeqarnermullu Ingerlatsivimmit takorluugaavoq, Kalaallit Nunaanni pitsaanerpaanik atorluaanermik perorsaarriaaseqarnermik tunngaveqarluni meeqqanut tamanut inissaqartitsisunik meeqqallu innuttaasutut alapernaatsutut, tatituutut, peqqissutut, nuannaartutut nammineersinnaasutullu ineriertorsinnaanissaannut pitsaanermik atugassaqartitsifiusumik meeqgeriveqarusullatalu atuarfeqarusuppgut.

Meeqqat inuusuttullu peroriartornerminni atukkamikkut pitsasumik atugaqartinneqassapput aammalu ukiukinnerminniilli misigileriissavaat inuaqatigiinni inissaqartinneqarlutik. Taamaattumik suliniutigineqarpoq kikkut tamarmik peroriartornerminni innuttaasutut inuaqatigiinni peqataasutut misigisimanissaat – tamanna ataasiakkaanut ataqtigiiinnullu iluaquataaqquullugu.

Tamanna isumaqarpoq, kommunip ulluunerani neqeroorutai qaffassisumik pitsaassuseqassasut, meeqqanut unammillernartuuusut aamma tapersersuisuusut saniatigut kajumisaataajutigalutik. Tamakku aqqutigalugit inuuneq naallugu ilinniarnermut aamma inersimasutut inuunermi nalerisima-juarnermut pitsasumik tunngaviliisoqassasoq.

Meequeriviit ilaat ingerlalluartut allallu pitsaanerusinnaasut

Kommuneqarfik Sermersooq kommunisut allatulli perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqarpoq, perorsaasutut atorfiiit 139-inut amerlassusiligaapput, 81-it inuttalerneqarsimallutik **58-illu amigaa-taallutik**, tassa affaat inulaarlugit. Kommuneqarfik Sermersooq kommuninut allanut naleqqiullugu meequerivinnik amerlanerpaanik ingerlatsisuuvooq. Meequeriviit pulaakkat illoqarfiup ataatsip iluani assiginngittaqaat, meequeriviit nutaarsuit atortugissut ilaat qangarnitsat Meequerivittut atussallugit

tulluarpallaangitsut. Pingarnertulli maluginiagassaavoq meeqgerivinni sulinermi atukkat. Meeqgeriviit perorsaasutut ilinniarsimasunik, misilittagaqarluartunik sulisullit aammalu suleqatiginnilaqqissunik pisortaqtillutik aalajaatsunillu sulisoqartillutik ingerlalluartarput. Sulinermi unamminartunik nalaataqtillutik aaqqiiniarnissamut nukissaqarnerusarlutik. Illup iluani suleqatigiilluartillutik, piginnaasatik atorluarlugit aamma attaveqatigiilluarneq pingaartillugu isumaqatigiissutigsarpaat, soorlu periuseq suna atorlugu angajoqqaat pitsaasumik attavigineqassanersut il.il. Meeqgeriviilli ilinniarsimasunik amigaateqartut, napparsimakulaarfiusut, tamarmik immikkut ulapputtut nukissaalatsisullu amerlavallaarpot – aamma meeqgeriviit angisuut nutajunerat isumaqartuaannngilaq taakku suliffitsialasut. Meeqgeriviit tamarmik akunnerminni aaqqissuussaasumik ikioqatigiittarnissaq pisariaqarsoraat aammalu Meeqgerivinni pisortaqtigii immersoqatigiittarnissartik pisariaqavissutut isigalugu. *“Meeqgerivinni pisortat akunnitsinni sulisutigut paarlaasseqatigiissinaagutta ikioqatigiilluta inerisaaneq ingerlassinnaagaluarparput”*.

Aqutsisoqarfiup Meeqgeriviillu akornanni suleqatigiinneq

Kommunini allanisulli Meeqgeriviit aqutsisoqarfiullu akornanni suleqatigiinneq pitsaanerusin-naasoq oqariartuitigineqarpoq. Pingarnertut Kommunimi aqutsisoqarfiup ataqtigissaarillunilu perorsaanikkut anguniagassat periusissiallu piviusunngortinnissaannut peqataanerunissaa pisariaqartinneqarpoq. Meeqgerivinni ingerlanerluttoqartillugu ajornanngeqaaq Meeqgeriviit pisuutissal-lugit – suliffissaanerup ingerlanneqarnissaa annertuumik pisariaqartinneqartoq aamma oqariartutigineqarpoq. Nalinginnaasuovoq aqutsisunit suliffeqarfinnilluunniit allanit meeqgeriviit suli-assanik ineriikanik nutaanik tunineqartarerat, suliassat tunniussat suugaluartut isumagineqarnissaat naatsorsuutigineqartarluni – sulisut pikkorissaqqaarnissaat ilitsersunneqarnissaallu eqqarsaatigineqarpallaassanani. Suliassanik nutaanik tunniussisartut assigiinngitsut tunniussamik meeqgerivinni qanoq atorneqarnerat pillugu meeqgerivinnut paasiniaaneq ajorput. *“Suleriutsit nutarsagassat uagutsinnut tunniutiinnarnagit qullersat peqataaffigisaannik isumagineqartariaqarput aamma taakku ulluinnarni sulisoqarnikkut ajornartorsiutigut ilisimaarigamikkit iliuseqarfigisariaqarpaat aalajangiisussanullu ingerlateqillugit”*.

Sulisut amigartuarnerat

Meeqgerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut pingarnertut inissimasarput, Meeqgeriviillu amer-lanerit perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqarput. Perorsaasutut atorfimmik inuttassarsiu-nermi siullermi atorfimmik atatillugu inissaq neqeroorutigineqarneq ajorpoq – kingunerigajuppaalu qinnuteqartoqartannginnera. Atorfik aappasaanik inuttassarsiorneqarpat aatsaat atorfininnermut atasumik inissaq neqeroorutigineqartarpoq – sulisussarsiornermi taamatut periuseqarnerup kingune-risrapaa piffissaq sivisorujussuaq inuttassarsiuneq ingerlasinnaasarmat – tamanna sulisuuusunut artorsarnermik nassataqartarluni. Perorsaasutut ilinniarsimasut amigaatiginerisa saniatigut sulisut allat pissarsiariniarneri ajornakusoortaqaaq, ikiorttit aamma taartitut sulilerluarlutik soraartarput paasigaangamikku suliffik qanoq assoroornartigisoq. Sulilerusuttut ilaat pinerluuteqarsimannngin-nermik upternarsaatip sivisuumik utaqqisariaqartarnera pillugu utaqqikatallutik suliffinni allani sulilersarput. Sulisut amigartillugit meeqgerivimmi pisortaq ilaatigut ullut arlallit allaffimmii-nissamut periarfissaqarneq ajorpoq, meeqqat siullullugit isumagisariaqarmata. *“Sulilerlaajugama tupappunga tupigusullungalu paasilerakku Meeqgerivinni sulineq ataqtigiiannanilu iluarsisassat amerlarpasissut. Ippassaq eqqiaasoqannngimmat pisortaq ulloq naallugu eqqiaasutut sulivoq”*.

Aasakkut sulinngiffeqarnerup nalaani Meeqgerivinni taartnik sulisoqarniarneq ajornakusoortaqaaq aamma pisortaq igaffimmiuugallartariaqartarpoq meeqqat nerisassaqarnissaat allaffimmiiinnissamit

pingarnerummat. Meeqgeriviit Atuarfiillu assigiinngissutaat uaniittarpoq: Atuarfimmi sulisut amigarpata meeqqat atuareernerup kingorna ornittakkukartinneqartarput – Meeqgerivinni sulisut amigarpata meeqgeriviit allamukartitsisinnaanatillu angerlartitsisinnaanngillat.

Pinngortitaq atorlugu perorsaaneq

Inuit amerlasuut isumaqarsinnaasarput meeqqat Meeqgerivineersut illoqarfimmi bussertinneqararlutik illoqarfiup iluani taamaallaat aneerunneqartartut. Meeqgerivinnit anguniarneqartarpoq meeqqat nuannersunik misigisaqtinnissaat aammali pinngortitamiinnerminni ilikkagaqarnissaat. Pinngortitami sammineqarsinnaasut amerlapput, upernaakkut/aasakkut soorlu: Arsarneq, arpanneq, cykelerneq, tatsip eqqaani keerluntuunik takusaaneq, eqqakkanik saliineq (pinngortitap paarilluarnisiaa ilinniarlugu), sissamukarneq, immap killingani ujaqqanik milloorneq, pisuttuarneq, timimik aalatsineq, qaqqasiorneq, naasortarneq, nunianneq, ujaqqanik aallerneq, igaasarneq nereqatigiinnerlu. Ukiukkut soorlu: Silami pinnguarneq pinnguartarfimmiinnerlu, apuserineq, aputaajaaneq, sisorarneq. Meeqqat pinngortitamiinnerminni nukitik atorluartarpaat, uppinnaveersaарneq/orluna-veersaарneq ilinniartarpaat, qasujaalliartuaartarput. Tassa ataatsimut isigalugu timip qaratsallu piginnaasai inerisarneqartarput. Meeqgeriviit arlaqanngitsut aaqqissuussaasumik pinngortitaq atorlugu perorsaaneq ingerlattarpaat, amerlanerusut periarfissaqartuugunik aammalu sulisut naammattuuppata periarfissaq amerlanerusunit atorneqarsinnaagaluarpoq.

Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut

Meeqgerivinni meeqqat immikkut pisariaqartitsisut nammattuugassaasarput eqqumaffigineqartariaqarlutik ikorfartugassaasarlutillu. Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut pineqartillugit Isumaginnittoqarfik-angajoqqaat-Meeqgerivik aaqqissuussaasumik suleqatigiittarnissaat pisariaqartineqarpoq: Meeqgerivinni takornartaanngilaq meeraq Meeqgerivimmilereersoq paasinarsisarmat , assersutigalugu meeqqap naartuunerata nalaanili anaananngortussaq ajornartorsiorluni sullinnejarsimasoq anaananngoreeramilu suli sullinnejartoq, pissutsillu nassatarisaannik meeraq immikkut pisariaqartitsisuusoq. Tamakkuningga Meeqgerivik ilisimatinneqarneq ajorpoq, piffissallu ingerlanerani Meeqgerivimmit paasiartuaarneqalersarpoq meeraq immikkut pisariaqartitsisuusoq aatsaallu Meeqgerivimmit saaffiginnissutaappat paasinarsisarluni meeqqap ikorfartugassaanera ilisimaneqareeraluertoq. Piffissaagallartillugu tamakku Meeqgerivimmit ilisimalereernissaat pisariaqartinneqarpoq, siusinnerusumi meeqqamik tapersersuineq ingerlasinnaaqqullugu. Suliffeqarfiiit arlariit akuuffigisaannik suliassat taama ittut pineqartillugit, suleriusisanik periusissanillu ersarissunik peqarnissaq Aqutsisoqarfiup suliassaasa ilagisariaqaraat oqariartuutigineqarluni.

Meeqgerivinni sulisunut pikkorissaanerit amigarput

Meeqgerivinni misissuinermi oqaloqatigisat isumaqarput sulisitsisut sulisunut pikkorissarnissamik nequerunngippallaartut, Meeqgerivinnilu sulisutut ineriartornissaq periarfissaluppallaartoq. Perorsasutut suliffiit pineqartillugit suliffiit ineriartornissamut periarfissallit suliffigissallugit soorunami orniginarnerummata allamut suliffimmut qinnuteqartarneq perorsaasut akornanni nalinginnaavoq.

“Perorsaasutut ineriartorusukkama pikkorissarnikkut qaffassarnissara siunertaralugu saaffiginnikkuuvunga maannamut suli iluatsinngitsumik – uniinnarniannginnama ineriartorusukkamalu maani Meeqgerivimmi soraarlunga suliffimmut periarfissaginnerusumut nuulerpunga”. Suliffiit ineriartornissamut periarfissalutsillugit meeqgerivinni sulisut aalajaatsuunissaat angujuminaassisnaasarpoq. Suliffimmi atukkat pitsangorsarnissaannut pikkorissaanernik ingerlatsinissaq periarfisat ilagiinnarpaat.

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffiit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsasut atorfekartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Nuuk	10 Meeqqat inuuusuttullu	170	125	40	85
	3 Meeqqat + inersimasut innarluutillit	71	80	18	62
Paamiut	1 Inersimasut innarluutillit	10	12	2	10
Tasiilaq	1 Meeqqat inuuusuttullu	18	11	1	10
	1 Inersimasut innarluutillit	6	5	1	4
Katillugit	16	275	233	62	171

Ulloq unnuarlu meeqqanut inuuusuttunullu Angerlarsimaffiit 4-mat aamma Ulloq unnuarlu Innarluutilinnut Angerlarsimaffiit 5-mat Namminersorlutik Oqartussanit pigineqarput. Angerlarsimaffinni taakkunani perorsasutut ilinniarsimasut atorfekartussatut amerlassulerneqarneri Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmitt tunniussaapput. Ulloq unnuarlu meeqqanut inuuusuttunullu Angerlarsimaffik 1-seq Kommunimit pigineqarpoq. Ulloq unnuarlu meeqqanut inuuusuttunullu Angerlarsimaffiit 6-lit Namminersortunit pigineqarput. Quilaani kisitsisinut ilaangnilaq Atuartunut angerlarsimaffik Nuummiittoq 24-nit inigineqartoq, tassaniippullu inuuusuttuaqqat atuartut Nuup aamma Tunup nunaqarfiiinersut.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisoqarneq

Kommuneqarfik Sermersumi Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni perorsasutut atorfait 233-inut amerlassusiligaapput, 62-it perorsasunit suliffigineqarlutik perorsasallu **171**-it **amigaatigine-qarlutik**, tassa perorsasutut atorfait inuttaligassat amerlanerpaat amigaataallutik. Taamaalilluni Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni perorsasutut ilinniarsimasut amigaatigineqartut kommuninut allanut naleqqiullugit amerlanerpaapput. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut amerlanerupput, 1-seq Kommunimit 6-lillu Namminersortunit ingerlan-neqarlutik. Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit sorlernit pigineqarnersut apeqquutanani, tamarmik assigiissutigaat perorsasunik amerlasunik amigaateqarnertik. Angerlarsimaffinni sulisunut atugassaritat pitsaasut anguniarneqarput, sulisut pitsaasumik pineqarnissaat pingartinneqartarluni. Angerlarsimaffinit qularineqanngilaq sulisut ilinniarsimasut amerlanerusuuppata, sulisut sinnerinut sullisanullu tamanna oqinnerussagaluartoq. Perorsasutut ilinniarsimasut amigaataareersut atorfinitinninnermut atasumik inissaqartinnissaat angerlarsimaffinit tamanit pingartinneqarpoq aammali aporfiusartutut oqaatigineqarluni inissianut akiliutissat annertuallaartut perorsasut aningaasarsiaannut annikereersunut naleqqiullugit.

Misissuinermi Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni pisortaasut apuussaasa ilagaat, perorsasut ilinni- arnerminnut atasumik Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffimi praktik-ersimangitsut sulileraangamik sillimaffigineq ajoraat meeqqat inuuusuttullu assigiinngitsunik immikkut sullittariaasartut, taamaalil- lutik meeqqat inuuusuttullu annertuunik pisariaqartitsisut sullinnissaannut artorsartarlutik. Iluarisi- maarneqarpoq PI/SPS-mit ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulisunut pikkorissaanermik ingerlat- sisooqarmat.

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Nuuk	7 Najugaqatigiiffik illersugaasoq	67	6	6	0
	4 Najugaqatigiiffik	10	0	0	0
Paamiut	1 Najugaqatigiiffik	3	0	0	0
Tasiilaq	2 Najugaqatigiiffik illersugaasoq	6	0	0	0
Katillugit	14	86	6	6	0

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit nalinginnaasut aamma Najugaqatigiiffiit illersugaasut Kommunit ingerlanneqarput.

Innarluutilinnut Najugaqatigiiffinni sulisoqarneq

Inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffiit nalinginnaasut (ulluunerani sulisoqartartut) aamma Najugaqatigiiffiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) Kommunimit ingerlanneqarput. Kommuni perorsaasunik sulisussarsiorluni inuttassarsiusaraluarpooq, iluatsinngikkaangallu allatut ilinniagalinnik sulisussarsiorluni. Atorfinititsiniarnermi perorsaasutut, peqqissaaneremi ikiortitut kiisalu peqqissaasutut ilinniarsimasut inissaqartinneqarnissaat anguniarneqartarpooq. Perorsaasutut ilinniarsimasunik sulisussarsiornermi aporfiusarpooq perorsaasut Perorsaanermik Ilinniarfimmi PI/SPS-mi ilinniarnermi nalaani inunnut innarluutilinnut tunngasunik naammattumik sammisaqartinneqartanganinnerat. Kommunip suliniutigaa perorsaasutut ilinniarsimasunik amerlanerusunik sulisoqarnissaq aammalu perorsaasutut ilinniartunik ilinniarnerup nalaani inunnut innarluutilinnut Najugaqatigiiffinni sungiusartoqartarnissaa neqeroorutigalugu.

Sunngiffimmi ornittakkat:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Nuuk *)	5 Atuareerne-rup kingorna	580	23	17	6
Paamiut	2 Atuareerne-rup kingorna	120	3	0	3
Tasiilaq	1 Atuareerne-rup kingorna	120	0	0	0
Ittoqqortoormiit	1 Atuareerne-rup kingorna	60	0	0	0
Katillugit	9	880	26	17	9

Meeqqanut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommunimit ingerlanneqarput. *) Kisitsisit tamakkiisuunngillat

Sungiffimmi ornittakkani sulisoqarneq

Kommuneqarfik Sermersuumi atuareernerup kingorna ornittakkani perorsaasutut atorfiit 26-nut amerlassusiligaapput, 17-it sulisorineqarlutik **9**-llu **amigaataallutik**. Perorsaasut amerlanerit Nuumi atorfeqarput. Ulluinnarni sunngiffimmi ornittakkani sullissinerup pitsaanerusumik inissisimanis-saa anguniarlugu periutsit Tunngaviit arfineq-marluk (*Takuuk qupp.7*) sulinermi atorneqarput. Ilaanni sulisunit nalornissutigineqartarpooq inatsisit sorliit atorneqarnersut, meeqqat atualersussat AKO-mi ornittakkaniitinneqartarnerat pineqartillugu. Misissuinermi oqaloqatigineqartut oqaatigaat susassaqfimminkut tunngasunik allannguisoqassatillugu tusarniaavigineqarneq ajorlutik aammalu qullersaminnit suleqatigineqarnertik pitsaanerusariaqartoq. Sulisunit pikkorissarnissamik neqeroorutit amigaataapput. Meeqqat amerlasuut tapersersorteqartariaqartuupput taakkulu pissarsiariniartneri ajornartorujussuupput. Perorsaanermut tunngasunik faglig-imik sammisaqarnerunissaq kis-saatigaat, ilinniarsimasunilli amigaateqarneq aammalu meeqqat amerlasuut immikkut pisariaqartitsisut sullittariaqarmata tamanna angujuminaattartoq oqaatigineqarluni.

Ilaqutariinnut Sullissiviit:

Iloqarfik	Neqeroorut	Atuisut	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut sulisorine-qartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Nuuk	1 Ilaqutariinnut sullissivik*	Ilaqutariit meertallit	19	18	1
Paamiut	1 Ilaqutariinnut sullissivik	Ilaqutariit meerartallit	3	3	0
Tasiilaq	1 Ilaqutariinnut sullissivik	Inuuusuttut meerartaartussat + Ilaqutariit meerartallit	1	1	0
Katillugit	3		23	22	1

*) Ataaniippoq Qimarnuik, tapersersorteqarfik, siusissukkut iliuuseqartartut aamma ilaqtariinnut siunnersuisartut. Ilaqutariinnut sullissiviit Kommunimit ingerlanneqarput.

Ilaqutariinnut sullissivinni sulisoqarneq

Ilaqutariinnut sullissivinni pingarnertut pitsaliuiineq ingerlanneqartarpooq, ilaqtariinni ajornartor- siutit allivallaannginnerini iliuuseqarfigalugit aamma ajornartorsiutinik pilersitsinaveersaartitsi- nikkut. Ilaqutariit meerartallit sullinneqarneranni ilaqtigut meeraasa angerlarsimaffiup avataanut inissinneqannnginnissaat anguniarlugu suliniutit assigiinngitsut ingerlanneqartarput. Sulisut, soorlu ilaqtariinnut siunnersortit, tarnit pissusiinik ilisimasallit, katsorsaasut, perorsaasut, isumaginnin- nermut siunnersortit allallu sulisorineqartarput. Suliffinni allanisulli perorsaasunik sulissussarsior- tarneq ajornaatsuinnaaneq ajorpoq, annermik peqquatasarmat perorsaasut aningaasarsiaat suliat oqimaassusaannut naleqqutinngippallaarmata. Perorsaasut pikkorissut misilittagallillu sulisoriga- luarlugin aamma nalinginnaavoq perorsaasut suliffinni oqimaarsarnanginnerusuni akissaatiginne- rusunilu suliffeqarusullutik allanut suliffissarsiortarnerat.

KOMMUNE KUJALLEQ

Ulluunerani neqeroorutit:

Iilloqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsaasut atorfeqartussat	Perorsaasut pigineqartut	Perorsaasut amigaatigine-qartut
Qaqortoq	4 Akuleriit	237	44	27	17
Narsaq	1 Meeraaqqe-vik	48	5	3	2
	2 Akuleriit	75	7	5	2
Nanortalik	1 Meeraaqqe-rivik	20	3	1	2
	1 Meeqquerivik	20	2	1	1
	2 Akuleriit	69	7	2	5
Katillugit	11	469	68	39	29

Meeraaqqueriviit: 0-3-nut ukiullit, Meeeqqueriviit: 3-6-nut ukiullit, Akuleriit: 0-6-nut ukiullit.

Kommunip meeqquerivinnut anguniagai tigulaariffgalugit:

Meeqqat:

- Meeraq toqqissimasoq malugineqartorlu
- Meeraq peqqinnartumik meeraqatiminut, inersimasunut isumaginnitsinullu attaveqartoq
- Meeraq meeqquerivimminik nuannarinnittooq
- Meeraq perorsaasunut angajoqqaanullu pitsaasumik attaveqartoq
- Meeqqat pinnguarnikkut ilikkagassatigullu peqatigiilluartut
- Meeqqat timikkut ineriaratornermikkullu piginnaasaminnut nukittorsaataasunik sammisaqartassasut

- Meeqcat ataasiakkaat sulisut akornanni aalajangersimasumik attaveqaateqassasut, taannalu qaammatikkaartumik meeqqap atugarissaarneranut tunngasumik nalunaarusiortassassoq
- Meeqcat tamarmik peqqinnartunik nerisaqassasut, nerinerullu nalaani iluarusullutik misigisimassasut
- Meeqcat tamarmik meeqgerivimmieinnerminni nuannaartut, toqqisisimasut aamma naleqqussartut

Angajoqqaat:

- Peqqinnartumik angajoqqaanut attaveqarneq siuarsarneqassasoq
- Paasissutissat nutaat pineranni angajoqqaanut anngunneqartassasut
- Perorsasut peqatigalugit meeqqap atugai, pissusilersuutai ineriarorneralu uppernarsaasersortassasut
- Sulisut nuannaarlutik sulinissaat nukitorsarneqassaaq
- Meeqgerivimmieinnerminni atuisuusut suleqatiginerat nukitorsarniarlugu aqutsiuusut iliusissat pisariaqartut piviusunngortinnissaannut ikiorneqartassasut
- Meeqgerivinni atukkat pitsaasunik kulturikkullu siursaataasunik sinaakkusersornissaat, meeqcat inuusuttullu ilorrisimaarnissaat anguniarlugu
- MISI-mut qanittumik attaveqarnissaq isumagineqassaaq MISI kommunip iluani meeqgerivinnut tamanut siunnersuisutut atorneqartassammatt

Allattoqarfik:

- Allattoqarfik sunniuteqarluartumik nakkutilliissaq. Sunniuteqarluartumik nakkutilliineq imaappoq pissutsinut tunngasunik takussutissaliisarluni, pikkorissarsimasut qanoq pissarsisimanersut, tapersersortitut atuuffit sulisullu qanoq suleriuseqarnersut allaaserisassallugit
- Meeqgerivinnut nakkutilliisassaaq qulakteerniarlugu meeqcat ineriarornerat, ilikkartinniarnerat, atugarissaarnerat peqqissuunerallu qulakteerniarlugu
- Siunnersortit misilittagaqarluartut meeqgerivinnit atorneqartarnissaat isumagissallugu
- Suleqatigiilluarnissaq anguniarlugu meeqgeriviit unammillernartunik nalaataqartillugit meeqgeriviit pisortai isumasioqatigalugit ikuuttassaaq
- Perorsasunut atugassarititat pitsaasut neqeroorutigineqassapput perorsasut ilinniarsimasut sulilernissaat pilerinarsarniarlugu
- Meeqcat meeqgerivinniittut atualernissaannut piareersarlugit ikaarsaariarneq toqqisisimasumik ingerlanneqassaaq

Meeqgerivinni sulisoqarneq

Meeqgerivinni perorsasutut atorfiiit 68-inut amerlassusilerneqarsimapput, 39-vit atorfingineqarlutik **29-illu amigaatigineqarlutik**, tassa affaat inulaarlugit amigaatigineqarput. Illoqarfinni allanisulli perorsaasunik sulisoqarniarneq ilungersunarpooq, atorfiiit inuttassarsiukkat inuttaleruminaapput. Misissuinermi oqaloqatigineqartut isumaqarput ulluninnarni sulinerminni angummanniaannavillutik sulillutik aammalu ilaatigut ullormiit ullormut pingaarnersuisariaqartarlutik. Pisariaqarfiisigut perorsaanermut siunnersorti attavigilluarneqarsinnaagaluartoq, misigisimapput kinguaattooqqavooq aammalu soorlu ukiup tullianut missingersuusiornissaq qaammaterpaalunnik kinguaattooqqavooq aammalu sipaarniarfigineqarneq eqqartuiffigissallugu pisariaqartinneqarluarluni.

Sulisut amerlanerit qaammamusiaqartinneqalerput, ikittuinnaat akunnermusiaqartinneqarlutik. Qaammamusiallit napparsimappata taarteqartinneqarneq ajorput. Sulinermi piumasaqaaterpassuit angummaffigiuminaapput, assersuutigalugu meeqqat ataasiakkaat meeqqerivinniittut ukiumut 2-riarlugit nalilersorneqartartussaapput piffissartornartuullutik, immaqa uffa ukiumut ataasiarluni nalilersuisarnissaq naammakkaluartoq? Meeqqerivinni sulisut sulinermanni annissiffissaqarnissamik avitseqateqarnissamillu periarfissaqarusupput.

Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffiit:

Iilloqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Qaqortoq	3 Meeqqat inuuusuttullu	43	25	9	16
	1 Meeqqat inuuusuttullu innarluutillit	15	18	4	14
Katillugit	4	58	43	13	30

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit 2-luk Namminersorlutik Oqartussanit pigineqarput, taakkunani lu perorsasutut ilinniarsimasut atorfeqartussatut amerlassusilerneqarneri Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit tunniussaapput. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik 1-seq Kommunimit kiisalu 1-seq Namminersortunit pigineqarput.

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulisoqarneq

Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni perorsasutut atorfinit 43-nik amerlassusilerneqarsimasunit taamaallaat pingajorarterutai 13-it perorsasunit atorfigineqarput, **30-vit amigaatigineqarlutik**. Allatut ilinniagallit ilaatigut isumaginninnermut ikiortit, isumaginninnermi assistentit, katsorsasut sulisorineqarput ikiortillu ilinniarsimasuunngitsut amerlanerpaaallutik. Suliffeqarfinni misissuiffigineqartuni allanisulli perorsasut sulisussarsiariniarneri ajornartorujussuupput aamma ilaatigut inisaqartitsuaannannginnej peqqutaasarmat.

Ilinniarsimasunik sulisoqarniarneq taama ilungersunartigitillugu meeqqat inuuusuttullu Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinnut inissinneqartartut immikkut ilinniarsimasunit sullinneqarnissamik pisariaqartitsisut – *imaannaanngitsunik aqquaagaqarsimasut ilaatigullu kinaassutsimikkut innarlerneqarsimasut mianersuullugit sullissassat* – sulisunit ilinniarsimannngitsunit sullinneqartariaqartarpuit. Ilinniarsimasunik sulisoqarnissaq aaqqiivigineqanngippat meeqqat amerlasuut suli ikiorneqarnissamik pisariaqartitsillutik inersimasunngussapput, allatullu ikiugassaalerlutik. Inatsisit malillugit sullissinissamut piumasaqaaterpassuit naammassineqarsinnaajaannanngitsut misissuineremi oqalogaqtigineqartunit apuunneqarpoq.

Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigifiit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Najugaqartut amerlassusaat	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut pigineqartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Qaqortoq	2 Najugaq. illersugaasoq	13		3	0
	1 Najugaqati-giiffik	4		0	0
Narsaq	1 Najugaq. illersugaasoq	5		0	0
Nanortalik	2 Najugaq. illersugaasoq	8		1	0
	1 Najugaqati-giiffik	4		0	0
Katillugit	7	34		4	0

Inunnut innarluutilinnut Najugaqtigifiit nalinginnaasut (ulluunerani sulisoqartartut) aamma Najugaqtigifiit illersugaasut (ulloq unnuarlu sulisoqartartut) kiisalu Ornittakkat Sannaviillu ulluunerani inunnit innarluutilinnit sukisaarsaarfittut sullivittullu atorneqartartut Kommunimit ingerlanneqarput.

Najugaqtigifiinni ilinniagallit pissarsiarisinnaasat sulisorineqarput

Kommuni Kujallermi Najugaqtigifiit illersugaasut 5-maapput. Najugaqtigifiinni illersukkani sulisut eqqarsaatigalugit 'situationsnormativ' atorneqarpoq, tassa perorsasunik annertuumik ami-gaateqarneq pissutigalugu allatut ilinniagallit pissarsiarisinnaasat malillugit sulisorineqartarlutik. Kommunip kissaatiginartikkaluarpaa ilinniarsimasutut atorfii tamarmik perorsasunik aamma peqqissaanikkut ilinniarsimasunik inuttalerneqarnissaat, atorfii illu isumaginnernermut ikiortinik peqqinnissakkullu ikiortinik inuttalerneqarajupput, sulisullu amerlanerit ilinniarsimasuunngitsut ikiortitut sulipput. Innarluutilinnut ornittakkat sukisaarsaarfittut/sammisassaqartitsivittut taaguu-serneqarsimapput, sulliviit illersukkat suliffigineqarsinnaasut matugallarneqarsimallutik, peqqutaa-tinneqarluni qanoq ingerlanneqarnissaannik sukumiisunik najoqquṭassanik ilitsersuutinillu Isuma-ginninninnermut Aqutsisoqarfik tunniussaqarnikuunngimmatt.

Sunngiffimmi ornittakkat:

Illoqarfik	Neqeroorut	Meeqqat amerlassusaat	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine-qartut	Perorsasut amigaatigine-qartut
Qaqortoq	2 Atuareerne-rup kingorna	180	0	0	0
Narsaq	2 Atuareerne-rup kingorna	140	0	0	0
Nanortalik	2 Atuareerne-rup kingorna	210	0	0	0
Katillugit	6	530	0	0	0

Meeqcanut atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkat Kommunimit ingerlanneqartut perorsasutut ilinnarsimasunik sulisoqanngillat, ataasiakkaanilli isumaginninnermut ikiortinik sulisoqarlutik. Sulisut tamangajammik ilinnarsimasuunngitsut ikiortitut sulipput.

Ilaqtariinnut Sullissiviit:

Illoqarfik	Neqeroorut	Atuisut	Perorsasut atorfeqartussat	Perorsasut sulisorine- qartut	Perorsasut amigaatigine- qartut
Qaqortoq	1 Ilaqtariinnut sullissivik	Meeqq/Inuus angajoqqaat	3	3	3
Narsaq	1 Ilaqtariinnut Sullissivik	Meeqq/Inuus angajoqqaat	0	0	0
Nanortalik	1 Ilaqtariinnut Sullissivik	Meeqq/Inuus angajoqqaat	0	0	0
Katillugit	3		3	3	0

Ilaqtariinnut sullissiviit Kommunimit ingerlanneqarpuit.

Ilaqtariinnut sullivinni sulisoqarneq

Kommuni Kujallermi Ilaqtariinnut sullissivinni ilaqtariinnik katsorsaaneq – siunnersuineq – unammillernartunik pisoqartillugu ikorsiineq ingerlanneqartarput aammalu sap.akunneranut ataasiarluni ammasumik siunnersinerit ingerlanneqartarlutik. Ilaqtariinnut sullissiviit pingasuuusut 3-nik perorsasutut ilinnarsimasunik sulisoqarput, sulisullu sinneri assigiinngitsunik ilinniagaqartullutik: Tarnit pissusiinik ilisimasallit, psykoterapeut, ilaqtariinnut siunnersortit, inuusuttunut siunnersortit aamma pitsaliuinermik suliaqartut.

Ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsit (Meeqquerivinni sulisut suliassaat erseqqissarumallugit immikkoortut ilaat pingaarnersiorlugit ilanngunneqarput)

Meeqyanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. December 2012-meersoq

Qullersaasutut akisussaaffik

§ 4 Meeqyanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit Naalakkersuisut qullersaasutut nakkutigissavaat.

Imm. 2 Naalakkersuisut makku isumagissavaat:

- 1) Suli atualinnginnermut tunngasut iluanni perorsaanikkut-tarnip pissusaasigut ilisimatusarneq.
- 2) Meeqyanut ulluunerani neqeroorutit nutaamik ilusillit inerisarnissaat, taakkununnga ilaallutik nunaqarfinni pissutsinut naleqqussagaasumik allaanerusumik meeqyanut ulluunerani neqerooruteqartarneq.
- 3) Perorsaanunik ilinniartitsinerit, taakkununnga ilaallutik najugaq qimannagu perorsaanunik ilinniartitsinerit.
- 4) Perorsaanermik ilinniagallit ilinniarteqqittarnerat ingerlaqqiffiusumillu ilinniartitaanerat.
- 5) Suliamik ilinniagaqanngitsunik allagartartaarutaasinhaasunik ilinniartitsinerit.
- 6) Kisitsisitigut paassisutissanik katersinissamut sakkussanik inerisaaneq.
- 7) Meeqqat peqqissusaasa, inerikkiartornerisa atualernissamullu piareersimassusiisa misissornissaannut sakkussanik inerisaaneq.
- 8) Meeqquerivinni perorsaanikkut sulinermut tunaartassanik inerisaaneq.

§ 5 Kommunalbestyrelsip pisussaaffigaa qularnaassallugu meeqyanut suli atualinngitsunut tamanut pisariaqartunik amerlassusilinnik ulluunerani neqerooruteqarnissaq.

Imm. 3 Aaammattaaq kommunalbestyrelsip makku qullersaaffigalugit akisussaaffigai:

- 1) Kommunimi meeqyanut inuuusuttunullu politikkiliornissaq.
- 2) Ulluunerani neqeroorutit ataasiakkaat perorsaanikkut ukiumoortumik pilersaarusiornissaat, taakkualu nalilernissaat.
- 3) Nunaqarfinni ulluunerani meeqyanut neqeroorutit illoqarfimmilu ulluunerani neqeroorutit akornanni aalajangersimasumik attaveqartarnissaq, perorsaanikkut isumasarsioqatigiittarnissaq siunertaralugu.
- 4) Perorsaanikkut-tarnip pissusiisigut suiunnersuineq isumagissallugu.
- 5) Meeqyanut tamanut mappimik pilersitsillunilu imaanik nutarteriuuarneq, meeqqap malinnaaviginissa siunertaralugu immikkullu pisariaqartitsilerluni iliuuseqarfigineqartariaqalissappat pilertortumik suliniuteqarnissaq tunngavissikkumallugu, soorlu meeqqap ilikkariartorneranut, inerikkiartorneranut imaluunniit inooqatigiissutsikkut ajornartorsiuteqarneranut tunngatillugu. Meeqqap mappia kingusinnerusukkut atualerluni atuarfittaavanut nuunneqassaaq, ulluuneranilu neqeroorutinit tamakkiisumik peerneqassalluni.
- 6) Meeqqap 3-nik ukioqalernerani peqqissusianik inerikkiartorneranillu 5-nillu ukioqalernerani atualernissamut piareersimassusianik pinngitsoorani misissuinissaq. Misissuineq ingerlanneqassaaq uuttuutit aamma malinnaanermut naliliinermullu sakkut Naalakkersuisunit inerisarneqartut tunngavigalugit.

Imm. 5 Naalakkersuisut Nunatsinni Nakorsaaneq isumasarioqatigalugu nappaatit tunillaassortut pinaveersaarnissaat pillugit malittarisassanik aalajangersaassapput.

Meeqqat ataasiakkaat pillugit suleqatigiinnej

§ 6 Meeqqat ataasiakkaat pillugit attaveqatigiit ataqtigisakkamik suleqatigiinnissaat qularnaarumallugu, kommunalbestyrelsits pisariaqartitsineq naapertorlugu suleqatigiinnik pilersitsissapput, ingerlatsiveqarfiiit ataasiakkaat akimorlugit meeqqat ataasiakkaat pillugit toqqaannartumik suliaqartunik inuttalikkanik.

Imm. 2 Suleqatigiit susassaqarfiiit akimorlugit imm. 1 naapertorlugu suleqatigiinnerminnut atatillugu attaveqatigiittu naapeqatigiittassapput, tamatumanilu meeqqap angajoqqaatut oqartussaasui imaluunniit pilersuisuisut peqataatillugit, meeqyanut ataasiakkaanut siusissukkut iliuuseqarnissaq siunertaralugu.

Meeqgerivinnut tamanut tunngasut

§ 10 Meeqgeriviit tassaapput suliffeqarfiiit, sulisut perorsaanikkut ilinniagallit perorsaanikkut anguniagartumik meeqqanik ataatsimoortunik sullissiffigisaat, avatangiiserasat meeqqat sulisullu pisariaqartitaannut naleqqussagaassallutik oqartussaasunillu naapertuuttunit akuerisaassallutik.

§ 11 Meeqgeriviit pilersinneqassapput 0-miit 2-nik ukiulinnut meeraaqgerivittut, 3-miillu 6-nut ukiulinnut meeqgerivittut, 0-miit 6-nut ukiulinnut meeqqat ukiui naapertorlugit agguassiviusumik meeqgerivittut.
Imm. 2 Meeqgeriviit meeqqanut ataatsimoortunut agguanneqassapput, meeqgerivinni meeqqat ataatsimoortut amerlanerpaamik 20-nik meerartaqarsinnaallutik, meeraaqgerivinnilu amerlanerpaamik 12-nik.

Naliliineq uppernarsaasersuinerlu

§ 14 Meeqgeriviup meeqqat ataasiakkaat inerikkiartornerat pillugu ataatsimoortumik naliliinikkut naliliinirit uppernarsaasersuinerillu ingerlaavartumik isumagissavai, meeqqallu inerikkiartornera minnerpaamik ukiumut marloriarluni allaaserisassallugu.

Imm. 2 Meeqqap inerikkiartornera pillugu allaaserisat meeqqap pilersuisuui inuillu suliamik ingerlatallit naapertuuttut suleqatigalugit malitseqartineqartassapput.

Imm. 3 Meeqgeriviit pisussaaffigalugu minnerpaamik ukiumut marloriarlutik meeqqap pilersuisuiniq oqaloqateqartassapput meeqqap inerikkiartoqqinnerani suleqatigiinnissaq siunertaralugu.

§ 15 Meeqqap suliffeqarfimmiit suliffeqarfimmut allamut nuunnerani meeqgerivimmeeqqap qimataani sulisut meeraq pillugu paasissutissanik naapertuuttunik suliffeqarfimmut nuuffiusumut ingerlatitseqqittasapput meeqqap pisariaqartitai isumagineqaqqullugit.

Meeqgeriviup pisortaa

§ 16 Meeqgeriviup pisortaata perorsaanikkut allaffissornikkullu akisussaaffigaa, meeqgeriviup illorsorneqarsinnaasumik malittarisassallu atuuttut naapertorlugit ingerlanneqarnissa. Meeqgeriviup pisortaata sulusunut tunngasut aamma atuisut ataatsimoorfiami aalajangiuussat taakkua innersuussutaat naapertorlugit piviusunngortinneqarnissaat akisussaaffigaa.

Imm. 2 Meeqgeriviup pisortaata aammattaaq akisussaaffigaa, meeqgeriviup perorsaanikkut ukiumoortumik pilersarusiornissaan aningasaqaarnikkullu missingersuusiornissa.

§ 17 Meeqgeriviup pisortaata akisussaaffigaa meeqqat mappiannik pilersitsinissaq nutarteriurnissarlu, aamma meeqqat meeqgerivimmut allatseqqasut nalunaarsorsimanissaat, meeqqat aqqi, inuttut normui, angajoqqaatut oqartussaasut aamma meeqqamik pilersuisuusut aqqi, meeqqallu aninerani tamatumunnga pissutaasoq ilanngullugit. Aammattaaq meeqqat takkunneri nalunaarsorneqartassapput.

§ 18 Atorfinitisitsartutut oqartussaasup meeqgeriviup pisortaa allaffissormerk suliaqannngitsoortissin-naavaat, tak. §§ 16 aamma 17, meeqgerivup aaqqissugaanerata ilusaata aamma meeqgerivimmeeqqat suliassat agguannaasa aaqqissugaanerata tamanna ajornartinngippagu, atorfinitisitsartullu oqartussaasup uppernarsisinnappagu perorsaanikkut, allaffissornikkullu pisortaqaarnikkullu suliassat naammaginartumik isumagineqartut.

§ 19 Meeqgeriviup pisortaa perorsaasutut ilinniagaqartuussaaq. Taamaattoq atorfinitisitsartutut oqartussaasup, atorfik perorsaasutut ilinniarsimasumik inuttalermeqarsinnaanngippat, perorsaasutut ilinniagaqarnissamik piumasaqaat sanioqqussinnaavaat, atorfimmut qinnuteqartoq, naapertuuttumik ilinniagaqarnini imaluunniit ukiuni amerlasuuni inuutissarsiummik misilittagaqarnini tunuliaqutaralugit, atorfimmut pigin-naaneqartutut isigineqarpat.

Imm. 2 Meeqgeriviup pisortaa inimi sulisut amerlassusissaattut aalajangiuusanut ilaangnilaq.

Meeqgerivinni Kommunit ingerlassaanni sulisut amerlassusissaat

§ 20 Meeqqat ataatsimoortut tamarmik minnerpaamik sulisorissavaat perorsaasoq 1, perorsaanermik ilinniarsimasoq 1 ikiortilu 1. Sungiusarlutik sulisut tapersersortaasullu sulisut amerlassusissaannut ilaatinneqanngillat.

Imm. 2 Meeqqueriviup ammanerata nalaani tamatigut meeqqani ataatsimoortuni tamani minnerpaamik sulusut marluussapput, tamatigullu minnerpaamik perorsaasoq 1 meeqquerivimmiittassalluni.

Ulloq unnuarlu neqeroorutit pillugit Inatsisit (Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni sulisut suliassaat erseqqissarumallugit immikkoortut ilaat pingaarnersiorlugit ilanngunneqarput)

Meeqcanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 50, 31. august 2021-meersoq

Paaqqinniffiit immikkoortortaqarfíllu ilusaat

§ 1 Nalunaarut manna meeqcanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut ataani allassimasunit pigineqarlutilu aqunneqartunit atuuppoq:

- 1) Naalakkersuisunit,
- 2) Kommunalbestyrelsimit ataatsimit imaluunniit kommunalbestyrelsinit arlalinnit ataatsimoorussi-unit, imaluunniit
- 3) Suliffeqarfinnit imminut ingerlatittunit

Katsorsaanerit piareersaanerillu

§ 4 Meeqcanut ulloq unnuarlu paaqqinniffik perorsaanikkut, tarnip pissusaanik tunngasunut, tarnip napapaanik tunngasunut imaluunniit ilaqtariinnut peqqissaanermik neqerooruteqarsinnaavoq.

Imm. 2 Ulloq unnuarlu paaqqinniffik nittartagaliussaaq, tassani allassimassaaq, katsorsartinnerit qanoq ittut neqeroorutigineqarnersut, taakku ataanni qanoq iliorluni katsorsaasoqartarnersoq, katsorsaariaatsit suut toq-qarneqarsimanersut aammalu qanoq naammassineqartarnersut.

Imm. 3 Ulloq unnuarlu paaqqinniffimi perorsariaaseq meeqqat ataasiakkaat inerisimassusaat immaqalu piginnaasaasa apparsimanerat eqqarsaatigalugit aaqqissuunneqassaaq.

Imm. 4 Meeqcanut ulloq unnuarlu paaqqinniffik meeqqat sapinngisamik nalinginnaanerpaamik inuuneqarsinnaangorlugit aaqqissugaallunilu ingerlanneqassaaq.

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. Juni 2017-meersoq

Angajoqqaatut oqartussaassusilimmik akuersisitseqqaarluni inissiineq

§ 27 Kommunalbestyrelsip aalajangissavaa meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassanersoq isumaginninnikkut misissuinerup takutippagu, meeqqap ikiorserneqarnissamut immikkut pisariaqartitaanik akuersinissamut annertuumik pingaaruteqartoq.

Angajoqqaatut oqartussaassusilimmik akuersisitsinani inissiineq

§ 28 Kommunalbestyrelsip angajoqqaatut oqartussaassusilik meeraruunniit akuersiteeqqaarnagit meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inisinneqarnissaa aalajangissavaa, meeqqap peroriartorneranut, peqqissusianut ineriarteranulluunniit ilungersunartumik ajoquserneqarnissaa aarlerinarluinnarpak makku pissutigalugit:

- 1) Meeqqamut amigartumik isumassuisoqarpak isumassuisoqanngippalluunniit
- 2) Timikkut tarnikkulluunniit persuttaaneqarsimappat, paarsinerluttoqarsimappat kinguaassiuutit-gulluunniit innarliisoqarsimappat
- 3) Meeqqami imaluunniit meeqqap qanigisaanik atornerluinermik ajornartorsiuteqartoqarpak, piner-lunniartartoqarpak allatigulluunniit inuuniarnikkut annertuumik ajornartorsiuteqartoqarpak
- 4) Meeqqami meeqqalluunniit qanigisaanik pissutsikkut naleqqussarnissamut allatigulluunniit ajornartorsiuteqartoqarpak

Imm. 2 Imm. 1 malillugu taamaallaat aalajangiisoqarsinnaavoq, ajornartorsiutit meeqqap angerlarsimaffimi najugaqaannarneratigut aaqqinnejqarsinnaanngitsut kommunalbestyrelsip tunngavissalimmik ilima-gippagu.

Katsorsaanissamut pilersaarutit

§ 48 Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, meeqqamat inissinneqartumut iliuusissanut pilersaarut aallaavigalugu, minnerpaamik ukiumut ataasiarlutik katsorsaanissamik pilersaarusiortassapput. Katsorsaanissamik pilersaarutip, inissiinermut iliuusissanut pilersaarummi siunertaasut anguniagaasullu aallaavigalugit katsorsaanissamut pilersaarutip piumasqaataasa angunissaannik qulakkeerinnittunik perorsaanikkut katsorsaanikkullu suliaqarnissat allaaserissavai.

Killiffiit pillugit nalunaarusiat

§ 49 Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommunalbestyrelsip inummut sammititamik nakkutilliineranut atugassanik, meeqqap ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi inissisimanerata nalaani ineriarorneranik communalbestyrelsi ilisimatittassavaat. Meeqqap peqqissutsimigut inooqataanermigulluunniit atugaani allanganngortoqarniariarpal imaluunniit annertuunik allanganngortoqarnissaanik ilimanartoqarpal ulloq unnuarlu paaqqinniffiup kommunalbestyrelsi ilisimatissavai.

Imm. 2 Ulloq unnuarlu paaqqinniffiik killiffik pillugu nalunaarusiusaaq, taannalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiinerup kingorna kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunnerini communalbestyrelsimit nassiuutissallugu, tamatumalu kingorna ukiumut marloriarluni nassiuassisassalluni. Killiffik pillugu nalunaarusiaq meeqqap iliuusissanut pilersaarutaanut katsorsarneqarnissaanullu pilersaarutaanut naleqqiullugu meeqqap ingerlalluarnera ineriarorneralu pillugit paasissutissanik imaqassaaq.

Inunnut innarluutilinnut najugaqarfissatut neqeroorutit pillugit inatsisit (Inuit innarluutillit Najugaqatigiiffiini sulisut suliassaat erseqqissarumallugit immikkoortut ilaat pingaarnersiorlugit ilanngunneqarput)

Inunnut innarluutilinnut najugaqarfissatut neqeroorutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 19, 4. november 2019-meersoq

Najugaqatigiiffiit

§ 1 Inunnut innarluutilinnut najugaqatigiiffimmik pilersitsinermi, najugaqatigiiffiup ataatsimoortumik naliuersorneqareerneratigut pisariaqartinneqartumik pitsaassuseqarnissa komunalbestyrelsip qulakkiissavaa.

Najugaqarfuit illersugaasut

§ 8 Inunnut innarluutilinnut najugaqatigiiffimmik illersugaasumi pilersitsinermi, najugaqatigiiffiup ataatsimoortumik naliuersorneqareerneratigut pisariaqartinneqartumik pitsaassuseqarnissa komunalbestyrelsip qulakkiissavaa.

Ulluinnarni aqutsineq

§ 11 Inunnut innarluutilinnut najugaqarfimmi illersugaasumi ataatsimi arlalinniluunniit aqutsisoq komunalbestyrelsip atorfinitssittassavaa soraarsittassallugulu.

Imm. 2 Najugaqarfifup illersugaasup ulluinnarni aqunneqarnera aqutsisup suliassaraa.

Imm. 3 Najugaqarfimmi illersugaasumi sulisut sinneri inatsisit isumaqatigiissutillu atuuttut malillugit komunalbestyrelsip atorfinitssittassavai soraarsittarlugillu.

Imm. 4 Aqutsisumik sulisunillu atorfinitssinermi pinerluuteqarsimannnginnermik upernarsaat piniarneqassaaq. Pisariaqarpallu meeqqamik pinerliisimannnginnermik upernarsaat aamma piniarneqassalluni.

§ 12 Najugaqarfik illersugaasoq ima ingerlanneqassasoq aqutsisup qulakkiissavaa, najugaqartut taamaallutik:

- 1) Piginnaasat sapinngisallu ulluinnarni inuunerisamik oqinnerulersitsisinaasut angussallugit, taa-matullu iliornikkut ataasiakkaat nammineersinnaalernissamut periarfissaat siuarsarneqassalluni
- 2) Ilaqutanut attaveqatigisartakkanullu attuumassutit attatiinnarsinnaassallugit
- 3) Inuttut ineriarornissamut inooqatigiinnilu sammisaqartitsinermut peqataanissamut periarfissaqartitaallutik

§ 13 Sulisut ataatsimut isigalugit imatut angusaqarsimanissaat aqtsisup qulakkiissavaa:

- 1) Naleqquttumik ilinniarsimasuunissaat
- 2) Sullinniakkat pillugit nutaanerpaanik ilisimasaqarnissaat
- 3) Sullinniakkat pillugit misilittagaqarnissaat

Ulloq unnuarlu neqeroorutit

§ 15 Inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutit Isumaginninnermut Aqtsisoqarfimmit pilersin-neqassapput ingerlanneqarlilltu.

Ulluinnarni aqutsineq

§ 21 Inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorummi pisortaq Isumaginninnermut Aqtsisoqarfipitorfinitssittassavaa soraarsittassallugulu.

Imm. 2 Ulloq unnuarlu neqeroorutip ulluinnarni aqunneqarnera pisortap suliassaraa.

Imm. 3 Pisortap ulloq unnuarlu neqeroorummi sulisut sinneri inatsisit isumaqtigisiitillu atuuttut malillugitarfinitssittassavai soraarsittarlugillu.

Imm. 4 Aqutsisumik sulisunillu atorfinitssinermi pinerluuteqarsimannginnermik uppernarsaat piniarneqas-saaq. Pisariaqarpallu meeqqamik pinerliisimannginnermik uppernarsaat aamma piniarneqassalluni.

§ 22 Ulloq unnuarlu neqeroorut ima ingerlanneqassasoq pisortap qulakkiissavaa, najugaqartut taamaalil-lutik:

- 1) Piginnaasat sapinngisallu ulluinnarni inuuerisamik oqinnerulersitsisinnaasut angussallugit, taama-tullu iliornikkut ataasiakkaat nammineersinnaalernissamut periarfissaat siuarsarneqassalluni
- 2) Ilauqutanut attavigisartakkanullu attuumassutit attatiinnassallugit
- 3) Inuttut ineriartornissamut inooqatigiinnilu sammisaqartitsinermut peqataanissamut periarfissaqar-titaallutik

§ 23 Sulisut ataatsimut isigalugit imatut angusaqarsimanissaat pisortap qulakkiissavaa:

- 1) Naleqquttumik ilinniarsimasuunissaat
- 2) Sullinniakkat pillugit nutaanerpaanik ilisimasaqarnissaat
- 3) Sullinniakkat pillugit misilittagaqarnissaat

**Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13,
12. Juni 2019-meersoq**

Sullinniakkat

§ 6 Inatsisartut inatsisaat manna, ukiut apeqquataitinnagit, inummut innarluutilinnut Kalaallit Nunaanni naju-gaqartunut, atuuppoq.

Imm. 2 Inuit innarluutillit tassaapput inuit ataavartumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillisimasut, aporfillu assigiinngitsut sunniivigeqatigiinnerisigut, allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissaannut akornuserneqartut.

Ineriartortsinissamut pilersaarut

§ 27 Ulloq unnuarlu neqeroorut inummut innarluutilimmut ailiusissanut pilersaarut aallaavigalugu, ulloq unnuarlu neqeroorummi najugaqarnerup aallartinneranit kingusinnerpaamik qaammatit 3-sut qaangiunne-ranni tamatumalu kingorna ukiumut minnerpaamik ataasiarluni, ineriartortsinissamut pilersaarummiik suliaqartassaag. Ineriartortsinissamut pilersaarummi, iliuusissanut pilersaarummi siunertaasut aamma ulloq unnuarlu neqeroorummiititsinermut anguniakkat aallaavigalugit, perorsaanikkut suliaqarneq, iliuusissanut pilersaarummi anguniakkat anguneqarnissaannik qulakkeerinntussat, nassuarneqassapput.

Killifinnut nalunaarusiaq

§ 28 Kommunalbestyrelsip inummut sammititamik nakkutiliinermini atugassaaniik, inuup innarluutillip atugarissaarnera ineriartornerala, iliuusissatut pilersaarummut, ineriartornissamut pilersaarummut naleeq-

ullugit, killiffinnut nalunaarusiatut ilusilimmik, ulloq unnuarlu neqeroorutip kommunalbestyrelsi ilisimatissavaa. Inuup peqqissusaanut tunngasuni imaluunniit inooqataanerani tunngasuni annertuumik allangortoqarpat imaluunniit allanngortoqassasoq naatsorsuutigineqarpat, ulloq unnuarlu neqeroorutip piaartumik kommunalbestyrelsi nalunaarfigissavaa.

Imm. 2 Killiffinnut nalunaarusiat ulloq unnuarlu neqeroorummiinnerup aallartinnerata kingorna kingusinerpaamik qaammatit 3-sut qaangiunneranni communalbestyrelsinsut nassiunneqartassapput. Tamatuma kingorna killiffinnut nalunaarusiat ima nassiunneqartassallutik:

- 1) Inuit innarluutillit 18-it inorlugit ukiullit pillugit ukioq affakkaarlugu ataaseriarluni
- 2) Inuit innarluutillit 18-it sinnerlugit ukiullit pillugit ukioq ataasiakkaarlugu

Imm. 3 Killiffinnut nalunaarutinik nassiussisarnermi saniatigut, inuup peqqissusaas inooqatigiinniluunniit pissutsit pillugit pingaarutilimmik allanngortoqarpat, ulloq unnuarlu neqeroorutip kommunalbestyrelsi ilisimatissavaa.

Sunngiffimmi ornittakkat pillugit Inatsit (Atuareernerup kingorna sunngiffimmi ornittakkani sulisut suliassaat erseqqissarumallugit immikkoortut ilaat pingaarnersiorlugit ilanngunneqarput)

Kulturikkut ingerlatsineq sunngiffimilu sammisassaqtitsineq pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 6. Juni 2016-meersoq

Sunngiffimmi ornittakkat

§ 20 Sunngiffimmi ornittagaq tassaavoq paaqqinnittarfik sulisut perorsaanikkut ilinniagallit perorsaanikkut siunertaqtumik atuarnerup avataatigut meeqqat inuuusuttullu atugaannik, peqqissusaannik, ineriarne-rannik ilinniarnerannillu siuarsaallutik suliaqarfingisaat.

Imm. 2 Sunngiffimmi ornittagaq atuarfimmik angajoqqaanillu suleqateqarluni atuarfimmii atuartitsinerup sunngiffimilu ornittakkap akornanni ataqtigisumik ingerlatsisoqarnissaanut peqataassaaq.

§ 28 Sunngiffimmi ornittakkap meeqqat ataasiakkaat inuuusuttulluunniit ataasiakkaat inerikkiartornerat pillugu ataatsimoortumik naliliinikkut naliliinerit uppernarsaasersuinerillu ingerlaavartumik isumagissavai, meeqqallu inerikkiartornera minnerpaamik ukiumut marloriarluni allaaserisassallugu.

Imm. 2 Inerikkiartorneq pillugu allaaserisat meeqqap pilersuisui inuillu suliamik ingerlatallit suleqatigalugit malitseqartinneqartassapput.

Imm. 3 Sunngiffimmi ornittakkap pisussaaffigaa minnerpaamik ukiumut marloriarluni meeqqap pilersuisu-nik oqaloqateqartarnissaq meeqqap inerikkiartoqqinnerani suleqatigiinnissaq siunertaralugu.

Naggasiut

Perorsaasutut ilinniarsimasut sulisorineqartut amigaatigineqartullu

Suliffeqarfut perorsaasunit suliffingineqartut nalinginnaanerusut perorsaasunillu amerlanernit suliffingineqartut, tassa **Meeqqueriviit** aamma **Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffiit** pingarnertut misissuinermi aallaavagineqartut takutippaat Nunatsinni perorsaasunik amigaateqarneq qanoq annertuginer-soq: Nunarput tamakkerlugu Meeqquerivinni aamma Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni katillugit 122-iusuni perorsaasutut sulisussat 817-nut amerlassusilerneqarsimasuni 347-rut sulisorineqarput, **470**-illu **amigaatigineqarlutik**, tassa **affaat sinnerlugit** amerlassusillit. **Isorliunerusuni** perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqarneq immikkut maluginiagassaavoq immikkullu iliuuseqarfingineqartariaqarsorinarluni.

Pingaartumik meeqqanut immikkullu sullittariaqartunut perorsaanikkut, tarnip pissusaanik tunngasunut, tarnip nappaataanik tunngasunut imaluunniit ilaqtariinnut peqqissaanermik pisariaqartitsisunut perorsaasutut ilinniarsimasut taama amerlatigisut amigaatigineqartillugit tupinnartoqanngilaq suliffeqarfinni pineqartuni sulisut atukkamikkut naammaginninnerat annikimmat. Nalunaarusiami takussutissat taakkuinnaalluunniit aallaavigalugit iliuuseqartoqarnissaa pisariaqarsorinarpooq, perorsaasummi Nuna tamakkerlugu pitsaasumik sullisisussatut isumallutigineqartut akissaatit sulianut taama annertutigisunut naapertuutinngitsut aammal suffffinni sulinermi atukkat pitsangorsarneqartariaqarnerat oqariartuitigereerpaat.

Akissaatit sulinermilu atukkat nalilersoqqinnissaat pisariaqalersimava?

Ukiut kingulliunerusut perorsaasut akissarsiaannut tunngasut, Meeqquerivinni aamma Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni perorsaasut amigaatigineqarnerat uteqqiattumik qinikanit tusagassiuutinillu sammineqartarput. Meeqquerivitsialak 2007-kunni pisortatigoortumik suliniutigineqalerpoq, suliniutillu assigiinngitsut ingerlareermata *Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsit nr. 16, 3. December 2012* Inatsisartunit akuersisutigineqarpoq, inatsillu atuutilerpoq 1. Januar 2013.

Ilisimaneqareerpoq meeqqap ineriartornerani inunngorneraniit 6-nik ukioqalerneranut ukiut tassasut *meeqqap inuunerani pingarnerpaat*. Meeqqap angerlarsimaffini toqqisisisisumik peroriatorfigigaangamiuk angerlarsimaffiup avataani inunnut allanut attaveqarlualernissaq ilikkariartuler-sarpaa. Meeqqap mikinerminiit ukiui siullit ilikkarnissaanut, misigissusaanut timikkullu inerikkiartorneranut tunngaviliusuusarput. Meeqqap ineriartornerani angajoqqaat meeqqamut akisussaa-suupput. Perorsaasut, ilinniartitsisut allallu inersimasut meeqqap inuunermini inerikkiartorneranut sunniuteqaqataasarput. Meeqqap inuunerani ukiut siullit pingarnerpaappata, eqqarsarnarpooq Meeqquerivinni perorsaasutut ilinniarsimasunik amigaateqartuarneq malunnaatilimmik iluarsiiavigi-niarlugu annertunerusumik maannamut iliuuseqarfingineqartanngimmat.

Ukioq manna ukiut 10-lit qaangiussimalerput inatsisip atuutilerneraniit. Ukiut 10-lit amerlagisasaanngikkaluartut taamaattoq Meeqqueriveqarnermut aamma Ulloq unnuarlu Angerlarsimaffinni meeqqanik sullissinermut tunngasut pisoqarfiusarput tusagassiuutitigut sammineqarajuttunik – taakkulu amerlanerpaatigut perorsaasutut ilinniarsimasut amigaatigineqarnerannut tunngasuuga-jupput. Anguniagassat suliniutillu pitsaasut anguneqarsimanersut nalilersornissaat pisariaqarsorinarpooq – anguniakkanimmi piviusunngortitsisussat pingarnerit, tassa perorsaasut ilinniarsimasut,

takuneqarsinnaasutut amigaatigineqarnerat annertoqaaq aammalu perorsaasut aningaasarsiaat uteq-qiattumik eqqartorneqartuaannartut sulinermilu atukkat assigiinngitsut nalunaarusiami uani, nalunaarusiaasartunilu allani, atuarneqarsinnaasut tusaanngitsuusaaginnarneqarsinnaanatik.

Sulisut pikkorissarnissamut periarfissaluttut

Suliffeqarfinni misissuiffigineqartuni amerlanerni sulisut pikkorissarnissamut periarfissaginnerusariaqartut oqariartutigineqarpoq. Pikkorissarnissamut qaffassarnissamullu pisariaqartitsisut aqutsisuupput sulisuullutillu. Perorsaasutut ilinniarsimasut naammasserlaat aqutsisutut inissikaangamik ilitsersorneqarnissaq ilinniartinneqarnissarlu pisariaqartittarpaat. Suliffimmi pisortatut sulinissaq piginnaasaqarfigisariaqartarpoq, taamaattumik pisariaqarpoq pisortamut ilinniaqqarnissaq. Suliffinni misissuiffigineqartuni sulisut nalinginnaasut najugaq qimannagu pikkorissaaernut periarfissaqarusupput. Nuna tamakkerlugu sulisunut pikkorissaanerit amigaatigineqarmata sulisitsisunit pikkorissaasartunillu eqqumaffigineqarnerusinnaapput. Suliffeqarfiiit assigiinngitsut sumiiffinni ataasiakkaani pikkorissaanernik sorlernik pisariaqartitsinersut paasiniaavagineqarsinnaapput.

Meeqquerivinni suleriutsit assigiinngiiaartut

Quppernerni siullerni takuneqarsinnaasutut sulinermi periutsit sakkussallu assigiinngiiaarput, nalunarluni sakkussat sorliit pingarnertut Meeqquerivinnit atorneqarnersut. Meeqquerivitsialaap anguniagaasa pitsaasut ilagaat meeraq qitiutillugu Tunngaviit arfineq-marluk aallaavigalugit meeqquerivinni sulineq ingerlanneqassasoq aammalu angajoqqaat suleqatiginissaat pingartinneqassasoq. Pingaaruteqarportaaq Nuna tamakkerlugu atugassanik suliffeqarfinni pineqartuni perorsaanikkut ataatsimoorussanik sinaakkutissanik ersarissunik peqarnissaq.

Sakkussat sulinermi atugassat pigineqartut naammareerput, assigiinngiiaarpulli sorliillu pisariaqartinneqarneri aallaavigalugit nalilersortariaarpasillutik. Sulinermimi sakkussat pifissap ingerlanerani tunniussuunneqartartut siunertalimmik atorneqarsinnaassagunik ataqtigiiqartiaqarput aammalu ulluinnarni sulinermi, pingartumillu perorsaasunik ilinniarsimasunik amigaateqartarnerup nalaani, sulisunit tamanit pisariitsumik atorneqarsinnaasariaqarlutik.

Suleqatigiinnerusariaqarneq

Misissuinermi malunnarpoq, pingartumik illoqarfinni annerusuni, Meeqquerivinni immikkut ulapputtut ikiortissaasasuallu naammattuugassaasarnerat. Misissuinermi oqaloqatigineqartut Meeqqueriviit akunnerminni qanittumik suleqatigiinnissaat pisariaqartinneqartoq oqaatigisarpaat aammalu tamanna aaqqissuussaasumik ingerlanneqartariaqartoq. *"Meeqqueriviit tamarmik immikkut ingerlapput, qeqertaararpasuit ataatsimoorfissaat amigaataammat".*

Naammanngilaq sulisitsisisumit oqaatigineqarpat Meeqqueriviit eqqaamioriit imminnut suleqati-giissinnaasut aammalu sutigut ikioqatigiissinnaanerlutik namminneq ujartussagaat. Meeqqueriviit tamarmik pitsaasumik ingerlarusupput. Meeqquerivinnit ilanngullugu oqariartutigineqarpoq Kommunerisaminni Aqutsisoqarfiiit perorsaanikkut periusissiat piviusunngornissaannut suleqataanerusariaqartut, suliat qanoq ingerlannissaannik ilusilersueqataallutik aammalu Meeqqueriviit qaninnesrusumik suleqateqatigisariaqaraat, ajornartoorfinni saaffigineqarnissartik utaqqinngikkaluarlugu.

Oqallisissaqqissut

Nunatsinni Perorsasut Kattuffiat NPK

Perorsasut sinerissami misissuinermi oqaloqatigineqartut iluarisimaarpaat NPK-p perorsasut sulinerminni atugaannik misissuisitsimmat. Perorsasut ilinniarsimasimasut ukiorpaat sulillutik misilittagallit perorsasullumi nutaat oqariartutigerusutaat amerlapput, kaammattutigaallu misissuinermi paasisat ilaatigut toqqammavigalugit oqallisissarpassuaqarmat NPK avataaneersumik aqtsisoqluni oqallitsitsissasoq. *"Fag-itsinnut perorsaanermut tunngasut ataatsimoorluta oqallisigisariaqarpagut, inerisaqqittuarnissaq aamma pisariaqartippapput"*. Oqallisissatut siunnersuutit ilaat ataani takuneqarsinnaapput.

Meeqgerivinni meeqjanik sulisunillu amerlassusiliisarneq

Qanga meeqgerivinni atorfait ilinniarsimasunik inuttaligassat pineqaleraangata meeqqat paarineqartussat, eqqiluisaagassat aneerussassallu aallaavigineqartarput. Ukiut kingulliit perorsasut sulias-saat allanngorluinnarnikuupput, inerisaaneq annertooq ingerlanneqarpoq suliassallu allarpassuit sulisitsisunit allaniillu tunniussuunneqartut ingerlanneqarlutik. Taamaakkaluartoq sulisut amerlas-susisaat allanngortinneqarsimanngillat, qangatullu suli ingerlanneqarlutik – akisussaasunit eqqu-maffigineqarnerput? *"Meeqgerivinni meeqjanik sulisunillu amerlassusiliisarneq nalilersoqqittari-aqarpoq – ilumut ullutsinnut naleqquppa inimi meeqqanut 20-nut sulisut 3-suunnaanissaat"*?

Meeqqat ineriartortussat sullinnissai tassaagaluarpoq atorfait pingaarnersaat – taamatulli isigineqanngilaq. Perorsasut ilaatigut isumaqarput qinikkanit perorsasutut ilinniagartik ataqqine-qanngitsoq, sulisummi pingaaruteqarpiangitsutut isigineqartarput, soorluluunniit takornarissat pingaernerutinneqartartut. Oqallisigineqassaguni aalajangiisartunut tunngavilersuutinik inassute-qaatinillu sananissaq siunertaasinnaavoq.

Meeqgeriviit arnanut suliffisiaappat?

Misissuinermi maluginiagassaq siulleq naluneqanngitsorli tassaavoq Meeqgerivinni perorsasut sulisullumi allat tamarluinnangajammik arnaammata, qaqtiguinnarlu angutit naammattuugassasa-sarlutik. Ulluunerani meeqqat silarsuaat taamaalilluni immaqa arnat pingartitaannit sunnersima-neqarneruvoq? Meeqgeriviit inuiaqatigiinni avatangiisit assigalugit arnanit angutinillu suliffigine-qarlutik ingerlassagaluarput, arnat angutillu assigiinngitsunik meeqqanut tunniussassaqtarmata. Pissusissamisoorsorinarpormi meeqgerivinni nukappiaqqat niviarsiaqqallu akornanni arnat angutil-lu sulisorineqarpata. Sulinermi atukkanut aamma sunniuteqartarpoq arnat angutillu oqimaaqatigiin-nerusumik agguarneqarsimagaangata. Angutit aamma meeqqanut isumassuisinnaapput. Meeqqat amerlasuut angajoqqaat aappaannaannit (amerlanertigut anaanamit) najorneqartut angutinik tarrar-sorfigisinnaasaminnik pisariaqartitsisarput. Perorsasutut aningaasarsiat annikippallaarnerat pisoo-qataava angutit meeqgerivinni sulerusunnginnerannut, imaluunniit?

Perorsasutut ilinniarneq amerlanernut aamma angutinut pilerinarerulissappat ilinniartitaanerup iluani iliuuseqarfingineqartariaqarsorinarpq. Misissuinermi ilaatigut Perorsaanermik Ilinniarfik PI/SPS ilinniartussarsiornermi immikkut angutinut ilinnialerusussinnaasunut periarfissanik saqqu-milaartitsinerusinnaasoq siunnersuutigineqarpoq.

Qaammat ataaseq angajoqqaat akiliinngiffeqartariaqarpat?

Meeqqat Meeqquerivinniittut amerlanerpaat ukiumut ataasiarlutik angajoqqaamik sulinngiffeqarne-ranni Meeqquerivimmiinnej aqorput, angajoqqaatik feriaqatigisaramikkit. Meeqqammi angajoqqaamik piffissami atasuinnarmi ilaginissaat pisariaqartittarpaat – tamanna meeqqap attaveqarneranut iluaqutaasarmat – pingaartumik eqqarsaatigalugu ulloq naallugu meeraq meeqqerivimmiittarmat, akunnialunngillu innarnissami tungaanut angajoqqaani ilagisarmagit. Angajoqqaaqartarporsi su-linngiffeqaraluarlutik meeqqaminik Meeqqueriviliaasiuaannartunik, ilaatigullu taakku oqaatigisar-paat akissaqannginnamik feriarsinnaanatik. Perorsaasut misissuinermi oqaloqatigineqartut ilai isu-maqarput angajoqqaat sulinngiffeqarnerisa nalaanni qaammat ataaseq akiliinngiffeqartarnissaq pe-riarfissaasaqariaqarluartoq – piumasaqatigalugu akiliinngiffeqarnermi meeqqap angajoqqaani ilagissagai, meeqqap angajoqqaallu akornanni ataqtiginneq aamma nukitorsarneqassammat mee-rarlu meeqqerivimmi sungiusimasaminit allaanerusunik misigisaqlaarniassammat. Oqallisigne-qassaguni aalajangiisartunut inassuteqaasiornissaq siunertaasinnaavoq.

Angajoqqaanik suleqateqarneq

Meeqqat pineqartillugit angajoqqaat suleqatigilluarnissaat Meeqquerivinnit pingaartinneqartarpooq piissusissamisoorlunilu. Meeqqat inerikkiartortut pineqarmata angajoqqaanut qanumit ilisimatit-sisarneq atorluarneqartarpooq. Angajoqqaat perorsaanermanni soorunami assigiinngissinnaasarpooq aammalu suleqatigisarneri assigiinngissinnaasarluni, tunngaviatigulli angajoqqaat qanumit suleqa-tiginissaat pingaartinneqartarluni.

Ilaanni attaveqaqatiginneq akunnattoorfeqarsinnaasarpooq, soorlu uani misissuinermi perorsaasunit oqaloqatigineqartunit assersuusiami: Meeraaqhat ineriktornerminni angajoqqaanit qanilaarfingine-qarnissartik takuneqarnissartillu aammalu isimikkut isigineqarlutik sammineqartarnissartik pisaria-qartittarpaat, ilaannili takusarpagut anaanat milutsitsisut meerartik qiviaripliassanagu facebook-erijoortut. Angajoqqaat ilaasa meeqqamik ullukkut sinitsinnejalaarnissaat kissaatigineq aqorpaat – unnukkut sininnaveeqinammata, uffa meeqqat minnerit ullukkut sinilaarnissaq pisariaqartittaraat. Pissutsit tamakku inussiarnersumik uparuarneqarsinnaasariaqarpat? "Meeqqat minnerpaat eqqu-maffigilluarneqassapput, suut pisinnaasat anguniarneqassappat? Meeqqap kinaassusa nukitorsarneqassaaq aamma angajoqqaat suleqatigilluarneqassapput, taakkumi meeqqanut akisussaa-suummata".